

Verslag over de solvabiliteit en de financiële positie

Ethias nv

31/12/2017

INHOUD

1. Synthese.....	9
2. Bedrijf en resultaten.....	10
2.1. <i>Bedrijf.....</i>	10
2.1.1. <i>Een mutualistisch geïnspireerde groep.....</i>	10
2.1.2. <i>Onze structuur.....</i>	10
2.1.3. <i>Onze verzekerden en onze producten.....</i>	10
2.1.3.1. <i>Particulieren.....</i>	10
2.1.3.2. <i>Collectiviteiten.....</i>	11
2.1.3.3. <i>Ondernemingen.....</i>	11
2.1.4. <i>Verdeling van het incasso 2017.....</i>	11
2.1.5. <i>Ons distributiekanaal.....</i>	12
2.1.6. <i>Businessplan 2018-2022.....</i>	12
2.1.7. <i>Belangrijke gebeurtenissen in 2017.....</i>	12
2.1.7.1. <i>Versterking van de solvabiliteit.....</i>	12
2.1.7.2. <i>Ondertekening van een akkoord met de aandeelhouders in mei 2017.....</i>	13
2.1.7.3. <i>Governance.....</i>	13
2.1.7.4. <i>Uitkering van een dividend.....</i>	13
2.1.7.5. <i>Aankoop en fusie door overname van Whestia.....</i>	13
2.1.7.6. <i>Fitch-beoordeling.....</i>	13
2.1.7.7. <i>Afsluiting van de verbintenissen ten aanzien van de Europese Commissie.....</i>	14
2.1.7.8. <i>Operatie "Switch VII".....</i>	14
2.1.7.9. <i>Acquisitie van de portefeuille AO 67 van Ethias GR ovv.....</i>	14
2.1.7.10. <i>Ethias 2.0.....</i>	14
2.1.7.11. <i>Oprichting van een Orgaan voor de Financiering van Pensioenen.....</i>	14
2.1.7.12. <i>Investeringsbeleid.....</i>	15
2.1.7.13. <i>Overige informatie.....</i>	15
2.1.7.14. <i>Verzekeringsresultaten.....</i>	15
2.1.7.15. <i>Focus Niet-Leven.....</i>	15
2.1.8. <i>Gebeurtenissen die na de afsluiting van het boekjaar hebben plaatsgevonden.....</i>	16
2.1.9. <i>Focus Leven.....</i>	16
2.2. <i>Resultaten van de beleggingen.....</i>	16

2.3.	<i>Resultaten van de andere activiteiten</i>	17
2.4.	<i>Andere materiële informatie met betrekking tot het bedrijf en de resultaten</i>	17
2.4.1.	<i>Macro-economische omgeving</i>	17
2.4.2.	<i>Reglementaire evoluties</i>	17
2.4.3.	<i>Technologische evoluties</i>	18
2.4.4.	<i>Missie</i>	18
3.	Governancesysteem	19
3.1.	<i>Algemene informatie over het governancesysteem</i>	19
3.1.1.	<i>Governancesysteem en -structuur</i>	19
3.1.1.1.	<i>Vennootschapsorganen</i>	19
3.1.1.2.	<i>Raad van bestuur</i>	19
3.1.1.3.	<i>Audit- en Risicocomité</i>	20
3.1.1.4.	<i>Benoemings- en remuneratiecomité</i>	20
3.1.1.5.	<i>Directiecomité</i>	21
3.1.1.6.	<i>Beloningsbeleid en -praktijken</i>	23
3.1.1.7.	<i>Leningen, kredieten of borgstellingen en verzekeringsovereenkomsten voor bedrijfsleiders</i>	24
3.1.2.	<i>Geschiktheid van het governancesysteem</i>	24
3.2.	<i>Vereisten inzake competentie en betrouwbaarheid</i>	25
3.2.1.	<i>Initiële geschiktheidsbeoordeling</i>	25
3.2.2.	<i>Controle op de geschiktheid</i>	25
3.3.	<i>Risicomanagementsysteem, ORSA-proces en risicomangementfunctie</i>	26
3.3.1.	<i>Risicomanagementsysteem</i>	26
3.3.1.1.	<i>Doelstellingen van een risicobeheer van de onderneming</i>	26
3.3.1.2.	<i>Drie verdediginglijnes</i>	26
3.3.1.3.	<i>Typologie van de risico's</i>	28
3.3.1.4.	<i>Risicobeheerproces</i>	30
3.3.1.5.	<i>Algemeen beleid inzake risicobeheer</i>	32
3.3.1.6.	<i>Specifieke risicobeleidslijnen</i>	32
3.3.1.7.	<i>Herziening van de beleidslijnen</i>	32
3.3.1.8.	<i>Risicobereidheid en limietensysteem</i>	33
3.3.1.9.	<i>Significante risico's op de levensduur van de verzekerings- en herverzekeringsverplichtingen en het meenemen in de globale solvabiliteitsbehoefte</i>	34
3.3.1.10.	<i>Informatie over alle materiële risico's die de onderneming heeft onderkend en die niet volledig in de berekening van de solvabiliteitskapitaalvereiste zijn meegenomen</i>	34
3.3.1.11.	<i>Investering van de activa in overeenstemming met het "prudent person"-principe</i>	34
3.3.1.12.	<i>Kredietrisico</i>	34
3.3.2.	<i>Beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit</i>	35

3.3.2.1. Implementatie van de ORSA.....	35
3.3.2.2. Integratie van de ORSA in de beheer- en besluitvormingsprocessen	35
3.3.2.3. Frequentie van de ORSA.....	36
3.3.3. Risicomanagementfunctie	36
3.3.3.1. Statuut van de risicomanagementfunctie	36
3.3.3.2. Statuut van de risicobeheerfunctie.....	37
3.3.4. Noodplannen.....	39
3.4. Internecontrolesysteem, compliancefunctie	39
3.4.1. Beschrijving van het internecontrolesysteem	39
3.4.2. Opdrachten en invoering van de compliancefunctie.....	40
3.4.2.1. Positionering van de compliancefunctie.....	41
3.4.2.2. Wettelijke, reglementaire en specifieke werkdomeinen van de compliance	41
3.4.2.3. Belangrijkste opdrachten	41
3.4.2.4. Governance	42
3.5. Interneauditfunctie	42
3.5.1. Opdrachten	42
3.5.2. Auditcharter	43
3.6. Actuariële functie	43
3.7. Uitbesteding.....	44
3.7.1. Essentiële elementen van het uitbestedingsbeleid	44
3.7.2. Uitbesteding van informaticadiensten.....	45
3.8. Overige materiële informatie over het governancestelsel.....	45
4. Risicoprofiel.....	46
4.1. Verzekeringstechnisch risico	46
4.1.1. Definities	46
4.1.1.1. Verzekeringstechnisch risico Niet-Leven	46
4.1.1.2. Verzekeringstechnisch risico ziektekostenverzekering	46
4.1.1.3. Verzekeringstechnisch risico Leven	46
4.1.2. Beoordeling van het verzekeringstechnische risico.....	47
4.1.3. Blootstelling aan het verzekeringstechnische risico.....	47
4.1.4. Concentratie van het verzekeringstechnische risico.....	47
4.1.5. Gevoeligheid aan het verzekeringstechnische risico	48
4.1.6. Vermindering van het verzekeringstechnische risico	48
4.1.6.1. Ontwikkeling van een nieuw product of wijziging van een bestaand product.....	48
4.1.6.2. Onderschrijvingslimieten.....	48
4.1.6.3. Tarifiering.....	48
4.1.6.4. Herverzekering	48
4.2. Marktrisico.....	50
4.2.1. Definities	50

4.2.1.1. Renterisico	50
4.2.1.2. Credit spread risico	50
4.2.1.3. Prijsrisico op aandelen	50
4.2.1.4. Prijsrisico op beleggingsvastgoed	50
4.2.1.5. Wisselkoersrisico op vreemde munten	50
4.2.1.6. Concentratierisico van de marktrisico's	50
4.2.2. Evaluatie van het marktrisico	51
4.2.3. Blootstelling aan het marktrisico	51
4.2.3.1. Blootstellingen in SII-ratings	51
4.2.4. Concentratie van het marktrisico	52
4.2.4.1. Concentratie in emittenten	52
4.2.4.2. Blootstelling aan het soevereine risico - per land	52
4.2.4.3. Sectorale concentratie	52
4.2.5. Gevoeligheid aan het marktrisico	53
4.2.6. Methodes om het marktrisico te verminderen	54
4.2.6.1. Beleggingen conform met het "prudent person"-principe	54
4.2.6.2. Financiële limieten	54
4.2.6.3. Rentegevoeligheidslimieten	55
4.2.6.4. Dekking van het renterisico	55
4.3. Kredietrisico (wanbetaling van de tegenpartij)	55
4.3.1. Definitie van het krediet- / tegenpartijrisico	55
4.3.2. Evaluatie van het krediet- / tegenpartijrisico	55
4.3.3. Blootstelling aan het krediet- / tegenpartijrisico	55
4.3.4. Methodes om het krediet- / tegenpartijrisico te verminderen	55
4.4. Liquiditeitsrisico	56
4.4.1. Definitie van het liquiditeitsrisico	56
4.4.1.1. Definitie van het marktliquiditeitsrisico	56
4.4.1.2. Definitie van het financieringsliquiditeitsrisico	56
4.4.2. Beoordeling van het liquiditeitsrisico	56
4.4.3. Blootstelling aan het liquiditeitsrisico	56
4.4.3.1. Blootstelling aan het marktliquiditeitsrisico	56
4.4.3.2. Blootstelling aan het financieringsliquiditeitsrisico	56
4.4.4. Gevoeligheid aan het liquiditeitsrisico	57
4.4.5. Methodes om het liquiditeitsrisico te verminderen	58
4.4.5.1. Vermindering van het marktliquiditeitsrisico	58
4.4.5.2. Vermindering van het financieringsliquiditeitsrisico	58
4.4.6. Verwachte winst inbegrepen in de toekomstige premies	58

4.5. Operationeel risico	58
4.5.1. Definitie van het operationele risico	58
4.5.2. Beoordeling van het operationele risico.....	58
4.5.3. Blootstelling aan het operationele risico.....	59
4.5.3.1. Risico op cyberaanval.....	59
4.5.3.2. Continuïteitsrisico.....	59
4.5.3.3. Risico's op IT-dysfuncties.....	59
4.5.3.4. Terrorisierisico.....	60
4.5.3.5. End User Computing.....	60
4.5.4. Concentratie van het operationele risico	60
4.5.4.1. Risico's verbonden aan de transformatieprojecten van de onderneming.....	60
4.5.4.2. Uitbestedingsbeleid.....	60
4.5.5. Methodes om het operationele risico te verminderen	60
4.6. Overige belangrijke risico's	60
4.7. Overige belangrijke informatie over het risicoprofiel	61
5. Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden	62
5.1. Valorisatie van de activa.....	62
5.1.1. Valorisatie SII vs. BGAAP van de financiële activaportefeuille.....	62
5.1.1.1. Verschillen tussen de waarderingsprincipes voor solvabiliteitsdoeleinden en de waarderingsprincipes in de financiële staten.....	62
5.1.1.2. Onderscheid tussen activacategorieën en risicomodules.....	63
5.1.1.3. Niveaus van reële waardehiërarchie.....	63
5.1.2. Valorisatie SII vs. BGAAP van de overige activa.....	65
5.1.2.1. Goodwill en immateriële vaste activa	65
5.1.2.2. Uitgestelde belasting.....	65
5.1.2.3. Materiële vaste activa voor eigen gebruik.....	65
5.1.2.4. Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs.....	65
5.1.2.5. Deposito's ten gunste van cedenten, kas en kasequivalenten, vorderingen uit hoofde van herverzekeringsverrichtingen, overige vorderingen en overige activa	65
5.2. Valorisatie van de technische voorzieningen	66
5.2.1. Valorisatie van de best estimates Leven	66
5.2.1.1. Resultaten	66
5.2.1.2. Algemene interne waarderingsmethode voor de BE Leven.....	67
5.2.1.3. Belangrijkste hypothesen	68
5.2.1.4. Onzekerheidsniveau	70
5.2.1.5. Deskundigenadvies.....	70
5.2.1.6. Belangrijke hypothesewijzigingen.....	70
5.2.2. Valorisatie van de best estimates Niet-Leven	71
5.2.2.1. Resultaten	71

5.2.2.2. Uit hoofde van herverzekering verhaalbare bedragen uit.....	71
5.2.2.3. Algemene waarderingsmethode van de BE voor schadegevallen	72
5.2.2.4. Algemene waarderingsmethode van de BE voor rentes.....	73
5.2.2.5. Algemene waarderingsmethode van de BE voor premies.....	74
5.2.2.6. In aanmerking nemen van de tussenkomst van TRIP in de aanslagen van Brussel en Charleroi	74
5.2.2.7. Belangrijke hypothesewijzigingen	74
5.2.3. Valorisatie van de risicomarge	75
5.2.4. Volatiliteitsaanpassing	76
5.3. Totaal van de overige passiva	77
5.3.1. Achtergestelde verplichtingen.....	77
5.3.2. Pensioenvoorzieningen.....	77
5.3.3. Voorwaardelijke verplichtingen.....	77
5.3.4. Voorzieningen niet zijnde technische voorzieningen	77
5.3.5. Deposito's van herverzekeraars.....	77
5.4. Andere materiële informatie over de waardering van de activa en de passiva	77
5.5. Toelichting: vergelijkende balans van de waarderings S II en BGAAP.....	78
5.5.1. Activa.....	78
5.5.2. Passiva.....	79
6. Kapitaalbeheer	80
6.1. Eigen vermogen.....	80
6.1.1. Beheer van het eigen vermogen.....	80
6.1.2. Opbouw van het in aanmerking komend eigen vermogen.....	80
6.1.3. Opbouw van het in aanmerking komend eigen vermogen voor de dekking van het solvabiliteitskapitaalvereiste	80
6.1.4. Dekking van het solvabiliteitskapitaalvereiste	81
6.1.5. Opbouw van het in aanmerking komend eigen vermogen voor de dekking van het solvabiliteitskapitaalvereiste	81
6.1.6. Dekking van de minimumkapitaalvereiste	82
6.1.7. Verschillen tussen het eigen vermogen in BGAAP en het beschikbaar eigen vermogen volgens de Solvabiliteit II-norm	82
6.1.8. Elementen in mindering gebracht op het eigen vermogen en merkbare beperkingen die een impact hebben op de beschikbaarheid en de overdraagbaarheid van het eigen vermogen.....	82
6.2. SCR & MCR.....	82
6.2.1. Solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR) en minimumkapitaalvereiste op het einde van de referentieperiode (MCR).....	82
6.2.2. Solvabiliteitskapitaalvereiste per risicomodule	83
6.2.3. Gebruik van vereenvoudigde berekeningen	83
6.2.4. Gebruik van parameters die specifiek zijn voor de onderneming.....	84

6.2.5. Gegevens die door de onderneming worden gebruikt om de MCR te berekenen.....	84
6.3. Gebruik van de submodule "aandelenrisico" op basis van de looptijd in de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste	85
6.4. Verschillen tussen de standaardformule en alle gebruikte interne modellen	85
6.5. Niet-naleving van het minimumkapitaalvereiste en niet-naleving van het solvabiliteitskapitaalvereiste.....	85
6.6. Alle andere materiële informatie over het kapitaalbeheer.....	85
7. Modellen voor kwantitatieve gegevens.....	86
7.1. Balans.....	86
7.2. Premies, schaden en kosten, per branche.....	87
7.2.1. Schadeverzekering en geaccepteerde niet-proportionele herverzekering	87
7.2.2. Leven	88
7.3. Premies, schaden en kosten, per land.....	89
7.3.1. Niet-Leven	90
7.3.2. Leven	91
7.4. Technische voorzieningen voor levens- en SLT-ziekteverzekering.....	92
7.5. Technische voorzieningen - schadeverzekering.....	93
7.6. Schaden uit hoofde van schadeverzekering	94
7.6.1. Totaal Activiteiten Schadeverzekering	94
7.6.2. Bruto uitgekeerde schaden (niet-cumulatief)(absolute waarde).....	94
7.6.3. Bruto niet-gedisconteerde beste schatting van voorzieningen voor te betalen schaden (absolute waarde).....	95
7.7. Effect van de langetermijngarantiemaatregelen en overgangmaatregelen.....	96
7.8. Eigen vermogen	97
7.9. Standaardformule voor het solvabiliteitskapitaalvereiste voor ondernemingen.....	100
7.9.1. Kernsolvabiliteitskapitaalvereiste	100
7.9.2. Berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste.....	101
7.10. Minimumkapitaalvereiste — Zowel levens- als schadeverzekeringsactiviteiten	102
7.10.1. Lineaire-formulecomponent voor schadeverzekerings- en -herverzekeringsverplichtingen .	102
7.10.2. Lineaire-formulecomponent voor levensverzekerings- en -herverzekeringsverplichtingen ..	103
7.10.3. Berekening van het algehele minimumkapitaalvereiste	104
7.10.4. Berekening van het theoretische minimumkapitaalvereiste met betrekking tot het schade- en levensverzekeringsbedrijf.....	104

1. Synthese

Het SCFR-verslag beantwoordt aan de reglementaire vereisten inzake rapportering over de solvabiliteit en de financiële gezondheid (Solvency and Financial Condition Report) van verzekeringsondernemingen.

Dit verslag heeft betrekking op de positie van Ethias nv op 31 december 2017 en bevat in voorkomend geval de belangrijke gebeurtenissen die zich begin 2018 zouden hebben voorgedaan.

Het betreft de tweede SFCR van Ethias, aangezien de eerste werd gepubliceerd over de situatie op 31/12/2016, overeenkomstig de Solvency II-regelgeving.

Ethias nv is een mutualistisch geïnspireerde verzekeringsonderneming die een uitgebreid gamma van verzekeringsproducten Leven en Niet-Leven aanbiedt. In termen van incasso over het jaar 2017 is Ethias nv de 3de verzekeraar op de Belgische markt. Ethias nv is meer in het bijzonder een directe verzekeraar en de hoofdverzekeraar van de openbare sector en haar werknemers.

In 2017 realiseerde Ethias nv een incasso van 2,5 miljard (1,3 miljard in Niet-Leven en 1,2 miljard in Leven) en een resultaat in Belgische boekhoudnormen van 106 miljoen dat rekening houdt met uitzonderlijke elementen waaronder voornamelijk de kost van 215 miljoen met betrekking tot de operatie Switch VII en de geraamde verkoopprijs van de resterende FIRST A-portefeuille. Het operationele resultaat bedraagt 284 miljoen en stijgt met 12 %; de activiteit Niet-Leven levert de grootste bijdrage met een operationeel resultaat 228 miljoen, tegen 75 miljoen voor de activiteit Leven.

De strategie van Ethias nv gericht op een rendabele groei. Daartoe is zij gestart met een ambitieus technologisch en organisatorisch transformatieprogramma dat haar in staat zal stellen om in de toekomst nog sterker te zijn en beter te kunnen inspelen op de verwachtingen van de klant.

Ethias nv heeft haar financiële positie aanzienlijk versterkt in 2017, met een solvabiliteitsratio vóór dividend van 205 %, d.i. een duidelijke stijging vergeleken met de ratio van 149 % eind 2016. Met aftrek van het voornoemde dividend van EUR 150 miljoen voorzien op het boekjaar 2017 en een voorschot op dividend van EUR 118 miljoen (uit te keren in het tweede semester 2018) bedraagt de SII-ratio 183% (146 % op eind 2016). Beide dividenden zullen de aandeelhouder Vitrufin de gelegenheid bieden te beschikken over een toereikend cashbedrag om haar seniorlening in januari 2019 terug te betalen. De verbetering van de solvabiliteit is het gevolg van de uitstekende operationele rentabiliteit alsook van de afbouw van de FIRST A.

Ethias nv berekent haar solvabiliteitsniveau in Solvency 2 aan de hand van de standaardformule, door toepassing van de volatiliteitsaanpassing en de overgangsmaatregelen "Equity" en "Own Funds". Ethias doet daarentegen geen beroep op de overgangsmaatregelen lange termijn.

Ethias nv is vooral blootgesteld aan het marktrisico, in het bijzonder aan het spreadrisico, via haar portefeuille die grotendeels belegd is in obligaties, en aan het renterisico, omwille van haar zeer langlopende levensverzekeringsverplichtingen. In 2017 heeft Ethias maatregelen getroffen om haar blootstelling aan de soevereine spreads te verminderen en heeft zij de strategie inzake afdekking van rentedalingen voortgezet.

Tot slot heeft Ethias nv het actieplan voor de versterking van de governance ingevoerd na de diagnose die in 2016 werd gerealiseerd.

2. Bedrijf en resultaten

2.1. Bedrijf

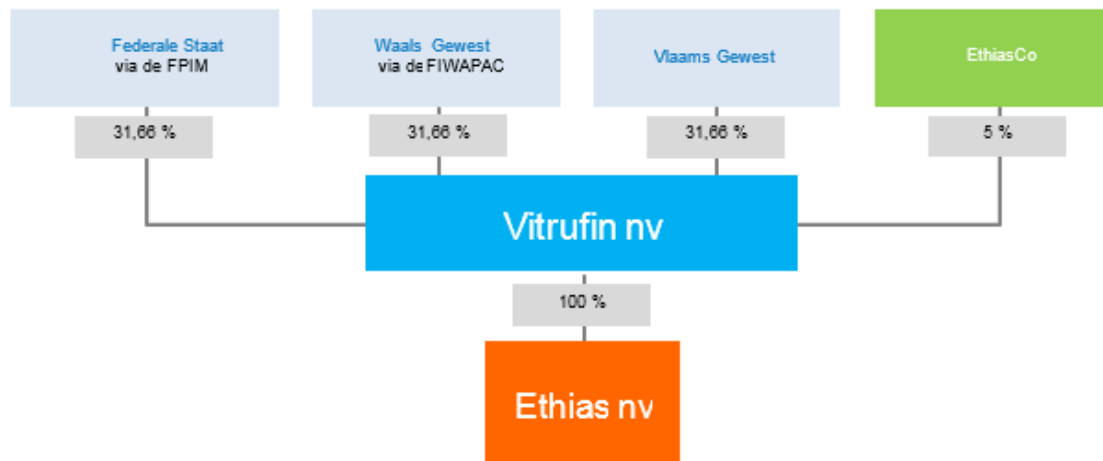
2.1.1. Een mutualistisch geïnspireerde groep

Een onderlinge verzekeringsmaatschappij wordt opgericht door haar leden en leeft voor hen. Ook al is de juridische structuur metertijd geëvolueerd, toch blijven wij trouw aan de mutualistische waarden die wij hebben vertaald in "**Ethias doet wat moet**": efficiënt handelen voor het welzijn van onze verzekerden en van onze medewerkers.

In 1919 ging een groep gemeente- en provinciebesturen over tot de oprichting van de "**Onderlinge Maatschappij der Openbare Besturen voor verzekering tegen brand, bliksem en ontploffingen**".

Dit was het begin van een rijke geschiedenis met vele wendingen en successen, en met als resultaat een sterke verzekeringsgroep die vandaag kan steunen op het vertrouwen van meer dan één miljoen verzekerden.

2.1.2. Onze structuur

Eind 2017 werd beslist om de kapitaalstructuur van Vitrufin te vereenvoudigen door de preferente aandelen in het bezit van de drie openbare aandeelhouders om te zetten in gewone aandelen als tegenprestatie voor een vermindering van het bezitspercentage van EthiasCo (het vroegere Ethias Gemeen Recht ovv) van 25 %-3 aandelen naar 5 %.

Vitrufin nv is een holdingmaatschappij waarin de openbare overheden (Belgische Staat, Waals Gewest en Vlaams Gewest) participaties hebben genomen die samen 95% van haar kapitaal vertegenwoordigen. Vitrufin bezit 100 % van de aandelen van Ethias nv.

Ethias nv is de operationele entiteit van de groep aangezien zij alle verzekeringsactiviteiten Leven en Niet-Leven groepeert, inclusief sinds 31 december 2017 de verzekering tegen arbeidsongevallen - openbare sector (AO Wet van 1967) die voordien werd uitgeoefend door Ethias Gemeen Recht ovv (het huidige EthiasCo).

Zij is bovendien de exclusieve of meerderheidsaandeelhouder van de vennootschappen in de groep zoals Ethias Services (dienstenmaatschappij gespecialiseerd in het domein van de pensioenverzekering), Ethias Patrimoine (maatschappij voor acquisitie en beheer van de roerende en onroerende activa), Ethias Sustainable Investment Fund (institutionele Bevek naar Belgisch Recht), Ethias Spaar- en Kredietdistributie (zaakaanbrenger) en NRB (informaticavenootschap) en is aanwezig in andere vennootschappen waarin zij participaties bezit.

De juridische vorm van **Ethias Gemeen recht ovv** is op 27 december 2017 gewijzigd als gevolg van de overdracht van haar verzekeringsactiviteit naar Ethias nv, om een coöperatieve vennootschap, **EthiasCo** genaamd, te worden waarvan het hoofddoel het beheer van de deelnemingen is. Tot de belangrijkste deelnemingen behoren Vitrufin (bezit van 5% van de aandelen naast de openbare investeerders), Socofe en VEH (beide actief in de energiesector).

2.1.3. Onze verzekerden en onze producten

2.1.3.1. Particulieren

Ethias is een directe verzekeraar die een volledig gamma van producten aanbiedt in Leven en Niet-Leven:

- In Niet-Leven biedt Ethias, naast de sterproducten zoals de autoverzekering en de woningverzekering, ook de assistance, de dekking gezondheidszorg, de dekking burgerlijke aansprakelijkheid en de reisannulatieverzekering aan;
- In Leven commercialiseert Ethias voornamelijk overlijdensverzekeringen zonder component Leven en tak 23-contracten. Ethias heeft ook een distributiepartnerschap voor tak 21-producten afgesloten met Integrale.

Onze cliëntenbenadering is opgebouwd rond de permanente ontwikkeling van nieuwe, nog performantere producten en aangepaste en toegankelijke oplossingen tegen de beste prijs-kwaliteitverhouding. Onze doelstelling is dat onze producten worden ontwikkeld om zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de behoeften van onze verzekerden, ongeacht zij werknemers van de overheidsdienst zijn.

Ons cliënteel is trouw en telt meer dan één miljoen verzekerden voor hun persoonlijke risico's.

2.1.3.2. Collectiviteiten

Sinds 1919 is Ethias de bevoorrechte verzekeraar van de openbare Collectiviteiten. Tot haar verzekerden behoren: de Federale Staat, de Gewesten en Gemeenschappen, de lokale overheden (provincies, steden en gemeenten, OCMW's ...), de openbare ondernemingen alsook duizenden intercommunales, scholen, ziekenhuizen, diensten van algemeen nut, verenigingen ...

Alle risico's die de personeelsleden van deze openbare diensten lopen worden gedekt door Ethias: burgerlijke aansprakelijkheid, gezondheidszorgen, arbeids- of sportongevallen, auto en assistance ...

Ethias dekt ook de schade of de eventuele vernietiging van materiaal, gebouwen of installaties.

Op het vlak van pensioenverzekeringen is Ethias de belangrijkste actor in de uitwerking van pensioenplannen in 1ste en 2de pijler van de openbare sector.

Maar vandaag verzekeraar zijn is zich niet tevreden stellen met het verzekeren van een reeks financiële risico's, het is ook een globaal risicopreventiebeleid aannemen. Ethias voert sinds meerdere jaren een proactief en dynamisch preventiebeleid via al haar producten en diensten (risicopreventie inzake arbeidsongevallen of risicovolle weersomstandigheden) of via innovatieve initiatieven (preventieblog op de internetsite www.ethias.be/pro, diverse opleidingen voor onze klanten via de opleidingsschool Ethias Members' Academy, diverse publicaties, enz.).

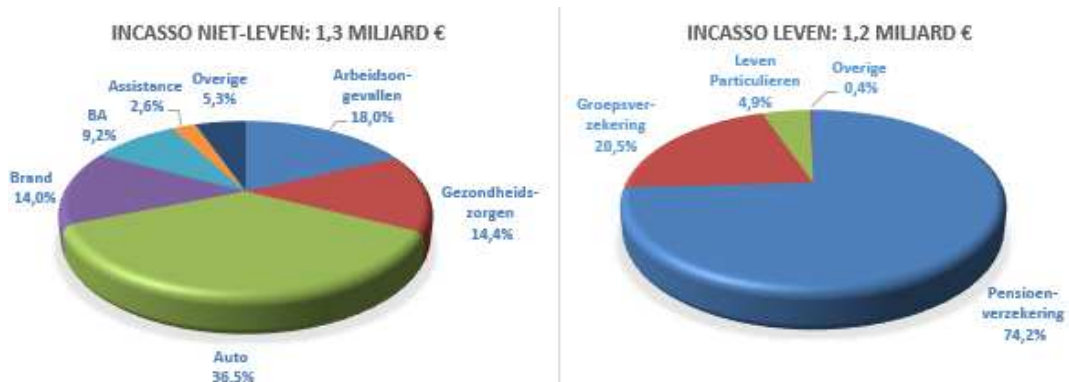
2.1.3.3. Ondernemingen

Steunend op haar ervaring in de openbare en socialprofitsector stelt Ethias, sinds 2000, haar competenties en haar expertise ten dienste van de private ondernemingen. Om deze laatste toe te laten koploper te zijn in risicobeheer biedt Ethias een reeks dekkingen aan die afgestemd zijn op de specifieke kenmerken van de gelopen risico's en van de ervaren beschermingsbehoeften:

- Patrimonium: verzekering auto, brand en alle risicoverzekeringen, machinebreuk, de verzekering alle risico's ...
- Aansprakelijkheden: verzekering van de burgerlijke aansprakelijkheid van de onderneming en de burgerlijke aansprakelijkheid van de bestuurders en bedrijfsleiders;
- Medewerkers: verzekering arbeidsongevallen, lichamelijke ongevallen, hospitalisatie, gewaarborgd inkomen, groepsverzekering.

2.1.4. Verdeling van het incasso 2017

Het incasso op eind 2017 bedraagt 2,5 miljard euro en is vrijwel in evenwicht tussen de activiteit Leven en de activiteit Niet-Leven. Deze is als volgt verdeeld per product:

Het merendeel van de activiteiten van Ethias is geconcentreerd op de Belgische markt. Ethias is met een marktaandeel van 9% de 4de verzekeraar van het land voor alle takken samen en de 1ste verzekeraar van de openbare sector en zijn werknemers.

2.1.5. Ons distributiekanaal

Ethias is de enige belangrijke rechtstreekse verzekeraar in België, waar de makelaars en de bankverzekeraars een overheersende plaats innemen.

Op het vlak van de cliënten particulieren verdeelt Ethias haar producten via drie rechtstreekse distributiekanaalen:

- Verzekeringsadviseurs verspreid over het ganse land via een netwerk van 42 kantoren;
- Twee "customer centers" staan ter beschikking van de verzekerden waar 70 werknemers in 2017 meer dan 800.000 binnenkomende en uitgaande oproepen, 125.000 e-mails, 7.000 text chats en 5.000 social mediacontacten hebben beheerd;
- De internetsite met meer dan 12.000.000 geraadpleegde webpagina's in 2017:
 - dankzij een persoonlijke beveiligde ruimte (My Ethias) kunnen de verzekerden hun verzekeringen raadplegen en bepaalde schadegevallen melden;
 - 10 verzekeringsproducten (meerdere producten en formules in Woningverzekering Eigenaar en Huurder, Assistanceverzekering, Annulatie- en bagageverzekering, BA privéleven, Digital Omnium) kunnen volledig online worden afgesloten (globaal proces van offerte tot betaling).

Een team van inspecteurs en preventiespecialisten staat ten dienste van de openbare Collectiviteiten en ondernemingen, met, voor de ondernemingen, de samenwerking met gespecialiseerde makelaars. Dankzij het extranet kunnen de openbare Collectiviteiten en ondernemingen alle nodige informatie vinden over de aard en het type producten die door Ethias worden aangeboden, een of meerdere offertes berekenen en het(de) nodige contract(en) onmiddellijk online afsluiten met het oog op een optimale bescherming.

2.1.6. Businessplan 2018-2022

De strategische assen van de onderneming zijn gebaseerd op een visie met als pijlers: klantentevredenheid, groei, rentabiliteit, ontplooiing van onze medewerkers en tevredenheid van onze aandeelhouders.

Op het vlak van de Particulieren zetten wij het werk voort om de verzekering eenvoudiger en toegankelijker te maken voor iedereen met onze doelstellingen inzake rendabele groei en het behoud van onze positie van rechtstreekse verzekeraar op Belgisch grondgebied. De strategische acties zijn toegespitst op 5 pijlers: CRM (Customer Relationship Management), omnichannel, doelmarkten (overheidspersoneel en Vlaanderen), innovatie en uitmuntendheid in technisch beheer.

In Niet-Leven willen wij voor de Collectiviteiten de positie van multiproducten- en dienstenverzekeraar consolideren bij de openbare Collectiviteiten en de ontwikkeling op de corporate en socialprofitsegmenten voortzetten. In Leven willen wij een allround actor zijn in het beheer van de pensioenen in 1ste en 2de pijler".

Op transversale wijze is de onderneming betrokken in een ambitieus technologisch en organisatorisch transformatieplan.

2.1.7. Belangrijke gebeurtenissen in 2017

2.1.7.1. Versterking van de solvabiliteit

De grote inspanningen die door het geheel van de onderneming werden geleverd hebben hun vruchten afgeworpen en maakten een aanzienlijke verbetering van de Solvabiliteit II-marge mogelijk. Deze bedraagt 205% vóór dividenden op eind 2017. Na het in aanmerking nemen van een dividend van 150 miljoen euro dat aan de algemene vergadering zal worden voorgesteld, en de verwachting van een voorschot op dividend van 118 miljoen euro, waartoe de Raad van bestuur in de loop van het tweede semester zou moeten beslissen, bedraagt de SII-ratio 183% ten opzichte van 146 % eind 2016.

Het financieel herstelprogramma werd op 29 maart 2017 door de NBB aanvaard. De regulator bevestigde dat rekening houdend met het resultaat van de operatie Switch VI (toekenning van een uitstappremie van 25% bij afkoop van de reserves van de FIRST A) en de impact hiervan op de solvabiliteitsratio er geen enkele aanwijzing meer is dat Ethias niet in staat zou zijn om te voldoen aan de reglementaire kapitaalvereisten. Op basis hiervan was de Bank van mening dat het ingevoerde financieel saneringsprogramma zijn vruchten heeft afgeworpen en dat het als afgesloten kon worden beschouwd. Rekening houdend met de wijzigingen aangebracht in het risicoprofiel van de onderneming naar aanleiding van de operatie Switch VI, vroeg de Bank bovendien aan Ethias nv dat zij haar tegen 30 november 2017 een geactualiseerde versie van het herstelplan zou bezorgen. Dit plan werd binnen deze termijn aan de NBB meegedeeld. De NBB heeft geen opmerkingen geformuleerd.

2.1.7.2. Ondertekening van een akkoord met de aandeelhouders in mei 2017

De aandeelhouders wilden een vooruitzicht op stabiliteit van het aandeelhouderschap bieden voor een periode van 2 jaar. Dit akkoord laat Ethias toe om zich opnieuw te focussen op het verzekeringsberoep door haar businessmodel nog verder te versterken, in het voordeel van haar stakeholders en ten dienste van haar cliënten.

Deze beslissing maakt deel uit van een globaal akkoord dat voornamelijk de volgende elementen bevat:

- De doelstelling om de juridische structuren te vereenvoudigen;
- De versterking van de bedrijfs-governance;
- De herbevestiging van de wil om de twee zetels van Luik en Hasselt te behouden en om de kwaliteit van de sociale relaties, die de onderneming karakteriseren, te vrijwaren.

2.1.7.3. Governance

Als gevolg van akkoorden tussen de aandeelhouders (de "Sint-Filippusakkoorden") van 8 mei 2017, die een leeftijdslimiet van 70 jaar invoeren in de raad van bestuur, hebben vier bestuurders ontslag genomen (Erik De Lembre, Jean-Pierre Grafé, Willy Duron en Claude Deseille) en werden vier nieuwe bestuurders benoemd door de gewone algemene vergadering van 17 mei 2017 (Myriam Van Varenbergh, Marc Descheemaeker, Philippe Donnay en Bruno Van Lierde).

De statuten van Ethias nv werden overigens gewijzigd ter gelegenheid van de algemene vergadering van 11 oktober 2017 om de raad van bestuur samen te stellen uit twaalf niet-uitvoerende bestuurders (waaronder vier onafhankelijke bestuurders) en vier uitvoerende bestuurders. De 2 andere leden van het directiecomité (Brigitte Buyle en Luc Kranzen) hebben ontslag genomen als uitvoerende bestuurders met ingang van 11 oktober 2017. Zij blijven evenwel permanente genodigden op de raad van bestuur, zonder stemrecht. Er werden bij deze gelegenheid ook vier nieuwe niet-uitvoerende bestuurders benoemd (Kathleen Desmedt, Ingrid Loos, Marc Meurant en Anne-Marie Seeuws). Hierdoor respecteert de samenstelling van de raad van bestuur een taalpariteit alsook artikel 518bis van het Wetboek van Vennootschappen inzake het type van bestuurders.

Bovendien bepalen de statuten een leeftijdsgrens voor de uitoefening van het bestuurdersmandaat, die is vastgelegd op 70 jaar. Iedere bestuurder is van rechtswege ontslagnemend op de datum van zijn 70ste verjaardag en wordt vervangen door een nieuwe bestuurder.

2.1.7.4. Uitkering van een dividend

Tijdens de Algemene Vergadering van Ethias nv op 16 mei 2017 werd beslist om een dividend van 45 miljoen euro uit te keren aan de moedermaatschappij Vitrufin nv zodat zij over de nodige liquiditeiten zou kunnen beschikken voor de betaling van de resterende coupons met betrekking tot haar senior lening van 278 miljoen euro. Bovendien zal aan de Algemene Vergadering van 16 mei 2018 worden voorgesteld om een dividend van 150 miljoen euro te storten. Dit zal, aangevuld met een voorschot op dividend van 118 miljoen euro, waartoe de Raad van bestuur zou hebben beslist en dat in de loop van tweede semester zou worden gestort, Vitrufin toelaten te beschikken over de nodige cash om haar senior lening in januari 2019 terug te betalen.

2.1.7.5. Aankoop en fusie door overname van Whestia

In 2017 heeft Ethias nv, die al 25% van het kapitaal van Whestia in bezit had, de totaliteit van de aandelen verworven. Na akkoord van de NBB hebben de overdracht van de aandelen en de betaling van de overdrachtprijs plaatsgevonden op 3 april 2017. De fusie door overname van Whestia door Ethias vond plaats op 23 juni 2017, met terugwerkende kracht op 1 januari 2017.

2.1.7.6. Fitch-beoordeling

Op 10 januari 2017 plaatste het noteringsagentschap Fitch, naar aanleiding van het succes van de operatie Switch VI, de rating voor financiële soliditeit van Ethias nv in BBB onder positief vooruitzicht. Fitch heeft de verbetering van de kapitaalpositie van Ethias en de vermindering van onze rentegevoeligheid erkend.

Op 27 juni 2017 verhoogde Fitch de financiële soliditeitsnotering naar BBB+ met stabiel vooruitzicht, om het einde van het financieel herstelprogramma weer te geven.

2.1.7.7. Afsluiting van de verbintenissen ten aanzien van de Europese Commissie

De verbintenissen van Ethias ten aanzien van de Europese Commissie in het kader van het staatssteundossier als gevolg van de herkapitalisatie van de onderneming door de openbare overheden in 2008 zijn verstreken op 31 december 2016.

De afsluiting van de verbintenissen werd officieel door de Commissie aan de Belgische Staat bevestigd op 30 juni 2017.

2.1.7.8. Operatie "Switch VII"

Ethias wil zich definitief ontdoen van haar FIRST A-portefeuille en is begonnen met een proces van portefeuilleoverdracht. Indien deze overdracht wordt gerealiseerd, zal dit geen enkel gevolg hebben voor de voorwaarden en clausules van de betrokken verzekeringsovereenkomsten. Bij een overdracht aan een niet-Belgische verzekeraar van de Europese economische ruimte zullen deze contracten daarentegen de bescherming van maximum 100.000 euro, toegekend door het Belgisch waarborgfonds, verliezen.

Om te anticiperen op de reacties van verzekeringnemers die van de actie Switch VI (2016) zouden hebben geprofiteerd als ze op de hoogte waren geweest van deze overdracht, besliste Ethias om de actie te herhalen door opnieuw, in het kader van een actie Switch VII die liep van 29 mei tot 14 juli 2017, een uitstappremie aan te bieden die gelijk is aan 25% van de wiskundige reserve bij een totale afkoop.

Deze operatie kende eveneens een groot succes met afkopen voor een bedrag van 432 miljoen euro met een bruto kostprijs van 108 miljoen euro. Deze afkopen hebben bijgedragen tot een significante verbetering van de Solvency II-ratio (geraamde impact van +18 %).

Bovendien anticipeerde Ethias op 31/12/2017 op de kostprijs van de verkoop van de resterende "FIRST A"-portefeuille en heeft zij aldus een geraamde last van 106 miljoen euro geboekt.

2.1.7.9. Acquisitie van de portefeuille AO 67 van Ethias GR o/v

Ethias nv startte in juni 2017 het aankoopproces van de verzekeringsportefeuille "arbeidsongevallen van de openbare sector" van Ethias Gemeen Recht o/v.

Deze aankoop, die werd gerealiseerd voor een prijs van 1,5 miljoen euro, is effectief sinds 31 december 2017, na het bekomen van het akkoord van de NBB over de operatie en de transformatie van de juridische vorm van Ethias Gemeen Recht o/v in een Coöperatieve Vennootschap met Beperkte Aansprakelijkheid. De nieuwe coöperatieve kreeg de naam EthiasCo en heeft als hoofdactiviteit het bezit van deelnemingen, met als belangrijkste de deelneming in Vitrufin nv.

Deze aankoop heeft als doel een einde te stellen aan de dienstverlenings- en herverzekeringsakkoorden tussen Ethias nv en Ethias Gemeen Recht o/v.

2.1.7.10. Ethias 2.0

Een nieuwe organisatie-architectuur, Ethias 2.0 gedoopt, werd in september 2017 ingevoerd met als belangrijkste doelstellingen: meer coherentie, meer efficiëntie en meer wendbaarheid, om de klant definitief centraal te stellen in de organisatie. In dit kader werden de bevoegdheden van het Directiecomité, voorgezeten door Philippe Lallemand, CEO, herverdeeld:

- Benoît Verwilghen, Vice-CEO, staat aan het hoofd van de directie Client Center die de activiteiten klanten Collectiviteiten en Particulieren groepeert (marketing, distributiekanaal, productontwikkeling, herverzekering, actuariaat)
- Cécile Flandre werd benoemd tot CFO ter vervanging van Benoît Verwilghen
- Luc Kranzen nam de directie Services Center, die de diensten aan de de Collectiviteiten en Particulieren groepeert (contractenbeheer en schadebeheer)
- Brigitte Buyle wordt Chief Digital Transformation Officer met de IT als belangrijkste verantwoordelijkheid.
- Frank Jeusette blijft CRO.

2.1.7.11. Oprichting van een Orgaan voor de Financiering van Pensioenen

Op 30 mei 2017 verkrijgt Ethias de erkenning van de FSMA om haar activiteiten inzake beheer van wettelijke en aanvullende pensioentoezeggingen aan te vatten en richt zij een pensioenfonds, Ethias Pension Fund (OFP), op. De oprichting van dit gemengde en multi-werkgeversfonds laat Ethias toe haar aanbod inzake pensioenoplossingen te diversifiëren.

Enerzijds is Ethias van mening dat, in de huidige context van de financiële markten, de oplossing van het pensioenfonds van belang is voor het beheer van de aanvullende pensioenplannen van haar eigen medewerkers. Aldus werd begin juli 2017 iets minder dan 257 miljoen euro overgedragen.

Anderzijds maakt Ethias, door aan haar pensioenfonds een multi-werkgeverskarakter te geven, van de gelegenheid gebruik om een antwoord te bieden op de vragen van de markt aangezien het fonds openstaat voor alle openbare ondernemingen of collectiviteiten, mits de naleving van een toetredingsprocedure.

2.1.7.12. Investeringsbeleid

In 2017 gebeurde, net zoals de voorbije jaren, het merendeel van de investeringen in staatsobligaties en bedrijfsobligaties. Zoals in 2016 deed de geringe visibiliteit op de verwachte rente-evolutie ons stapsgewijs investeren in de loop van het jaar. De derivatenprogramma's om zich in te dekken tegen een rentedaling werden aangepast op basis van de ALM-doelstellingen.

De vastgoedbeleggingen, zowel in België als in de buurlanden, werden eveneens voortgezet conform de wens van Ethias nv om haar blootstelling aan deze activaklasse te verhogen via (directe en indirecte) vastgoedinvesteringen.

De actie Switch VII had een aanzienlijke impact op het niveau van de liquiditeiten die sterk gedaald zijn. Er werd een belangrijke liquiditeitsbuffer opgebouwd als anticipering op de actie. Maar gezien het grote succes ervan werden er obligatieverkoop ook repoverrichtingen uitgevoerd.

Als verantwoordelijke financiële partner ziet Ethias nv er ook op toe om de naleving van haar fundamentele waarden te promoten via een ethische investeringscode. Een zwarte lijst van verboden investeringen wordt jaarlijks geactualiseerd. De laatste versie van deze investeringscode werd goedgekeurd door het Directiecomité op 12 december 2017. In haar vastgoedbeleggingen geeft Ethias nv tevens de voorkeur aan investeringen die haar maatschappelijke rol versterken, zoals de investering in rust- en verzorgingstehuizen.

2.1.7.13. Overige informatie

De toezichtautoriteit belast met de financiële controle van Ethias nv is de Nationale Bank van België (Berlaimontlaan 14 - 1000 Brussel).

De Commissaris van Ethias nv is PwC Bedrijfsrevisoren bcvba (Woluwe Garde, Woluwedal 18 - 1932 Sint-Stevens-Woluwe), vertegenwoordigd door Kurt Cappoen, erkend revisor.

2.1.7.14. Verzekeringsresultaten

Het totale incasso van 2017 bedraagt 2,484 miljard euro, dit is een stijging met 1,2% ten opzichte van het incasso van het vorige boekjaar.

Het jaar 2017 noteert een operationeel resultaat van 284 miljoen euro, dit is een vooruitgang van 12 % vergeleken met het vorige boekjaar.

Dit resultaat wordt hoofdzakelijk gegenereerd door de activiteit Niet-Leven (operationeel resultaat van 228 miljoen euro). De activiteit Leven noteert op haar beurt een operationeel resultaat van om en bij de 75 miljoen euro en stijgt met 65% ten opzichte van 2016.

Na het in aanmerking nemen van niet-recurrente elementen (kost van de Switch-operaties met betrekking tot de FIRST A-afkopen en geraamde kost van de verkoop van de resterende FIRST A-portefeuille voor een totaal van 215 miljoen euro, niet-recurrente financiële opbrengsten van 69 miljoen euro en de kost van andere niet-recurrente elementen van 33 miljoen euro) bedraagt het nettoresultaat 105,7 miljoen euro. Dit nettoresultaat stijgt met meer dan 31 % vergeleken met het vorige boekjaar.

2.1.7.15. Focus Niet-Leven

Het incasso Niet-Leven bedraagt 1.334 miljoen euro op eind 2017 en stijgt met 1,8 % vergeleken met 2016. Dit bedrag wordt als volgt verdeeld tussen de segmenten Particulieren en Collectiviteiten en Ondernemingen:

- Het incasso Particulieren is stabiel en bedraagt 577 miljoen euro op eind 2017 (versus 574 miljoen euro op eind 2016);
- Het incasso Collectiviteiten en Ondernemingen bedraagt 757 miljoen euro op eind 2017 en stijgt lichtjes ten opzichte van eind 2016 (736 miljoen euro), vooral dankzij de ontwikkeling van de activiteit "ondernemingen".

Het operationele resultaat Niet-Leven is stabiel en bedraagt 228 miljoen euro op eind 2017. Dit resultaat kon worden geboekt vooral dankzij een gunstigere schadelast (geringe schadelast voor de producten Auto, Brand) en de veralgemening van de operationele uitmuntendheid in al onze processen, die gecompenseerd wordt door het in het resultaat opnemen van bepaalde IT-uitgaven als gevolg van de technologische veroudering en de ontmanteling van

oude systemen in het kader van de lopende technologische modernisering en lagere recurrente financiële opbrengsten in 2017.

Het nettoresultaat Niet-Leven bedraagt 244 miljoen euro na het in aanmerking nemen van niet-recurrente financiële opbrengsten voor 16 miljoen euro.

Ethias nv noteert een uitstekende gecombineerde netto-ratio van 90,8 %.

2.1.8. Gebeurtenissen die na de afsluiting van het boekjaar hebben plaatsgevonden

Op datum van 16 april 2018 heeft Ethias voor haar resterende FIRST A-portefeuille een overdrachtsovereenkomst afgesloten met een niet-Belgische verzekeraar van de Europese Economische Ruimte. Dit impliceert dat de voormelde contracten het voordeel verliezen van de maximale bescherming van 100.000 euro, toegekend door het Belgische Waarborgfonds. Deze overdracht is onderworpen aan de goedkeuring van de Belgische regelgever. De closing zou voor het einde van 2018 plaatsvinden. Het beheer van de overgedragen contracten zal door Ethias worden verzekerd gedurende maximum 2 jaar. De impact van deze transactie werd in de rekeningen 2017 geprovisioneerd tot beloop van 106 miljoen euro.

2.1.9. Focus Leven

Het incasso op eind 2017 is stabiel vergeleken met 2016 en bedraagt 1.150 miljoen euro, waarvan 57 miljoen euro in Particulieren en 1.093 miljoen euro in Collectiviteiten en Ondernemingen.

De activiteit Leven Particulieren werd dit jaar geïmpacteerd door de operatie "Switch VII". De actie kende een groot succes met afkopen voor een bedrag van 432 miljoen euro met een kost van 108 miljoen euro. De reserves van deze portefeuille vertegenwoordigen nog slechts 177 miljoen euro op eind 2017.

Het incasso in Leven Particulieren steeg in 2017 (+16 %) voornamelijk als gevolg van de integratie van de schuldsaldoverzekeringportefeuille van Whestia na afloop van de fusie door overname van Whestia door Ethias nv (met uitwerking op 1 januari 2017).

Het incasso Leven Collectiviteiten en Ondernemingen overschrijdt het miljard euro en is hoofdzakelijk het resultaat van de commercialisering van de verzekeringsproducten Leven van de 1ste pijler (Pensioenverzekering) en van de 2de pijler (Groepsverzekering), met een incasso van respectievelijk 854 miljoen euro (stijging) en 236 miljoen euro (daling).

De reserves Leven (zonder knipperlichtvoorziening) bedragen 9.573 miljoen euro op eind 2017 (versus 10.222 miljoen euro op eind 2016). Deze daling wordt voornamelijk verklaard door:

- een daling van de reserves in tak 21 van 9.814 miljoen euro naar 8.762 miljoen euro als gevolg van de afkopen in FIRST A (operatie Switch VII) en aan de overdrachten naar het OFP (Ethias Pension Fund) en tak 23. Er moet worden genoteerd dat de reserves Leven Collectiviteiten bijna 8 miljard euro bedragen en dat de gemiddelde gewaarborgde rentevoet met betrekking tot de 1ste pijler jaarlijks wordt aangepast om rekening te houden met de rente-evolutie van de OLO's op 10 jaar;
- een stijging van de reserves in tak 23 met 403 miljoen euro om 811 miljoen euro te bereiken op eind 2017 vooral als gevolg van de reserveoverdrachten van de 1ste en 2de pijlers van de tak 21 naar tak 23.

De knipperlichtvoorziening Leven bedraagt 1.037 miljoen euro op eind 2017. Deze werd in 2017 niet gedoteerd: de NBB heeft bevestigd dat Ethias hiervan vrijgesteld was.

Het operationele resultaat Leven stijgt en bedraagt 75 miljoen euro op eind 2017 (versus 45 miljoen euro op eind 2016). Deze stijging komt voornamelijk van de rentedaling in tak 21 (van 2,58% in 2016 naar 2,18% in 2017). Er werd een voorziening voor winstdeelnames van 33 miljoen euro samengesteld op het boekjaar 2017 (versus 21 miljoen euro in 2016 voornamelijk op de gekantonnerde fondsen van de 1ste pijler).

Het nettoresultaat Leven op eind 2017 bedraagt 23,7 miljoen euro en wordt beïnvloed door de volgende uitzonderlijke elementen:

- de kost van de operatie "Switch VII" (-108 miljoen euro);
- andere niet-recurrente elementen (57 miljoen euro), voornamelijk niet-recurrente financiële opbrengsten.

2.2. Resultaten van de beleggingen

De netto financiële opbrengsten 2017, opgenomen in de rubrieken opbrengsten en lasten van beleggingen van de jaarrekeningen BGAAP bedragen 521.730 duizend euro tegen 537.144 duizend euro in 2016. Zij zijn als volgt verdeeld: 125.111 duizend euro in Niet-Leven, 408.155 duizend euro in Leven en een last van 11.536 duizend euro in niet-technisch.

Bovendien zijn zij samengesteld uit de volgende hoofdelementen:

In duizend euro	2017	2016
-----------------	------	------

Netto financiële opbrengsten van de beleggingen, zonder tak 23	506.308	529.371
<i>Recurrent</i>	435.116	442.399
<i>Niet-recurrent</i>	71.192	86.972
Opbrengsten met betrekking tot de financiële herverzekering	28.843	45.383
Netto financiële opbrengsten van de beleggingen in tak 23	27.967	2.794
Financiële lasten van de leningen en overige financiële schulden	-28.307	-28.366
Overige opbrengsten en financiële lasten	-13.081	-12.038
Totaal	521.730	537.144

De netto financiële opbrengsten van de beleggingen per grote activaklassen worden hieronder gedetailleerd:

In duizend euro	2017	2016
Obligaties	407.187	476.765
<i>Recurrent</i>	374.553	397.078
<i>Niet-recurrent</i>	32.634	79.687
Aandelen & participaties	51.301	56.046
<i>Recurrent</i>	25.403	51.056
<i>Niet-recurrent</i>	28.898	4.990
Onroerend goed & leningen	39.206	40.660
Derivaten & voorzieningen	11.793	-42.681
Geldmiddelen & kasequivalent	-3.179	-1.419
Totaal	506.308	529.371

2.3. Resultaten van de andere activiteiten

In 2017 toont het niet-technische resultaat een negatieve bijdrage vóór belasting van -154,1 miljoen euro tegen 147,8 miljoen euro in het vorige jaar, onder invloed van uitzonderlijke elementen van 135,3 miljoen euro, waaronder de kost van de afbouw van de resterende FIRST A-portefeuille tot beloop van 106 miljoen euro.

2.4. Andere materiële informatie met betrekking tot het bedrijf en de resultaten

2.4.1. Macro-economische omgeving

De aanhoudende lagerenteomgeving is erg nadelig voor de rentabiliteit van de producten Leven die een gewaarborgde rentevoet hebben die hoger is dan de rentevoeten van de overheidsobligaties. Ethias heeft acties ingevoerd die haar in staat stellen haar gevoeligheid voor rentewijzigingen te verminderen: wij vermelden enerzijds de dekking via financiële opbrengsten en anderzijds de operatie Switch VII waardoor de gevoeligheid van Ethias voor de evolutie van de rentevoeten kon worden verminderd.

2.4.2. Reglementaire evoluties

De gebruikte standaardmethodes, hypothesen en parameters in de berekening van het volgens de standaardformule vereiste solvabiliteitskapitaal zullen eind 2018 worden herzien. De Europese toezichtautoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen (EIOPA) heeft eind februari 2018 een advies uitgegeven over de beoogde herzieningen. Sommige daarvan zouden een significante impact kunnen hebben op de Solvency II-ratio's van de verzekeringsondernemingen.

2.4.3. Technologische evoluties

Wij vermelden ook de uitrol van een omvangrijk programma voor technologische transformatie ter ondersteuning van de "omnichannel"-strategie en meer globaal van de modernisering van onze informatica-architectuur.

2.4.4. Missie

De missie van Ethias werd eveneens herzien: "de verzekering vereenvoudigen om u zekerheid, gemoedsrust en ondernemingsvrijheid te bieden, met innovatieve producten en diensten. Als partner van uw dagelijkse leven stellen wij onze expertise en ons dynamisme tot uw dienst".

3. Governancestelsel Algemene informatie over het governancestelsel

3.1.1. Governancestelsel en -structuur

3.1.1.1. Vennootschapsorganen

Aangezien Ethias een doeltreffend en voorzichtig beleid wil bevorderen ziet zij erop toe een duidelijk onderscheid te maken tussen enerzijds de effectieve leiding van de verzekeringsonderneming, die verzekerd wordt door het directiecomité, en anderzijds de controle van deze leiding, waarvoor de raad van bestuur verantwoordelijk is.

3.1.1.2. Raad van bestuur

Opdrachten

- (1) De raad van bestuur bepaalt de algemene strategie alsook de doelstellingen van Ethias alsook het algemeen risicobeheerbeleid, met inbegrip van de algemene risicotolerantielimiten. In dat opzicht is de raad nauw betrokken bij de permanente controle van de evolutie van het risicoprofiel van de onderneming.
- (2) De raad is bovendien belast met het toezicht op de activiteiten van de vennootschap. In dat opzicht evalueert hij regelmatig de doeltreffendheid van het governancestelsel van Ethias en de organisatie van de onafhankelijke controlefuncties en ziet hij erop toe dat het directiecomité de nodige maatregelen treft om de eventueel vastgestelde tekortkomingen te verhelpen.

De raad evalueert ook regelmatig de algemene principes van het beloningsbeleid en ziet toe op de invoering ervan.

Bovendien controleert hij regelmatig of de onderneming over een doeltreffende interne controle beschikt op het vlak van de betrouwbaarheid van de financiële informatieprocessen.

Hij superviseert de beslissingen van het directiecomité, neemt kennis van de belangrijke vaststellingen opgesteld door de onafhankelijke controlefuncties, de commissaris, de NBB en het FSMA, bepaalt welke acties moeten worden ondernomen naar aanleiding van de aanbevelingen van de interne audit en ziet er vervolgens op toe dat deze tot een goed einde worden gebracht.

In 2017 is de raad van bestuur 16 keer bijeengekomen en heeft hij zich in het bijzonder gericht op de versterking van de solvabiliteit van de onderneming, maar ook op de verbetering van het governancestelsel binnen de onderneming.

Aldus heeft de raad van bestuur van 20 maart 2017, na het vertrek van de CEO in september 2016, de heer P. Lallemand aangesteld om hem te vervangen. Bovendien benoemde de raad op 31 juli 2017 C. Flandre tot CFO.

Het benoemings- en remuneratiecomité en de raad van bestuur hebben de geschiktheid van de leden van het directiecomité beoordeeld. Er was tot deze geschiktheidsbeoordeling beslist in het kader van de evaluatie van het governancestelsel van Ethias nv.

De raad van bestuur heeft vervolgens alles in het werk gesteld om de SII-solvabiliteit van de onderneming te verbeteren via, onder meer, een financieel saneringsprogramma en een herstelplan die beide door de NBB werden goedgekeurd. Dankzij de getroffen maatregelen en de grote inspanningen van de voltallige onderneming bedroeg de SII-solvabiliteitsmarge 205 % vóór dividenden op eind 2017.

De raad van bestuur heeft zich onder meer gefocust op de ontwikkeling van de commerciële activiteiten van de onderneming via

- de acquisitie van Whestia, een maatschappij gespecialiseerd in schuldsaldoverzekeringen,
- de voortzetting van het CertiFlex-partnership voor de distributie van levensverzekeringsproducten,
- de acquisitie van de verzekeringsportefeuille AO '67 van Ethias Gemeen Recht,
- de operatie Switch VII om de portefeuille van de FIRST A-rekeningen af te bouwen voor de overdracht ervan, met een gunstige impact op de SII-situatie van de onderneming. De raad heeft eveneens haar nieuwe businessplan 2018-2022 goedgekeurd.

Samenstelling

Als gevolg van akkoorden tussen de aandeelhouders (de "Sint-Filippusakkoorden") van 8 mei 2017, die een leeftijdslimiet van 70 jaar invoeren in de raad van bestuur, hebben vier bestuurders ontslag genomen en werden vier nieuwe bestuurders benoemd door de gewone algemene vergadering van 17 mei 2017.

De statuten van Ethias nv werden overigens gewijzigd tijdens een algemene vergadering op 11 oktober 2017 om de raad van bestuur samen te stellen uit 12 niet-uitvoerende bestuurders (waaronder 4 onafhankelijke bestuurders) en 4 uitvoerende bestuurders. De 2 andere leden van het directiecomité hebben ontslag genomen met ingang van 11 oktober

2017. Zij blijven evenwel permanente genodigden op de raad van bestuur, zonder stemrecht. Bij die gelegenheid werden ook vier nieuwe bestuurders aangesteld. Op die manier respecteert de samenstelling van de raad een taalpariteit en is zij conform artikel 518 bis van het wetboek van vennootschappen inzake het geslacht van de bestuurders.

Bovendien bepalen de statuten een leeftijdsgrens voor de uitoefening van het bestuurdersmandaat, die is vastgelegd op 70 jaar. Elke bestuurder is van rechtswege geacht ontslag te nemen op de datum van zijn 70ste verjaardag en wordt door een nieuwe bestuurder vervangen bij de eerste van de 2 twee volgende opportuniteiten: door coöptatie op de eerstvolgende vergadering van de raad van bestuur of door verkiezing op de eerstvolgende algemene vergadering.

De raad van bestuur telt 4 onafhankelijke bestuurders die beantwoorden aan de criteria van artikel 526 ter van het wetboek der vennootschappen.

Het bestuurdersmandaat heeft een duur van 6 jaar en is hernieuwbaar.

De raad van bestuur benoemt een voorzitter onder de bestuurders die geen leden van het directiecomité zijn.

Periodieke evaluatie en vorming

Een periodieke evaluatie van de werking van de beheerstructuur wordt in principe om de twee jaar georganiseerd.

Engagement van de bestuurders

De bestuurders verbinden zich ertoe hun competenties steeds up-to-date te houden en hun kennis van de vennootschap en van de evolutie in de verzekeringssector te ontwikkelen.

3.1.1.3. Audit- en Risicocomité

De raad van bestuur heeft op 19 februari 2009 in zijn midden een audit- en risicocomité opgericht.

Opdrachten

Om de doeltreffendheid van het toezicht op de activiteiten van de onderneming door de raad van bestuur te versterken, is het audit- en risicocomité belast met de monitoring van het financiële verslaggevingsproces, de monitoring van de doeltreffendheid van de systemen voor interne controle en risicobeheer van de onderneming, de monitoring van de interne audit en de desbetreffende activiteiten, de monitoring van de wettelijke controle van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening, met inbegrip van de opvolging van de vragen en aanbevelingen geformuleerd door de erkende commissaris, waarbij met name wordt gelet op de verlening van bijkomende diensten aan de onderneming.

Het comité is bovendien niet enkel belast met het verlenen van advies aan de raad van bestuur met betrekking tot de risicostrategie en de organisatie van de risicomanagementfunctie, maar ook met het bijstaan van de raad in de uitoefening van zijn toezichtopdracht op de invoering van de risicostrategie door het directiecomité.

Overeenkomstig artikel 52 & 4 van de Solvency II-wet oefent het comité ook de functies uit die toegewezen zijn aan het auditcomité en het risicocomité.

De verantwoordelijkheden van het comité zijn beschreven in het charter van het audit- en risicocomité, goedgekeurd door de raad van bestuur op 2 april 2009.

Samenstelling

Het audit- en risicocomité is samengesteld uit minstens drie bestuurders die geen leden van het directiecomité zijn, waarvan het merendeel onafhankelijk is in de zin van artikel 526 ter van het Wetboek der Vennootschappen (zie hierboven). Onder hen wordt een voorzitter benoemd.

Het auditcomité is momenteel samengesteld uit 5 niet-uitvoerende bestuurders, waarvan er 3 onafhankelijk zijn.

Om de efficiëntie van dit comité te versterken, nemen ook de voorzitter en de ondervoorzitter van het directiecomité, de interne auditor, de CRO en, in voorkomend geval, de erkende commissaris deel aan de vergaderingen, zonder er evenwel lid van te zijn.

3.1.1.4. Benoemings- en remuneratiecomité

Op 19 februari 2009 werd binnen de raad van bestuur een benoemings- en remuneratiecomité opgericht. Dit comité was oorspronkelijk gemeenschappelijk voor Vitrufin nv en Ethias nv.

Op 4 juli 2014 werd beslist om een benoemings- en remuneratiecomité voor elk van deze vennootschappen op te richten.

Een nieuwe huishoudelijk reglement werd bijgevolg goedgekeurd op 23 oktober 2015.

Opdrachten

Het benoemings- en remuneratiecomité is belast met:

- (1) wat de benoemingen van de niet-uitvoerende bestuurders en de leden van het directiecomité betreft

- a) het uitwerken van het beleid inzake geschiktheidsbeoordeling van de niet-uitvoerende bestuurders en van de leden van het directiecomité dat moet worden goedgekeurd door de raad van bestuur;
 - b) het bepalen van de profielen van niet-uitvoerende bestuurder en van lid van het directiecomité;
 - c) het beoordelen van de individuele initiële geschiktheid van elke kandidaat niet-uitvoerende bestuurder of lid van het directiecomité alsook het collectief beoordelen van de expertise van het betrokken orgaan overeenkomstig het beleid inzake geschiktheidsbeoordeling;
 - d) aan de raad van bestuur voorstellen formuleren voor de benoeming van de niet-uitvoerende bestuurders en leden van het directiecomité;
 - e) het permanent beoordelen van de niet-uitvoerende bestuurders en van de leden van het directiecomité (in functie of voorafgaand aan elke hernieuwing);
 - f) aan de raad van bestuur voorstellen formuleren voor de benoeming van de niet-uitvoerende bestuurders en leden van het directiecomité;
- (2) wat de benoemingen van de verantwoordelijken van onafhankelijke controlefuncties betreft
- a) het uitwerken van het beleid inzake geschiktheidsbeoordeling van de verantwoordelijken van onafhankelijke controlefuncties dat moet worden goedgekeurd door de raad van bestuur;
 - b) het bepalen van het algemeen profiel van de verantwoordelijken van onafhankelijke controlefuncties;
 - c) het beoordelen van alle kandidaten voor een functie van verantwoordelijke van een onafhankelijke controlefunctie.
 - d) het geven van een omkleed advies over alle kandidaturen ter attentie van het directiecomité;
- (3) wat de remuneraties betreft
- a) het formaliseren van een remuneratiebeleid waarvan de principes van toepassing zijn op de niet-uitvoerende bestuurders, op de leden van het directiecomité, op de andere effectieve leiders, op de personeelsleden die sleutelfuncties of onafhankelijke controlefuncties uitoefenen alsook op personeelsleden waarvan de activiteit een materiële impact heeft of kan hebben op het risicoprofiel van de onderneming;
 - b) het toezien op de invoering van dit remuneratiebeleid, met name door de herziening van de individuele vergoedingen van alle hierboven bedoelde personen;
 - c) het formuleren van aanbevelingen, aan de raad van bestuur, over het vergoedingsbedrag van de leden van het directiecomité;
 - d) het formuleren van aanbevelingen, aan de raad van bestuur, over het bedrag van de vaste remuneratie en van het presentiegeld dat aan de niet-uitvoerende bestuurders wordt gestort, waarbij de vaststelling van deze bedragen onder de bevoegdheid van de algemene vergadering valt.

Samenstelling

Het benoemings- en remuneratiecomité is samengesteld uit maximum 4 niet-uitvoerende bestuurders. Het comité is op dit ogenblik samengesteld uit 3 niet-uitvoerende bestuurders en wordt voorgezeten door de voorzitter van de raad van bestuur.

3.1.1.5. Directiecomité

Vanuit een streven naar coherentie was de samenstelling van het directiecomité identiek binnen Ethias nv en Ethias Gemeen Recht tot de omzetting van de juridische vorm van de onderlinge verzekeringsvereniging op 27 december 2017. Bij die gelegenheid werd er namelijk beslist om het dagelijks bestuur van EthiasCo toe te vertrouwen aan een directeur-generaal.

Opdrachten

- (1) Het directiecomité staat in voor de effectieve leiding en het concrete beheer van de dagelijkse activiteiten van Ethias, in het kader van de strategie die is vastgelegd door de raad van bestuur.

Het directiecomité superviseert de operationele directies en ziet toe op de naleving van de toegekende bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

Het formuleert voorstellen aan de raad van bestuur met het oog op de bepaling van het algemene beleid en de strategie van de onderneming.

- (2) Het voert bovendien het algemene risicobeheerbeleid in dat is vastgelegd door de raad van bestuur, door de nodige maatregelen goed te keuren met het oog op de risicobeheersing, door toe te zien op de evolutie van het risicoprofiel van de onderneming en door zich ervan te vergewissen dat alle risico's geïdentificeerd worden en op adequate wijze worden beheerd.
- (3) Het voert bovendien een organisatorische en operationele structuur in die toelaat de strategische doelstellingen van de onderneming te ondersteunen en die adequate interne controlemechanismen bevat. In dit kader neemt het comité de nodige maatregelen opdat de onderneming permanent beschikt over aangepaste onafhankelijke controlefuncties (interne audit, compliance, actuariële controle en risicobeheer), voert hij de organisatorische beleidslijnen in die zijn vastgelegd door de raad van bestuur, ziet hij toe op de invoering van het beloningsbeleid van de onderneming en op de betrouwbaarheid van de financiële informatie en van de prudentiële reporting.
- (4) Tot slot deelt het comité aan de raad de informatie mee die hem toelaat zijn toezichttaken op de activiteiten van de onderneming uit te oefenen. Deze omvatten onder meer het verslag over de beoordeling van de doeltreffendheid van het governancestelsel.

Samenstelling

Overeenkomstig de statuten van Ethias nv richt de raad van bestuur een directiecomité op dat is samengesteld uit zes leden.

De raad van bestuur benoemt de voorzitter en de ondervoorzitter van het directiecomité in diens midden.

De vier andere leden worden benoemd door de raad van bestuur op gezamenlijke voordracht van de voorzitter en de ondervoorzitter van het directiecomité.

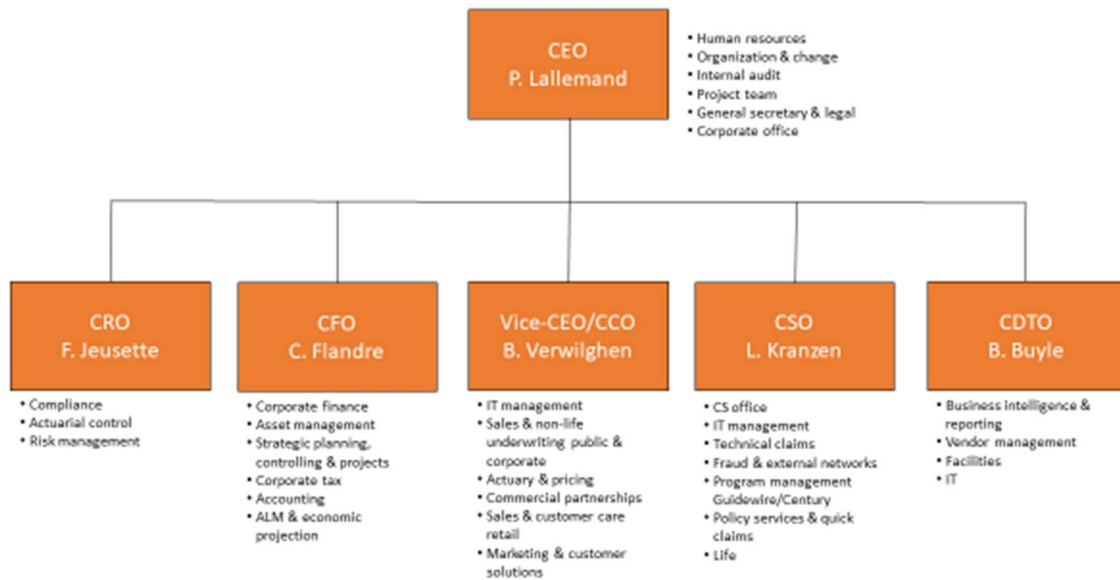
De raad van bestuur op 20 maart 2017 heeft, na het vertrek van de toenmalige CEO in september 2016, een nieuwe CEO aangesteld. De raad van bestuur heeft overigens op 31 juli 2017 een CFO aangesteld.

Interne taakverdeling

Een nieuwe organisatorische architectuur die voortspuit uit het project Ethias 2.0 werd in september 2017 geïmplementeerd.

De interne taakverdeling tussen de leden van het directiecomité werd bij deze gelegenheid herzien.

Het operationele organigram, dat de rapporteringslijnen dekt van de personen die zich onder de leden van het Directiecomité bevinden, kan als volgt worden voorgesteld:

De effectieve leiding van Ethias wordt toevertrouwd aan een directiecomité samengesteld uit zes leden: de voorzitter en de ondervoorzitter van het directiecomité en vier andere directeurs.

Aan elk van hen worden specifieke bevoegdheidsdomeinen toegekend.

Er wordt gepreciseerd dat de CRO, overeenkomstig artikel 56 § 3, lid 2 en 3 van de Solvency II-wet, de toelating van de NBB heeft bekomen om de verantwoordelijkheid voor de risicobeheer-, actuariële en compliancefuncties te cumuleren.

Periodieke evaluatie

De voorzitter van het directiecomité organiseert een jaarlijkse evaluatie van de werking van het directiecomité. De evaluatie met betrekking tot het jaar 2017 heeft plaatsgevonden in januari 2018.

3.1.1.6. Beloningsbeleid en -praktijken

Op datum van 23 maart 2016 heeft de raad van bestuur, op voorstel van het benoemings- en remuneratiecomité, een beloningsbeleid voor Ethias nv goedgekeurd.

Dit beleid beantwoordt aan de bepalingen van de NBB-circulaire van 5 juli 2016 over de prudentiële verwachtingen van de NBB inzake het governancestelsel (hoofdstuk 8), doordat zij de "identified staff" definieert en de algemene principes bepaalt die van toepassing zijn op alle personeelsleden maar ook de specifieke bepalingen die van toepassing zijn op de leden van het directiecomité, de niet-uitvoerende bestuurders en de onafhankelijke controlefuncties.

Het beleid vernietigt en vervangt het beleidshandvest voor remuneratie van 15 januari 2010.

Worden binnen Ethias nv als "identified staff" beschouwd :

- de niet-uitvoerende bestuurders,
- de leden van het directiecomité,
- de leden van het strategisch coördinatiecomité (N et N-1),
- de verantwoordelijken van de onafhankelijke controlefuncties en
- de personen wiens beroepswerkzaamheden wezenlijke gevolgen kunnen hebben voor het risicoprofiel van Ethias of "risk takers", (de medewerkers die deelnemen aan de verschillende investeringscomités en de N-2's en N-3's die actief zijn in de onderschrijving van de risico's binnen de directie collectiviteiten).

Het loonsysteem dat van toepassing is op alle medewerkers van de onderneming (met uitzondering van de leden van het directiecomité, maar met inbegrip van de "identified staffs" met een arbeidsovereenkomst Ethias nv) werd volledig herzien in de loop van 2017. De nieuwe loondynamiek werd ingevoerd via een collectieve arbeidsovereenkomst van 13 december 2017 die in werking treedt op 1 januari 2018. Dit nieuwe loonbeleid maakt geen onderscheid meer naargelang de medewerker aangeworven is voor of na 1 januari 2007. Zij stelt ook een einde aan het specifieke stelsel dat tot dan van toepassing was op de inspecteurs.

In dit kader moet er worden genoteerd dat:

- De "identified staffs" niet het voorwerp uitmaken van een specifieke behandeling inzake beloning; De specifieke kenmerken van hun functie en het gewicht ervan in termen van impact op de werking van de vennootschap werden evenwel in aanmerking genomen bij de weging ervan door een externe consultant. In sommige gevallen leidden zij tot een specifieke functiebeschrijving (vb. verantwoordelijke van de interne audit en compliance officer);
- Het nieuwe loonbeleid voorziet in de toekenning van een variabel loon waarvan het bedrag de individuele en collectieve prestaties van de medewerkers wil belonen. Bijgevolg is vanaf 2018 toekenning van de variabele beloning afhankelijk van de realisatie van zowel individuele als collectieve doelstellingen. Er zijn minimum 2 - maximum 3 individuele doelstellingen die bepalend zijn voor 70 % van het bedrag dat als variabel loon kan worden toegekend. De collectieve doelstellingen, 1 of maximum 2, worden door het Directiecomité bepaald voor de onderneming in haar geheel en zijn bepalend voor 30 % van het bedrag dat als variabel loon kan worden toegekend. De collectieve doelstellingen zullen het voorwerp uitmaken van een C.A.O. 90 met betrekking tot de niet-recurrente beloningen verbonden aan de resultaten. Het bedrag dat als variabel loon kan worden toegekend is afhankelijk van een target bonus die voor elke functieband wordt bepaald.
- De huidige remuneratiebeleidslijnen die van toepassing zijn in 2017 voorzien niet in de toekenning van een variabele vergoeding, met uitzondering van deze die van toepassing is op de functies van inspecteurs-generalisten collectiviteiten en van inspecteurs-schaderegelaars voor wie de variabele vergoeding geregeld wordt door een bedrijfsakkoord van 21 december 2012. Het bedrag dat aan deze laatste wordt toegekend bij wijze van variabele beloning is vastgelegd op € 7.802,42 (basis aan 100 %) per referentiejaar en per medewerker en is afhankelijk van het bereiken van doelstellingen die jaarlijks door het management worden bepaald; deze doelstellingen kunnen zowel individueel als collectief zijn, met dien verstande dat de collectieve doelstellingen als voorwaarde kunnen worden gesteld voor slechts 25 % van het bedrag dat als variabel loon kan worden toegekend; er moet evenwel worden genoteerd dat de invoering van een systeem van variabele beloning voor alle medewerkers momenteel wordt onderzocht in een meer globaal kader van reward-strategie;
- Tot en met 2017, werden enkel collectieve arbeidsovereenkomsten die niet-recurrente resultaatsgebonden beloningen invoeren (de zogenaamde C.A.O. 90) afgesloten in uitvoering van de bedrijfsakkoorden. Voor 2017 zijn de begunstigden van de C.A.O. 90 de medewerkers die een functie van klasse 1 tot 9 uitoefenen en die geen groepsverzekering voor kaderleden genieten. Het te bereiken doel is dat het in het businessplan bepaalde operationele resultaat vóór belastingen wordt bereikt tot beloop van 95 %, en dit zonder eindeloopbaanplan en zonder uitzonderlijke elementen. Er werd ook een tweede C.A.O. 90 afgesloten ten gunste van alle medewerkers van de onderneming. Het doel is drieledig en heeft betrekking op het online plaatsen van een participatief videofilmje waarin het volgende wordt belicht: de betrokkenheid van de

werknemers bij de onderneming, de vermindering van het verbruik van wit papier met 5 % en het behoud, op 30 september 2017, van de genormaliseerde netto gecombineerde ratio van Ethias nv. Het budget bestemd voor de tweede C.A.O. 90 wordt berekend met verwijzing naar een globale enveloppe van € 800.000 in werkgeverskosten.

De bovenvermelde beloningsbeleidslijnen, met uitzondering van de algemene principes vastgelegd in het beloningsbeleid van Ethias nv, goedgekeurd door de raad van bestuur van 23 maart 2016, hebben geen betrekking op **de leden van het directiecomité**.

Voor deze laatste werd in 2009 een variabel beloningssysteem in beginsel goedgekeurd, maar dit werd nooit ingevoerd omwille van de crisiscontext van de onderneming. Tijdens zijn zitting van 23 oktober 2015 keurde de Raad van bestuur de progressieve invoering van dit variabele remuneratiesysteem voor de leden van het Directiecomité goed. De toekenning ervan is evenwel afhankelijk van het behalen van vooraf bepaalde doelstellingen. Het beoogde bedrag zou 3 % bedragen van de jaarlijkse remuneratie in 2016 (betaalbaar in 2017), 6 % in 2017 (betaalbaar in 2018) en 12 % in 2018 (betaalbaar in 2019). Vanaf 2019 zouden worden beoogd: de initieel geplande (20 % van het jaarloon) en eventueel herziene bedragen. De variabele remuneraties zouden niet worden opgenomen in de berekeningsbasis van de groepsverzekeringen. Voor het eerst in 2017 werd op basis hiervan een variabele remuneratie gestort aan de leden van het Directiecomité rekening houdend met het verwezenlijgingspercentage van de voor 2016 vastgelegde doelstellingen. Er werden overigens doelstellingen voor 2017 vastgelegd.

De aanvullende pensioenplannen worden op hun beurt beschreven in de volgende groepsverzekeringsreglementen:

- Groepsverzekeringsreglement nr. 148 - 9006 van toepassing op het personeel aangeworven vóór 1 januari 2007;
- Groepsverzekeringsreglement nr. 6076 - 9059 van toepassing op het personeel aangeworven vanaf 1 januari 2007;
- Groepsverzekeringsreglement nr. 602 - 9060 van toepassing op de hogere kaderleden, directeurs en leden van het directiecomité.

Deze plannen worden gefinancierd door bijdragen ten laste van de werkgever. De plannen nr. 148 en 6076 bevatten naast een waarborg leven ook een waarborg overlijden.

Tot op 30 juni 2017 werden al deze delen beheerd in het kader van een groepsverzekering. Vanaf 1 juli 2017 werden de delen "pensioen" van de verschillende plannen overgedragen naar een andere pensioeninstelling, met name de OFP Ethias Pension Fund, instelling voor bedrijfspensioenvoorziening; de uitvoering van de andere delen van de Plannen blijven toevertrouwd aan de Verzekeraar.

De **niet-uitvoerende bestuurders** ontvangen daarentegen een presentiegeld per zitting (wanneer er meerdere vergaderingen per dag zijn, wordt het presentiegeld beperkt). Er wordt hen tevens een bijkomende vergoeding in de vorm van een vast bedrag toegekend.

De leden van het audit- en risicocomité alsook de leden van het benoemings- en remuneratiecomité ontvangen presentiegeld en een vergoeding in de vorm van een vast bedrag. De leden van het ad-hoccomité hebben daarentegen geen remuneratie ontvangen.

De globale remuneratie van de bestuurders wordt bekendgemaakt in het jaarverslag van Ethias nv. (toelichting nr.19 bij de balans en resultatenrekeningen). Bovendien zal, overeenkomstig de bepaling van artikel 100 van het Wetboek van Vennootschappen, de individuele remuneratie van de bestuurders worden bekendgemaakt in het beheersverslag 2017. Er werd ook beslist om de individuele jaarremuneraties van de leden van het directiecomité bekend te maken.

3.1.1.7. Leningen, kredieten of borgstellingen en verzekeringsovereenkomsten voor bedrijfsleiders

Met betrekking tot de informatie over belangrijke transacties afgesloten met de leden van het directiecomité of van de raad van bestuur alsook met hiermee verwante personen, moet er worden genoteerd dat een lid van het directiecomité een voorschot op polis en een hypothecaire lening heeft genoten.

3.1.2. Geschiktheid van het governancestelsel

Eind 2016 werd er in alle transparantie binnen de onderneming gestart met een diagnose van de conformiteit tussen de governancepraktijken bij Ethias nv bestaande governance en de wettelijke en reglementaire vereisten ter zake. In dit kader werd aan verschillende medewerkers gevraagd om gedetailleerde analyseroosters in te vullen die alle domeinen inzake governance bestrijken teneinde elke inadequaatie of tekortkoming te identificeren en remediëringmaatregelen voor te stellen. De resultaten van die evaluaties werden vervolgens gechallengeerd door één of meerdere onafhankelijke controlefuncties om de geschiktheid van het governancestelsel in alle onafhankelijkheid te kunnen beoordelen.

Deze oefening leidde tot de bepaling van een actieplan voor de versterking van de bedrijfsgovernance. Dit plan werd gevalideerd door de Raad van bestuur van 23 maart 2017 en de realisatie ervan wordt driemaandelijks opgevolgd door de raad van bestuur.

3.2. Vereisten inzake competentie en betrouwbaarheid

3.2.1. Initiële geschiktheidsbeoordeling

De raad van bestuur van Ethias nv heeft op 1 april 2014 een beleid inzake geschiktheidsbeoordeling van de niet-uitvoerende bestuurders en leden van het directiecomité opgesteld alsook een beleid inzake de geschiktheidsbeoordeling van de verantwoordelijken van de onafhankelijke controlefuncties op datum van 23 oktober 2015.

Als aanvulling op deze beleidslijnen heeft de raad van bestuur van Ethias nv de volgende functieprofielen gevalideerd:

- algemeen profiel van lid van het directiecomité;
- algemeen profiel van niet-uitvoerende bestuurders;
- algemeen profiel van verantwoordelijke van een onafhankelijke controlefunctie.

Deze beleidslijnen en profielen passen in het kader van de NBB-circulaire van 17 juni 2013 betreffende de standaarden inzake "deskundigheid" en "professionele betrouwbaarheid" voor de leden van het directiecomité, de bestuurders, de verantwoordelijken voor onafhankelijke controlefuncties en de effectieve leiders van financiële instellingen. Zij bepalen de processen en criteria waartoe de bevoegde organen van Ethias nv zich verbinden om ze na te leven in het kader van de geschiktheidsbeoordelingen die zij uitvoeren.

De geschiktheid betreft enerzijds de expertise, die niet enkel de geschikte kennis en ervaring, de competenties omvat, maar ook het voor de functie vereiste professionele gedrag en de professionele betrouwbaarheid die betrekking heeft op de eerlijkheid en de integriteit van de persoon. Voor de functies van lid van het directiecomité en niet-uitvoerende bestuurder beoordeelt het benoemings- en remuneratiecomité, aanvullend op de individuele geschiktheidsbeoordeling van de kandidaat, ook de expertise van het geïnterviewde orgaan op collectieve wijze.

De voorzitter van de Raad van bestuur ziet er bovendien op toe dat elke nieuw benoemde bestuurder een aangepaste initiële informatie krijgt waardoor hij snel kan bijdragen aan de werkzaamheden van de Raad van bestuur.

3.2.2. Controle op de geschiktheid

De geschiktheid wordt beoordeeld voorafgaand aan de infunctietreding, maar ook in de loop van het mandaat en bij de hernieuwing van het mandaat van de bestuurders.

Tijdens de functie-uitoefening voorzien de "fit & proper"-beleidslijnen de verplichting voor de medewerkers die een functie van lid van het directiecomité, niet-uitvoerende bestuurder of verantwoordelijke van onafhankelijke controlefuncties uitoefenen om onmiddellijk ieder nieuw element te melden dat hun geschiktheid voor de uitgeoefende functie zou kunnen beïnvloeden. De bevoegde organen behandelen ook zelf ieder nieuw element dat het "fit & proper"-karakter van de geïnterviewde functies zou kunnen beïnvloeden.

De herbeoordeling wordt uitgevoerd door het benoemings- en remuneratiecomité voor de leden van het directiecomité en de niet-uitvoerende bestuurders en door het directiecomité voor de onafhankelijke controlefuncties. Deze organen leggen het resultaat van de herbeoordeling schriftelijk vast en kunnen, in voorkomend geval, passende correctiemaatregelen treffen om de situatie te verhelpen. Zij kunnen onder meer voorstellen om de verdeling van de verantwoordelijkheden te reorganiseren binnen het geïnterviewde orgaan of een opleiding voorstellen aan de persoon of aan een deel of het geheel van de leden van het orgaan waartoe hij behoort teneinde te verzekeren dat de collectieve deskundigheid van deze laatste toereikend is. Indien blijkt dat deze maatregelen ontoereikend zijn, kan er worden voorgesteld om een einde te stellen aan de functie van de geïnterviewde persoon.

Het hertoetsingsdossier van de bestuurders en leden van het directiecomité wordt vervolgens overgemaakt aan de raad van bestuur en aan de NBB, die op haar beurt kan overgaan tot een nieuwe beoordeling van de geïnterviewde persoon. Het hertoetsingsdossier van de onafhankelijke controlefuncties wordt overgemaakt aan het benoemings- en remuneratiecomité en aan de NBB.

De geschiktheid wordt ook opnieuw onderzocht bij de hernieuwing van het mandaat van een niet-uitvoerende of uitvoerende bestuurder, waarbij het benoemings- en remuneratiecomité het formulier van de NBB analyseert dat door de geïnterviewde persoon werd ingevuld alsook, voor de leden van het directiecomité, de resultaten van de jaarlijkse beoordelingen die vroeger door de raad van bestuur werden uitgevoerd met betrekking tot de realisatie van hun doelstellingen. Indien de geïnterviewde persoon een nieuw element meedeelt dat een ongunstige impact kan hebben op zijn geschiktheid voor de uitgeoefende functie, zal hij opnieuw worden getoetst. Het benoemings- en remuneratiecomité maakt vervolgens het voorstel tot hernieuwing over aan de raad van bestuur, samen met, in voorkomend geval, het hertoetsingsdossier. De NBB wordt geïnformeerd over het voorstel tot hernieuwing en ontvangt, in voorkomend geval, het hertoetsingsdossier.

In 2017 hebben het benoemings- en remuneratiecomité en de raad van bestuur de geschiktheid van de leden van het directiecomité beoordeeld. Er was beslist tot deze geschiktheidsbeoordeling in het kader van de evaluatie van het governancestelsel van Ethias nv, die eind maart 2017 aan de NBB was voorgesteld. Die geschiktheidsbeoordeling gebeurde in maart 2017 op basis van de antwoorden die de leden van het directiecomité hadden gegeven op een vragenlijst opgesteld door de compliance officer en op basis van de bijkomende vragen die het benoemings- en remuneratiecomité heeft gesteld tijdens een individueel onderhoud met elk van hen. Op grond daarvan konden het benoemings- en remuneratiecomité en de raad van bestuur "fit & proper"-karakter bevestigen voor B. Buyle, B. Verwilghen, Ph. Lallemand, F. Jeusette en L. Kranzen. Er wordt verduidelijkt dat het "fit & proper"-karakter van C. Flandre werd geëvalueerd tijdens haar aanwerving in juli 2017.

Er werd overigens beslist om over te gaan tot de "fit & proper"-beoordeling van de niet-uitvoerende bestuurders. Die evaluatie werd gevoerd in januari 2018 door het benoemings- en remuneratiecomité, met de medewerking van een externe consultant voor wat betreft de leden van dit comité, op basis van een gesprek met de betrokken bestuurder en op basis van de antwoorden die hij had gegeven op een door de compliance officer opgestelde vragenlijst. Na afloop van deze herbeoordeling was het benoemings- en remuneratiecomité van mening dat elk van de herbeoordeelde bestuurders over de nodige "fit & proper"-kwaliteiten beschikt voor de uitoefening van hun functie.

Er werd in het algemeen overeengekomen dat het benoemings- en remuneratiecomité om de 3 jaar een diepgaande "fit & proper"-beoordeling zou realiseren van de bestuurders en leden van het directiecomité, zoals de evaluatie van begin 2018, en een klassieke beoordeling, één keer per jaar, vóór de raad van bestuur die de gewone algemene vergadering bijeenroep. Bij een klassieke beoordeling zal het benoemings- en remuneratiecomité de elementen of feiten onderzoeken waarvan het kennis heeft of die zijn meegedeeld door de bestuurders en die van dien aard zouden zijn dat zij hun "fit & proper"-karakter in vraag stellen.

3.3. Risicomanagementsysteem, ORSA-proces en risicomanagementfunctie

3.3.1. Risicomanagementsysteem

3.3.1.1. Doelstellingen van een risicobeheer van de onderneming

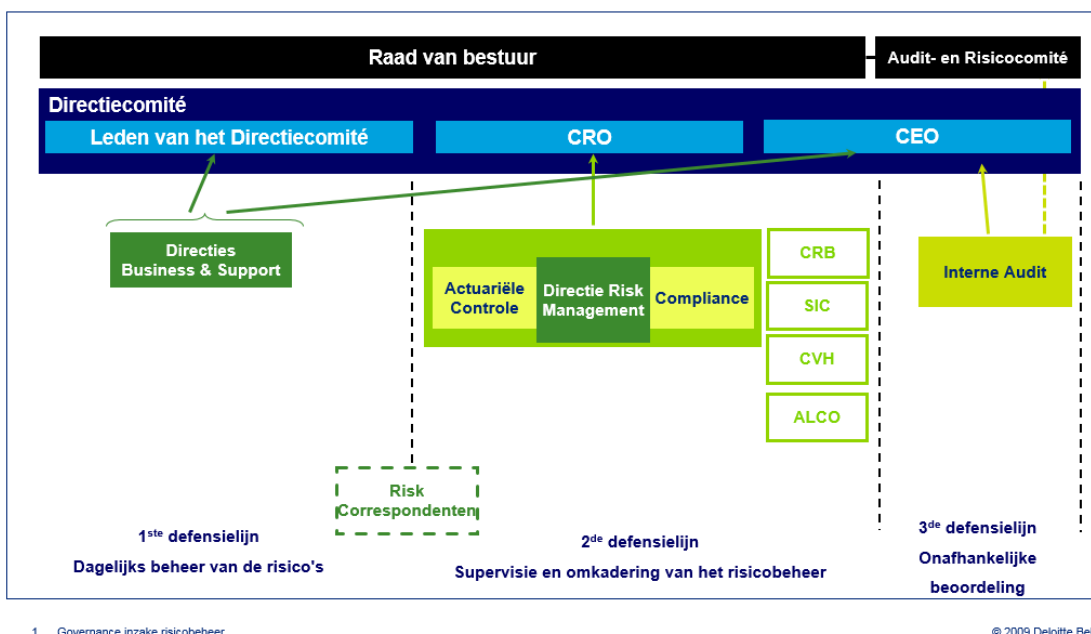
Naast haar businessactiviteit die erin bestaat de door haar cliënten onderschreven risico's te beheren wordt een verzekeringsonderneming, net zoals alle ondernemingen, zelf geconfronteerd met diverse risicocategorieën. In deze omstandigheden gaat het erom de onzekerheid zo goed mogelijk te beheren door de risico's waarmee de onderneming wordt geconfronteerd te identificeren, te beoordelen doeltreffend te behandelen teneinde de risico's te controleren en te beheersen.

Het doel bestaat erin een zo goed mogelijk evenwicht te bekomen tussen de doelstellingen en de hiermee verbonden risico's, aangezien een overdreven risicoaversie zelf een risico zou kunnen vormen, waarbij niet mag worden vergeten dat parallel met iedere bedreiging er ook opportuniteiten bestaan. Het risicobeheerinstrument in het algemeen is geen doel op zich, maar eerder een middel, een instrument voor risicobeheer en -beheersing. De risicobeheeracties moeten in verhouding zijn tot hun inbreng in de realisatie van de doelstellingen en de ondernemingscultuur. De genomen maatregelen moeten met andere woorden een reële meerwaarde meebrengen en een nutteloze en overbodige controle afschaffen.

In die zin heeft het algemeen risicobeheerproces als doel "een redelijke zekerheid te bieden met betrekking tot het behalen van de doelstellingen van de organisatie door de risicoblootstelling binnen de limieten van de risicoappetijt te houden".

3.3.1.2. Drie verdedigingslijnies

Het deugdelijk bestuur van een verzekeringsonderneming vereist de invoering van de volgende functies: interne audit, compliance, riskmanagement en actuariële controle. Dit zijn niet enkel onafhankelijke controlefuncties, maar ook governancefuncties. Hun besluiten en adviezen vertalen zich in maatregelen voor de versterking van de beheersstructuur, de organisatie en de interne controle. Deze functies zijn zodanig gestructureerd dat zij drie "verdedigingslijnies" vormen:

Eerste verdedigingslijn - De dagelijkse opvolging van de risico's

De eerste verdedigingslijn wordt verzekerd door de operationele lijnen en de supportfuncties (Accounting, Asset Management, IT, Human Resources ...). Hun taak bestaat erin de risico's van elke verrichting te identificeren en de procedures en vastgestelde limieten te respecteren. De kaderleden van de onderneming blijven verantwoordelijk voor het dagelijkse beheer van de risico's en dus voor de implementatie van de door te voeren risicobehandelingen binnen hun competentiedomein, met aandacht voor de limietensystemen die de leiders van de onderneming uitvaardigen. Het uitvoerend personeel is verantwoordelijk voor de naleving en de toepassing van de operationele procedures die van kracht zijn.

Ethias ziet erop toe dat alle werknemers een juist begrip hebben van de risico's die een bedreiging kunnen vormen voor de goede realisatie van de activiteiten waarmee zij belast zijn. Zo is iedere werknemer verantwoordelijk voor de identificatie en de beoordeling van de risico's die permanent worden gelopen.

Tweede defensielijn - De supervisie over de risico's

De tweede verdedigingslijn omvat de controlefuncties, namelijk de risicomanagerfunctie (Risk Management), de actuariële functie (Actuariële Controle) en de compliancefunctie, die erover moeten waken dat de risico's volgens de vastgestelde regels en procedures geïdentificeerd en beheerd worden door de eerste verdedigingslijn.

Deze drie functies vallen onder de CRO, die instaat voor de transversale coördinatie van de werkzaamheden en voor een passende uitwisseling van relevante informatie.

De Chief Risk Officer, lid van het Directiecomité, moet zich ervan verzekeren dat de risicobeheerstructuur van Ethias operationeel is en moet de doeltreffendheid ervan verbeteren. De entiteiten die hiërarchisch afhangen van de CRO staan hem bij in zijn evaluatie van het risicoprofiel van de vennootschap, van de afstemming ervan op de strategie en de risicoappetijt alsook bij de identificatie van de toekomstige risico's.

Deze tweede verdedigingslijn, die onafhankelijk is van de eerste, handhaaft een methodologisch kader en onderliggende processen om de geïmplementeerde risicobeheerstructuur te kunnen controleren en superviseren. Bij overschrijding van het door Ethias gewenste risicoprofiel kan zij op het operationele niveau tussenkomen om wijzigingen te initiëren en de eerste verdedigingslijn te ondersteunen bij het oplossen van de problemen.

De actuariële expertise wordt op twee niveaus vertegenwoordigd: op het niveau van de eerste defensielijn, m.a.w. in de operationele lijnen, om de actuariële werkzaamheden uit te voeren ten dienste van de tariefoperaties en -aspecten (bijvoorbeeld de berekening van reserves) alsook op het niveau van de tweede defensielijn via het departement Actuariële Controle dat afhangt van de CRO.

De charters van het Risk Management, de Compliance en de Actuariële Controle, gevalideerd door het Directiecomité en goedgekeurd door de Raad van bestuur, beschrijven de status, de doelstellingen, de opdrachten alsook de organisatie van deze functies. De jaarlijkse rapportering bestemd voor de toezichtautoriteit komt aan bod in de charters van de verschillende functies.

Tot slot, om de risicogovernance te versterken belegt het directiecomité van Ethias comités die gewijd zijn aan het risicobeheer. Deze comités zijn raadgevend en hun aanbevelingen worden gevalideerd door het Directiecomité.

Het **Comité voor Risicobeheer** ("CRB") heeft als opdracht de strategieën inzake risicobeheer op te stellen, de toestand van alle risico's op te volgen en de instrumenten, maatregelen en acties voor risicobehandeling te superviseren.

Het **Model Coordination Committee** ("MCC") heeft als opdracht toe te zien op en bij te dragen tot de naleving, binnen het risicokader dat de Raad van bestuur heeft vastgelegd, van alle interne en reglementaire normen voor ontwikkeling en gebruik van de interne kwantitatieve modellen die Ethias met name aanwendt voor het beheer van haar technico-financiële risico's en voor haar activa-passivabeheer. Dit comité rapporteert aan het Comité voor Risicocontrole.

Het **Strategisch Investeringscomité** ("SIC") heeft de volgende opdrachten: de richtlijnen voor de beleggingsstrategie vastleggen en de beleggingsportefeuilles opvolgen met aandacht voor de risicobereidheid die de Raad van bestuur heeft vastgelegd en voor de financiële limietensystemen die het Directiecomité heeft gevalideerd.

Het **Comité Verzekering-Herverzekering** ("CVH") volgt de technische risico's van de bestaande producten op, analyseert de mitigerende acties voor de technische risico's, analyseert de wijzigingen aan de bestaande producten of de nieuwe productvoorstellen en superviseert het herverzekeringprogramma.

Het **ALCO** heeft als opdracht bij te dragen aan de bescherming van Ethias op het vlak van liquiditeit, rentabiliteit en solvabiliteit via de afstemming van de activa en de passiva van de onderneming.

Elk comité wordt voorgezeten door een lid van het directiecomité. De CRO is aanwezig op ieder comité gewijd aan het risicobeheer. Het was de wens van het directiecomité en van de raad van bestuur om "sterke comités" op te richten teneinde een doeltreffende "risk governance" binnen de onderneming te organiseren. Met dit doel werden ook de verantwoordelijkheden van ieder comité duidelijk vastgelegd door middel van een huishoudelijk reglement.

Derde defensielijn - De onafhankelijke evaluatie

De derde verdedigingslijn bestaat uit de interne audit, die onder andere de naleving van de procedures door de eerste en de tweede verdedigingslijn beoordeelt en, meer in het algemeen, de doeltreffendheid van het internecontrolesysteem. Om haar onafhankelijkheid te verzekeren brengt deze entiteit rechtstreeks hiërarchisch verslag uit aan de CEO en functioneel aan het Audit- en Risicocomité.

Op het vlak van risicobeheer draagt de Raad van bestuur van Ethias nv de eindverantwoordelijkheid voor de doeltreffendheid van het risicobeheersysteem. Om zijn opdrachten tot een goed einde te brengen steunt de Raad op het Audit- en Risicocomité. Het Audit- en Risicocomité adviseert de Raad van bestuur over alle aspecten betreffende de Risk Appetite en het niveau van tolerantie op het gebied van risico's; analyseert de rapportering inzake risico's, challengeert de implementatie van het risicomangementsysteem door het Directiecomité, en controleert de correcte toepassing ervan.

3.3.1.3. Typologie van de risico's

De typologie van de risico's levert de basis van een gemeenschappelijk taal voor alle actoren die deelnemen aan het risicobeheerproces en vormt de toelichtende basis van de erkende risico-indicatoren (vb.: solvabiliteitsniveau). De typologie bevat de risico's die de onderneming als potentieel belangrijk beschouwd. Het algemeen risicobeleid verwijst naar de hieronder vermelde risicotypologie. De door Ethias aangenomen typologie is terug te vinden in het onderstaande schema en

- berust op de modules van de standaardformule die wordt gebruikt om de reglementaire kapitaalbehoeften in het Solvency II-referentiestelsel te berekenen (groene vakjes in het schema)
- wordt aangevuld met de risico's die niet zijn gedekt door de standaardformule (oranje vakjes in het schema)

Verzekeringsrisico's			
Verzekeringstechnisch risico Leven	Verzekeringstechnisch risico Niet-Leven	Ziektekosten VAL	Ziektekosten Niet-VAL

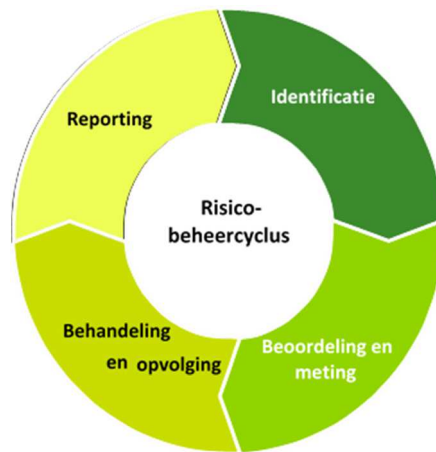
Sterfterisico	Tarief- en voorzieningsrisico	Rampenrisico	
Langlevenrisico	Rampenrisico	Sterfterisico	Tarief- en voorzieningsrisico
Invaliditeits-arbeidsongeschiktheidsrisico	Kostenrisico	Langlevenrisico	Beëindigingsrisico (afkoop)
Kostenrisico		Invaliditeits-/arbeidsongeschiktheidsrisico	
Herzieningsrisico		Kostenrisico	
Beëindigingsrisico		Herzieningsrisico	
Rampenrisico		Beëindigingsrisico (afkoop)	

Financiële risico's			Niet-financiële risico's		Externe en omgevingsrisico's
Marktrisico	Tegenpartijrisico	Liquiditeitsrisico	Operationele risico's	Andere niet-financiële risico's	Strategisch en reputatierisico

Renterisico	Downgraderisico	Marktliquiditeitsrisico	Modelrisico
Aandelenrisico	Wanbetalingsrisico	Financierings-liquiditeitsrisico	
Vastgoedrisico			Concentratierisico
Spreadrisico			
Wisselkoersrisico			
Concentratierisico			

3.3.1.4. Risicobeheerproces

Het risicobeheer berust op het volgende cyclische proces:

Identificatie van de risico's

De potentiële interne en externe risico's die de activiteiten kunnen bedreigen en aldus afbreuk kunnen doen aan de realisatie van de doelstellingen van de ondernemingen moeten duidelijk worden geïdentificeerd. De tendens en de gebeurtenissen uit het verleden (historisch van oorsprong) moeten worden geïdentificeerd.

In voorkomend geval bijgestaan door het riskmanagement, bepaalt het management voor elk van deze doelstellingen, de risico's die hiermee verbonden zijn, d.w.z. de gebeurtenissen die een negatieve impact kunnen hebben op de realisatie van de doelstellingen van de onderneming. De identificatie van de potentiële gebeurtenissen gebeurt door de combinatie van verschillende methodes: triggerfactoren; historische incidenten, correlatie tussen risico's op individueel en erkend niveau, tendensen, workshops voor risico-identificatie ...

Enkele voorbeelden van risico's

- de onaangepaste tarifiering van de verzekeringsproducten waardoor de betrokken producten niet rendabel zijn;
- foutieve informatie die door de cliënt wordt meegedeeld (schadegeval reeds gebeurd op het ogenblik dat het contract wordt afgesloten ...) (verzekeringsfraude);
- foutieve signalatie met als gevolg een onjuiste segmentering (leeftijd, postcode ...) of een onjuist fiscaal stelsel (geval van de levensverzekeringen);
- het verlies van door de cliënt ondertekende documenten (ondertekende contracten die worden teruggestuurd, ongevallenaangiftes ...);
- een te hoog blootstellingsniveau van een financiële activaportefeuille.

Beoordeling en meting van de risico's

Naargelang de risicocategorie worden er verschillende methodes ingevoerd voor de beoordeling en de meting van de geïdentificeerde risico's:

- kwantitatieve methodes voor de beoordeling en de meting van de financiële risico's en de verzekeringsrisico's;
- semi-kwantitatieve methodes voor de beoordeling van de operationele risico's in termen van hun voorvallen en de potentiële impact (omvang van de schade) die zij kunnen veroorzaken indien het voorval zich zou voordoen. De onderverdeling van de kartering van de operationele risico's in frequentieoosters en impact in een matrix zal helpen om te beslissen over de wijze (beheersingsacties) waarop de risico's zo goed mogelijk moeten worden aangepakt.

Elke entiteit wordt geconfronteerd met een veelheid aan, soms transversale, risico's die verschillende niveaus van de organisatie treffen. Om het risico goed te kwantificeren is het van belang om hun oorzaken (risicofactoren) goed te definiëren teneinde de risico's alsook de soms talrijke gevolgen ervan (cascade-impact) goed aan te pakken.

Het is van belang om de onderlinge afhankelijkheid (correlaties) tussen de risico's te identificeren, één oorzaak kan verschillende gevolgen voortbrengen.

Risicobehandeling en -opvolging

Zodra de risico's geïdentificeerd, beoordeeld en gemeten zijn moet, naargelang de gekozen risicoappetijt, het meest adequate antwoord worden bepaald onder de verschillende mogelijke behandelingsopties gaande van het vermijden (schrapping van het risicodragende risico), het overdragen (herverzekering, verzekering), het minderen, het delen (de mutualisering) of het aanvaarden van het risico (de onderneming draagt zelf het risico).

Via een actieplan moeten de maatregelen worden bepaald die moeten worden ingevoerd voor de belangrijke en gematigde risico's opdat hun voorvallen en/of de omvang van potentiële schade, indien het voorval zich voordoet, binnen de limieten van de risicoappetijt vallen.

Enkele voorbeelden van minderingsmaatregelen als antwoord op de risico's zijn: de invoering van een financieel limietensysteem, van onderschrijvingsgidsen die de te volgen onderschrijvingsregels acteren en formaliseren, van een scoring die rekening houdt met de antecedenten inzake schadelast (op basis van een schade-attest afgeleverd door de vorige maatschappij), het onderzoek van het te verzekeren voertuig, een verplichte kopie van de identiteitskaart voor de intekening op producten die blootgesteld zijn aan het witwassen van geld ...

Reporting

De informatie en de communicatie over het risicobeheersysteem zijn essentieel binnen een onderneming. Naargelang de aard van de overgebrachte informatie-elementen, moeten zij in zekere mate beantwoorden aan vertrouwelijkheids- of transparantiecriteriën.

Het reportingbestanddeel doorkruist de volledige organisatie. De effectieve en efficiënte besluitvorming is strikt afhankelijk van de kwaliteit van die informatie die de besluitvormers ontvangen. Ethias wil adequate en relevante (financiële, wettelijke, economische, operationele ...) informatie geven aan de juiste bestemming in een geschikte vorm

en binnen een geschikte termijn zodat iedereen zijn eigen rol in het risicobeheersinstrument kan begrijpen en zijn verantwoordelijkheden ten volle kan opnemen.

De reporting dekt de interne communicatie van de onderneming, maar ook de externe communicatie naar derden (cliënten, leveranciers, pers, controleautoriteiten ...). Ethias ziet erop toe een granulariteit van de geschikte informatie (detailniveau, periodiciteit) te verzekeren alsook een communicatie van de informatie in een vorm die aangepast is aan het profiel van de bestemming.

Op het vlak van interne reporting, gaat het er ook om het actieplan voor risicobeheersing concreet te vertalen binnen de beleidslijnen (wat) omgezet in procedures (hoe) die worden verspreid teneinde de effectieve invoering van de gekozen maatregelen inzake risicobehandeling en een permanent risicotoezicht te garanderen.

3.3.1.5. Algemeen beleid inzake risicobeheer

Het risicobeheer van de onderneming wordt geregeld door een algemeen risicobeleid, goedgekeurd door het directiecomité en bevestigd door de raad van bestuur.

Het algemeen risicobeleid omvat:

- de Risk Appetite, die de globale tolerantielimieten voor de onderneming bepaalt
- het cascaderingsprincipe voor de limietensystemen,
- de typologie van de risico's en de specifieke beleidslijnen betreffende elk risico,
- de manier waarop het reglementaire kapitaal wordt berekend (standaardformule) en de voorwaarden inzake toepassing van de volatiliteitsaanpassing,
- de manier waarop de risico's onder elkaar geaggregeerd zijn,
- een korte beschrijving van de stresstests en van de manier waarop zij de gelegenheid bieden om de naleving van de met de risk appetite verbonden limieten te verifiëren, in lijn met de ORSA (die aan bod komt in een specifieke beleidslijn)
- de rapporteringselementen,
- het governancestelsel, dat de belangrijkste verantwoordelijkheden van de beslissingsorganen t.e.m. de operationele entiteiten bestrijkt.

Het limietensysteem is opgenomen in een apart document van het algemeen risicobeleid.

3.3.1.6. Specifieke risicobeleidslijnen

Het algemeen risicobeleid wordt aangevuld met een reeks specifieke beleidslijnen, goedgekeurd door het directiecomité en bevestigd door de raad van bestuur.

Verzekeringsrisico's:

- Beleid inzake het beheer van het verzekeringstechnisch risico en het reserveringsrisico
- Herverzekeringsbeleid
- Beleid inzake hypothecair krediet

Financiële risico's:

- Beleid inzake het beheer van het beleggingsrisico
- ALM-beleid
- Liquiditeitsbeleid

Niet-financiële risico's:

- Beleid inzake het beheer van het operationele risico en aanverwante beleidslijnen:
 - o Bedrijfscontinuïteitsbeleid
 - o Algemeen veiligheidsbeleid (inclusief Privacy)
- Beleid inzake het beheer van het concentratierisico
- Beleid inzake beheer van de modellen

Externe en omgevingsrisico's:

- Beleidslijnen inzake beheer van de strategische en reputatierisico's

De risicobeleidslijnen zijn de rechtstreekse vertaling van de beslissingen van de raad van bestuur in termen van risicoappetijt. De grote risicobeheerprincipes, vermeld in het algemeen risicobeleid, zijn van toepassing op de specifieke beleidslijnen.

3.3.1.7. Herziening van de beleidslijnen

De beleidslijnen inzake risicobeheer van de onderneming worden jaarlijks opgesteld/herzien.

3.3.1.8. Risicobereidheid en limietensysteem

Risk Appetite

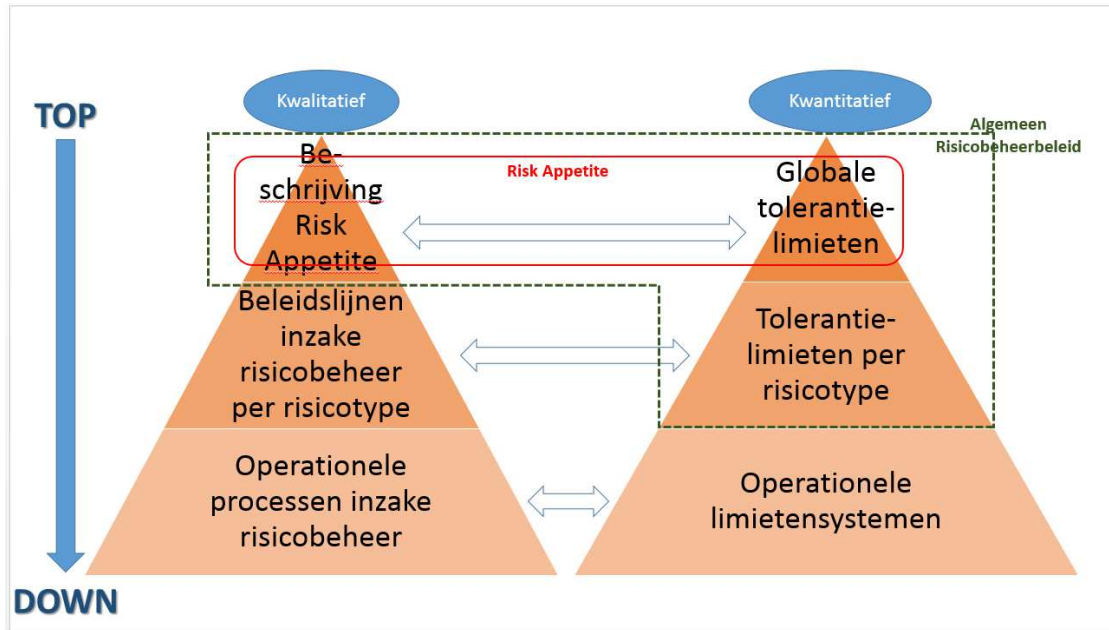
De risk appetite, ook risicoappetijt genoemd, vertaalt de "aanvaardbaarheidsgraad" van het risico van de onderneming. De risk appetite is een strategische sleutelindicator van het risicobeheersysteem. De risk appetite en de strategische doelstellingen van de onderneming moeten onderling coherent zijn. De risk appetite valt onder de raad van bestuur. In de praktijk wordt deze voorgesteld door de Chief Risk Officer, gevalideerd door het directiecomité en goedgekeurd door de raad van bestuur. De risicobeleidslijnen zijn de rechtstreekse vertaling van de visie van de raad van bestuur in termen van risicoappetijt. Net zoals de strategische doelstellingen worden vertaald in operationele doelstellingen moet de risk appetite, zoals goedgekeurd door de raad van bestuur, eveneens via beleidslijnen worden omgezet in operationele termen.

De risicoappetijt van Ethias is opgebouwd rond vier hoofdpijlers: de solvabiliteit, de rentabiliteit, de liquiditeit en de operationele uitmuntendheid, rekening houdend met haar waarden, de wetten en regelgevingen.

Pijlers	Beschrijving van de Risk Appetite
Solvabiliteit	Ethias meet de impact van haar strategische beslissingen op de evolutie van haar solvabiliteit en neemt de passende maatregelen opdat haar reglementaire dekking van het solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR) en van het minimumkapitaalvereiste (MCR) op ieder moment de regelgeving nakomt, zelf bij verwezenlijking van belangrijke stresstests
Rentabiliteit	Ethias behoudt een duurzame winstgevendheid, verzekert een rendabele groei en beheerst de volatiliteit van haar boekhoudkundige, technische resultaten. Ethias schenkt bijzondere aandacht aan de invoering van een cultuur van kostenbeheersing.
Liquiditeit	Ethias ziet erop toe haar illiquide activa te beperken om zo te vermijden dat in een crisissituatie activa moeten worden verkocht. Ethias moet op regelmatige basis liquiditeitsindicatoren opvolgen en de kwaliteit van haar liquiditeit bij stressscenario's nagaan.
Operationele Uitmuntendheid	Ethias steunt op een governance inzake risicobeheer, waardoor zij de verzekeringsrisico's, de financiële risico's, de reputatierisico's en de operationele risico's diepgaand kan analyseren. Ethias optimaliseert voortdurend haar processen, haar efficiënte op informatica- en operationeel vlak alsook haar interne controle. Ethias besteedt ook bijzondere aandacht aan de aanbevelingen van de regulator alsook aan de veiligheids- en continuïteitsrisico's die een potentiële impact kunnen hebben op de belangrijkste processen.

Omzetting van de risk appetite in limietensystemen

De Risk Appetite wordt gecascadeerd binnen de onderneming zodanig dat een coherent risicobeheersysteem kan worden geïnstalleerd, gaande van de beslissingsorganen tot het operationele beheerniveau. Dit risicomangementsysteem is gebaseerd op een geheel van beleidslijnen inzake risicobeheer, een geheel van limietensystemen en een geheel van processen voor risico-opvolging en -rapportering.

Zo wordt de beschrijving van de risicobereidheid van Ethias omgezet in globale tolerantielimieten op het niveau van de onderneming en van de groep Vitrufin, die op hun beurt worden vertaald in specifieke risicotolerantielimieten, die door de Raad van bestuur moeten worden gevalideerd. Het systeem van risicotolerantielimieten, dat aldus is bepaald in overeenstemming met de risk appetite, wordt dan omgezet in interne, operationele limieten voor Ethias, gevalideerd door het Directiecomité.

Een niet-naleving van de globale tolerantielimieten of per risicotype wordt gerapporteerd aan het Audit- en Risicocomité en aan de Raad van bestuur, en moet het voorwerp uitmaken van corrigerende maatregelen. In voorkomend geval zal Ethias haar Herstelplan toepassen. Een niet-naleving van de operationele limieten wordt gerapporteerd aan de governanceorganen die afhangen van het Directiecomité en maakt het voorwerp uit van de operationele processen die zijn bepaald in de specifieke beleidslijnen voor risicobeheer.

3.3.1.9. Significante risico's op de levensduur van de verzekerings- en herverzekeringsverplichtingen en het meenemen in de globale solvabiliteitsbehoefte

De informatie over significante risico's waaraan Ethias nv gedurende de looptijd van haar verzekeringsverplichtingen is blootgesteld en over de wijze waarop deze in haar algehele solvabiliteitsbehoeften in aanmerking zijn genomen wordt opgenomen in het ORSA-rapport.

3.3.1.10. Informatie over alle materiële risico's die de onderneming heeft onderkend en die niet volledig in de berekening van de solvabiliteitskapitaalvereiste zijn meegenomen

De informatie over alle materiële risico's die de onderneming heeft onderkend en die niet volledig in de berekening van de solvabiliteitskapitaalvereiste zijn meegenomen wordt opgenomen in het ORSA-rapport.

3.3.1.11. Investing van de activa in overeenstemming met het "prudent person"-principe

De rol van de directie Financiën, en meer bepaald van het departement frontoffice bestaat erin om zowel de premies gegenereerd door de verzekeringsactiviteit als alle gecumuleerde beleggingsinkomsten op professionele wijze te beheren. Hiertoe beheert en ziet de frontoffice (= verantwoordelijke van het asset management en de verschillende portefeuillebeheerders) toe op de effectenportefeuilles en investeert hij in een kader dat het "prudent investor"-principe in acht neemt. De organisatie zal immers enkel investeren in instrumenten die zij begrijpt en die op adequate wijze worden beheerd en opgevolgd. Zowel de leden van de verschillende beheercomités als de portefeuillebeheerders moeten handelen met de zorg, de competentie, de voorzichtigheid en de zorgvuldigheid die een voorzichtig persoon die in dezelfde hoedanigheid handelt aan de dag zou leggen in gelijkaardige situaties.

3.3.1.12. Kredietrisico

In het kader van de opvolging van het kredietrisico beschikt de directie asset management van Ethias over financiële ratings van de drie grote officiële agentschappen, met name Standard & Poor's, Moody's en Fitch. Deze ratinggegevens worden onderverdeeld in de ratings voor emissies op korte en middellange termijn en de "issuer ratings". De toegekende eendrachtigheid is gebaseerd op de regel van de "second best rating": Als er verschillende ratingbronnen zijn, zal men de rating in aanmerking nemen die overeenstemt met "de tweede hoogste rating".

Bovendien realiseert de directie asset management kredietanalysefiches op basis van een uniforme methodologie.

3.3.2. Beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit

3.3.2.1. Implementatie van de ORSA

De ORSA (Own Risk and Solvency Assessment) maakt het voorwerp uit van een specifiek beleid.

Om te beantwoorden aan de drie reglementaire beoordelingen¹ van de ORSA, werd het ORSA-proces van Ethias nv uitgevoerd door middel van verschillende processen en subprocessen (capital planning, SCR-berekeningen, adequatie standaardformule...) naargelang de aard, de omvang en de complexiteit van de risico's eigen aan Ethias nv.

Ethias nv voert de prospectieve beoordeling van haar globale solvabiliteitsbehoefte op een termijn die minstens gelijk is aan die van haar businessplan. De prospectieve visie geeft een gedetailleerde kwantificering van de risico's "1ste pijler" van Solvency II. Voor de risico's die niet zijn opgenomen in pijler 1 worden er stresstests uitgevoerd in de "capital planning"-oefening om te controleren of het economisch eigen vermogen toereikend is.

Ethias nv projecteert niet enkel de dekkingsratio van de SCR, maar ook die van de MCR, minimaal op de horizon van haar businessplan.

Ethias nv onderwerpt de geïdentificeerde materiële risico's aan een voldoende ruime waaier van analyses van stresstests of scenario's om een geschikte basis te leveren voor de beoordeling van de globale solvabiliteitsbehoefte.

er wordt ook een analyse uitgevoerd van de adequatie van de standaardformule ten aanzien van het risicoprofiel.

De resultaten van de beoordeling van de globale kapitaalbehoefte worden geconcretiseerd via:

- een niveau van de vereiste middelen (van het kapitaal of andere middelen) om het hoofd te bieden aan de grote risico's
- in voorkomend geval, het bepalen van remediëringsplannen

Wat de conformiteit met de vereisten voor de berekening van de technische voorzieningen betreft, doet de actuariële functie van Ethias nv het volgende :

- a) zij draagt bij tot het bepalen of Ethias nv de vereisten voor de berekening van de technische voorzieningen permanent naleeft;
- b) zij lijst de potentiële risico's op die voortvloeien uit de onzekerheden verbonden aan deze berekening.

Voor de beoordeling van de mate waarin het risicoprofiel van de instelling afwijkt van de hypothesen die de basis vormen van de SCR-berekening, ging Ethias nv in 2016 en in 2017 over tot een eerste analyse of de standaardformule al dan niet aangepast is aan haar specifieke risicoprofiel. De perimeter van de analyse heeft momenteel betrekking op de marktrisico's (het aandelenrisico, het renterisico, het spreadrisico (corporate en govies) en het vastgoedrisico) en de operationele risico's, daar waar de mogelijke afwijkingen het grootst worden geacht.

3.3.2.2. Integratie van de ORSA in de beheer- en besluitvormingsprocessen

De prospectieve beoordeling van de eigen kapitaalbehoefte en de gekozen stressscenario's worden gevoerd op basis van de hypothesen van het zakenplan (businessplan) die door het directiecomité werden geselecteerd. De stresstesting van de capital planning challenge de hypothesen van het businessplan en raamt de impact ervan op de toekomstige solvabiliteit.

¹ Beoordeling van de globale solvabiliteitsbehoefte; beoordeling van de permanente naleving van de reglementaire kapitaalbehoefte met betrekking tot de dekking van de SCR, van de MCR en van de vereisten inzake de berekening van de technische voorzieningen; beoordeling van de mate waarin het risicoprofiel van de instelling afwijkt van de hypothesen die de basis vormen van de SCR-berekening.

Het voorleggen van de bepaling van de stresstests, van de resultaten en de besluiten van de ORSA aan de goedkeuring van het directiecomité, aan de beoordeling door het audit- en risicocomité en aan de validatie van de raad van bestuur laat deze organen toe de voorgestelde remediëringmaatregelen te valideren en bijkomende maatregelen te bepalen.

In voorkomend geval kan de ORSA-oefening leiden tot een herziening van de risk appetite, vereiste sleutelindicator, die alle risicobeheerprocessen bepaalt.

De resultaten en de besluiten van de ORSA worden intern meegedeeld aan de personeelsleden voor wie dit relevant is.

3.3.2.3. Frequentie van de ORSA

Ethias voert regelmatig en ten minste jaarlijks een ORSA uit. De kalender voor de regelmatige ORSA is gekoppeld aan de strategie van Ethias en aan haar businessplan.

Een aanzienlijke wijziging in het risicoprofiel van de onderneming geeft aanleiding tot een ORSA die als onregelmatig wordt beschouwd. Verscheidene situaties zouden kunnen leiden tot een wijziging van het risicoprofiel. Bijvoorbeeld: de start van nieuwe activiteitstakken, wijziging van de risicotolerantielimieten, wijzigingen op het vlak van onze herverzekeringsstructuur, portefeuilleoverdrachten, wijzigingen in de samenstelling van de activa, enz.

3.3.3. Risicomanagementfunctie

3.3.3.1. Statuut van de risicomanagementfunctie

De risicobeheerfunctie (het Risk Management) zorgt ervoor dat alle significante risico's van de onderneming worden gedetecteerd, gemeten, beheerd en naar behoren worden gerapporteerd. Zij verstrekt een totaalbeeld op het hele scala van risico's waaraan de onderneming is blootgesteld. Zij is actief betrokken bij de uitstippeling van de risicostrategie van de onderneming en bij alle beleidsbeslissingen die een significante invloed hebben op de risico's.

De risicobeheerfunctie wordt georganiseerd binnen een Directie Risk Management die afhangt van de Chief Risk Officer. De opdrachten van de Chief Risk Officer en van het Risk Management worden hieronder uiteengezet.

Opdrachten van Chief Risk Officer

De Chief Risk Officer

- coördineert de ontwikkeling, de implementatie en het onderhoud van het risicobeheersysteem, challenget en monitort de werking van dit systeem
- stelt het algemeen risicobeleid op, stelt de risk appetite (risicobereidheid) evenals de risicotolerantielimieten voor, bestemd voor het Directiecomité, zodat het Directiecomité de Raad van bestuur op passende wijze kan adviseren
- monitort het algemeen risicoprofiel van de onderneming als geheel evenals de implementatie van een uitvoerige, volledige en relevante risicorapportering, bestemd voor het Directiecomité en het Audit- en Risicocomité
- is hiërarchisch verantwoordelijk voor de drie onafhankelijke tweedelijscontrolefuncties: de actuariële functie (of "Actuariële Controle"), het Risk Management en de Compliancefunctie
- verzekert de transversale coördinatie van de werkzaamheden en de adequate uitwisseling van relevante informatie tussen de drie onafhankelijke controlefuncties, evenals met de Interne Audit
- adviseert het Directiecomité en de Raad van Bestuur over risicobeheerkwesties, inclusief in verband met strategische kwesties zoals de strategie van de onderneming, fusies-overnames en grootschalige projecten en beleggingen
- stelt het Directiecomité en de Raad van Bestuur in kennis van risico's die als potentieel materieel zijn geïdentificeerd en verschaft ze informatie over andere specifieke risicogebieden, op eigen initiatief of op verzoek van de Raad van Bestuur

Wat de kwantitatieve modellen betreft,

- neemt het voorzitterschap waar van het Model Coordination Committee (MCC)

Wat de comités voor risicobeheer betreft,

- De Chief Risk Officer is aanwezig in elk van de comités voor risicobeheer. Het was de wens van het Directiecomité en van de Raad van bestuur om "sterke comités" op te richten teneinde een doeltreffende "risk governance" binnen de onderneming te organiseren.

Opgaven van de Directie Risk Management

De belangrijkste opdrachten van het Risk Management zijn:

- voor de CRO en het Directiecomité, de specifieke beleidslijnen inzake risicobeheer en de transversale beleidslijnen binnen zijn perimeter opstellen
- in samenwerking met de business, en voor de CRO en het Directiecomité, de operationele limietensystemen bepalen in samenhang met de risicotolerantielimiten;
- zich ervan verzekeren dat de risico's werden geïdentificeerd en beheerd door de eerste lijn, volgens de vooropgestelde regels en procedures
- in samenwerking met de business, de opkomende risico's identificeren en evalueren
- de behoefte aan reglementair kapitaal en de behoefte aan eigen kapitaal meten
- het tweedelijns toezicht voor de valorisatie van de financiële activa en passiva en voor het ALM uitoefenen
- de ORSA-oefening coördineren (Own Risk and Solvency Assessment) en, in het bijzonder, de jaarlijkse stresstestingoefening
- via het Comité Risicobeheer, op onafhankelijke wijze rapporteren aan het Directiecomité over het risicoprofiel van de onderneming en over de afstemming ervan met de risk appetite
- deelnemen aan de besluitvormingsprocessen uitgevoerd door de comités voor het risicobeheer, met behoud van een onafhankelijk advies ten aanzien van deze comités
- bijstand en advies verlenen aan de beslissingsorganen, inclusief met betrekking tot de strategische kwesties
- alle medewerkers sensibiliseren en een risicobeheersingscultuur binnen Ethias ontwikkelen
- de eerste verdedigingslijn ondersteunen bij de invoering van het risicobeheersysteem en bij het oplossen van problemen
- toezien op de consistentie van de verschillende rapporteringen die naar de regulator gestuurd worden voor wat betreft de aspecten "risico's", alsook de aspecten zoals financieel beheer, continuïteit en informatica-infrastructuur.

Wat de kwantitatieve modellen betreft:

- de kwantitatieve modellen van actuariële en financiële modellen ontwikkelen en operationaliseren, in nauwe samenwerking met de gebruikers
- het interne kwantitatieve model voor meting van de kapitaalbehoeften ontwikkelen (het "interne model" in de betekenis van Solvency II): ontwerpen, toepassen en toetsen van het model, bijhouden van informatie, de prestatie analyseren en rapporteren, informatie verstrekken aan het Directiecomité over de werking van het interne model en daarbij aangeven waar verbeteringen noodzakelijk zijn, en dit orgaan op de hoogte houden van de vorderingen die gemaakt zijn bij het verhelpen van eerder geconstateerde zwakke punten.

De opdrachten van het Risk Management worden aangepast naargelang de specifieke noden van de onderneming teneinde zich af te stemmen op de reglementaire omgeving, op de evolutie van de onderneming en tegemoet te komen aan de specifieke noden van het Directiecomité in een voortdurend streven naar pragmatisme en optimalisatie van de beschikbare competenties en resources.

3.3.3.2. Statuut van de risicobeheerfunctie

Governance van de risicobeheerfunctie

- Op het niveau van de Raad van bestuur**

De Raad van Bestuur beoordeelt op periodieke wijze, en ten minste één keer per jaar, de doeltreffendheid van het governancestelsel en, in het bijzonder, de goede werking van de onafhankelijke controlefuncties, waaronder de risicobeheerfunctie.

De Raad van bestuur neemt het initiatief om de risicobeheerfunctie in de zaakvoering te bevorderen. Hij ziet erop toe dat Ethias over een risicobeheerbeleid beschikt en moedigt de naleving ervan aan.

De Raad keurt het risicobeheerbeleid goed en beoordeelt ten minste één keer per jaar of dit beleid aangepast is aan de bedrijfsactiviteiten.

b) Op het niveau van de niet-uitvoerende bestuurders

De niet-uitvoerende bestuurders organiseren, minstens één keer per jaar, een evaluatievergadering met de CRO, die betrekking heeft op:

- de naleving van het charter voor de risicobeheerfunctie en de beoordeling van de werking van de risicobeheerfunctie,
- de interacties tussen de risicobeheerfunctie, het Directiecomité (in voorkomend geval via het Comité Risicobeheer) en het Audit- en Risicocomité,
- de eventuele moeilijkheden die zich voordoen in de uitoefening van de opdrachten en de uitvoering van de aanbevelingen en adviezen, evenals de afstemming tussen de doelstellingen en de beschikbare middelen.

c) Op het niveau van het Audit- en risicocomité

Het Audit- en Risicocomité neemt kennis van het jaarverslag van de risicobeheerfunctie.

Het Audit- en risicocomité ziet erop toe dat het Directiecomité de nodige maatregelen treft zodat de instelling permanent over een aangepaste, onafhankelijke risicobeheerfunctie beschikt.

Het Audit- en risicocomité bevestigt het charter van de risicobeheerfunctie en het werkprogramma van de risicobeheerfunctie die vooraf door het Directiecomité worden gevalideerd.

Het Audit- en Risicocomité evalueert minstens één keer per jaar de kwaliteit van het risicobeheersysteem, via de beoordeling van het governancestelsel.

De notulen beschrijven uitvoerig de beraadslagingen van het Comité. De notulen geven op gedetailleerde wijze de informatie weer waarop de leden van het Comité zich hebben gebaseerd. Zij bevatten het resultaat van de beraadslagingen alsook alle maatregelen waartoe het Comité heeft beslist.

d) Op het niveau van het Directiecomité

Het Directiecomité neemt de nodige maatregelen opdat Ethias permanent zou beschikken over een aangepaste, onafhankelijke risicobeheerfunctie.

Het Directiecomité is verantwoordelijk voor de beheersing van het risicobeheersysteem. Het Directiecomité ziet toe op het opstellen en het invoeren van procedures die de risico's identificeren, meten, monitoren en, in de mate van het mogelijke, beheersen.

Het ziet ook toe op de invoering van een organisatorische structuur die duidelijke verantwoordelijkheden inzake de risicobeheerfunctie bepaalt, kent bevoegdheden ter zake toe en legt rapporteringslijnen vast.

Het Directiecomité keurt het werkprogramma van de risicobeheerfunctie goed en ziet erop toe dat zij de nodige menselijke en andere middelen krijgt voor de uitvoering ervan.

Het Directiecomité informeert tijdig de risicobeheerfunctie over elk nieuw element inzake evoluties, initiatieven, projecten en producten teneinde een eventueel risico te kunnen identificeren en beheersen. Het Directiecomité levert alle documenten aan die vereist zijn voor de uitoefening van zijn opdrachten, waaronder de uittreksels van de notulen van zijn vergaderingen en de basisnota's die hem werden overgemaakt.

Het Directiecomité informeert het Audit- en risicocomité over de belangrijke tekortkomingen inzake het risicobeheersysteem.

Het Directiecomité legt de te nemen corrigerende maatregelen vast alsook de precieze sancties die het zal toepassen in geval van niet-naleving van het risicobeheerbeleid of in geval van ernstige hiaten opgespoord door de risicobeheerfunctie, in geval van niet-naleving van aanbevelingen geformuleerd door de risicobeheerfunctie en in geval van onbestaande, ontoereikende of laattijdige invoering van de vereisten in de domeinen die onder de bevoegdheid van de risicobeheerfunctie vallen.

3.3.4. Urgentieplannen

Het door Ethias ingevoerde proces voor de uitwerking van urgentieplannen is gebaseerd op de volgende methodologie:

- De identificatie van de discontinuïteitsrisico's op basis van de verschillende scenario's die van toepassing zijn op haar organisatie met als doel de mogelijkheden te onderzoeken dat bedreigingen niet-geplande onderbrekingen van de bedrijfsactiviteiten met zich mee kunnen brengen;
- De **Business impact analyse (BIA)**, d.i. een analyse van de impact om de gevolgen van de realisatie van discontinuïteitsrisico's te kwantificeren, hetzij ten aanzien van de cliënten, de tegenpartijen, de markten en het personeel, hetzij op het vlak van de interne diensten, de financiële situatie of de reputatie van de instelling.

De BIA, uitgevoerd in nauwe samenwerking met de operationele en ondersteunende directies, heeft als doel:

- het definiëren van de goederen en diensten die moeten worden gehandhaafd rekening houdend met de opdrachten van Ethias en met de reglementaire vereisten inzake dienstverlening aan het cliënteel;
- identificeren van de processen, activiteiten, systemen en kritieke resources binnen de onderneming;
- bepalen van de maximale duur die Ethias aanvaardbaar acht om haar entiteiten, functies en kritieke systemen te herstellen na een niet-geplande onderbreking van de activiteiten;
- bepalen van de vermindering van de diensten aan derden die aanvaardbaar wordt geacht en de toegelaten termijn voor het hervatten van de gebruikelijke diensten en de normale activiteiten na een niet-geplande onderbreking van de activiteiten;
- opstellen van een volgorde voor het hervatten van de activiteiten rekening houdend met de impacts in termen van vermindering van het welzijn of van de gezondheid of van de veiligheid van het personeel en de cliënten, financiële schade, vermindering van de kwaliteit van het producten- en dienstenaanbod aan het cliënteel, reputatieschade ...

Uitwerking van de continuïteits- en herstelmaatregelen

Ethias werkt, op basis van de opgestelde strategie, een geheel van maatregelen uit die tegelijkertijd preventief, correctief en reactief kunnen zijn.

- Preventieve maatregelen: acties die worden ondernomen om eventuele problemen te vermijden teneinde te anticiperen op het zich voordoen van bepaalde risico's. Er moeten een aantal hulpmiddelen worden ingevoerd, bijvoorbeeld, een re-routing van de telecommunicatie, elektriciteitsgeneratoren bij stroompannes, back-ups van informaticagegevens, enz.
- Reactieve maatregelen (BCP): maatregelen die in werking treden wanneer een risico onmiskenbaar wordt en die toelaten zo snel mogelijk een einde te stellen aan de bedreiging en, zo veel mogelijk, de nefaste gevolgen ervan te beperken.
- Correctieve maatregelen (BCP): acties die worden ondernomen om opnieuw een dienstverleningsniveau te bereiken dat vergelijkbaar is met het niveau vóór de niet-geplande onderbreking van de activiteiten.

3.4. Internecontrolesysteem, compliancefunctie

3.4.1. Beschrijving van het internecontrolesysteem

De interne controle is het geheel van maatregelen die, onder de verantwoordelijkheid van de leiding van de verzekeringsonderneming, met redelijke zekerheid garant moeten staan voor:

- een geordende en voorzichtige bedrijfsvoering, omkaderd met duidelijk bepaalde doelstellingen;
- een economisch en efficiënt gebruik van de ingezette middelen;
- een kennis en adequate beheersing van de risico's om het patrimonium te beschermen;
- de integriteit en de betrouwbaarheid van de financiële informatie en van de informatie over het beheer;
- de naleving van de wetten en reglementen alsook van de algemene beleidslijnen, interne plannen en procedures².

Gebaseerd op het model van de drie defensielijnen wil het internecontrolesysteem binnen Ethias de onderneming wapenen tegen risico's die het behalen van haar doelstellingen kan ondermijnen.

Dit systeem bestaat uit de volgende elementen die onderling nauw verbonden zijn:

- Controleomgeving

De omgeving waarin de taken en verantwoordelijkheden worden vervuld vormt de basis van elke organisatie. Bij Ethias vinden wij onder meer:

²De circulaire NBB_2015_21 van 13 juli 2015 inzake de interne controle en de interne auditfunctie.

- een integriteitsbeleid;
 - gespecialiseerde comités opgericht binnen de raad van bestuur, die gedeeltelijk zijn samengesteld uit onafhankelijke bestuurders, alsook vier onafhankelijke controlefuncties;
 - een organigram en functiebeschrijvingen die op het intranet kunnen worden geraadpleegd;
 - Het Ethias Competence Center, dat zich tot het volledige personeel richt en dat een steeds grotere waaier aan technische, commerciële en managementopleidingen aanbiedt met het oog op een permanente ontwikkeling van de competenties en een permanente opleiding. Het loopbaanbeheer en het previsionele tewerkstellings- en competentiebeheer zijn twee ontwikkelingspistes voor de komende jaren;
 - een jaarlijks proces voor het bepalen van doelstelling en het beoordelen van de performativiteit voor alle medewerkers.
- Risicobereidheid en bepalen van de doelstellingen

De risk appetite van Ethias, aangepast aan Solvency II, werd goedgekeurd door de raad van bestuur en is opgebouwd rond 4 hoofdpunten: de solvabiliteit, de rentabiliteit, de liquiditeit en de operationele uitmuntendheid. Elk van deze punten wordt vervolgens ontwikkeld zodat de in te voeren doelstellingen en richtlijnen concreet kunnen worden vastgelegd.

Het businessplan, dat voortvloeit uit het jaarlijkse planningsproces, vertaalt in financiële termen, voor iedere directie, de acties en ambities voor de volgende 5 jaar.

- Identificatie, analyse en beheersing van de risico's

Deze component wordt uitvoerig beschreven in het deel over het risicobeheerproces.

- Controleactiviteiten

Onderschrijvingsgidsen, financieel limietensysteem, dubbele handtekening, herziening/goedkeuring door de hiërarchie ... zijn voorbeelden van controleactiviteiten die binnen Ethias werden ingevoerd.

- Informatie & communicatie en toezicht & monitoring

De reporting voor het directiecomité werd eind 2017 herzien: de executive dashboard werd vervangen door de management reporting. Deze reporting, die driemaandelijks wordt opgesteld door de beheercontrole en bestemd is voor het directiecomité, herhaalt de kernberichten over de 6 pijlers van de sturing van de maatschappij en van haar prestaties (BGAAP tot op heden):

1. Netto en operationele rentabiliteit versus budget; opsplitsing per activiteit (Niet-Leven - Leven - Herverzekering);
2. Algemene kosten vs budget; Remuneraties en VTE, informaticakosten;
3. Prestaties van de collectiviteiten (rentabiliteit vs. budget - portefeuille ...);
4. Prestaties van de particulieren (rentabiliteit vs. budget - portefeuille - afkopen ...);
5. Financieel beheer: financiële prestaties van de activa (uittreksel uit het investment management dashboard ("IM Dashboard"));
6. Belastingen.

Voor iedere pijler bevat de management reporting een executive summary met de belangrijke boodschappen, een samenvattende grafiek van de sleutel KPI's alsook een "waterfall"-analyse die de waargenomen evolutie ten opzichte van het budget verklaart met in bijlage enkele tabellen die de KPI's beschrijven.

Deze documenten worden geanalyseerd, gedeeld en becommentarieerd met de "Head of" belast met de verschillende pijlers in het kader van de driemaandelijkse herziening (quarterly business review).

De dashboards bestemd voor het audit- en risicocomité en de raad van bestuur worden van deze management reporting afgeleid.

Bovendien stellen de directies/departementen periodiek specifieke rapporten van hun activiteiten op.

Coördinatieorganen vergaderen periodiek op alle niveaus van de onderneming om de nuttige informatie voor hun opdrachten te delen en om de nodige maatregelen te treffen.

Tot slot zijn de comités voor risicobeheer, ingevoerd door het directiecomité, instrumenten voor de risico-opvolging, -besluitvorming en -rapportering.

3.4.2. Opdrachten en implementatie van de compliancefunctie

De compliance (controlefunctie van de conformiteit) is een onafhankelijke controlefunctie binnen de onderneming, in tweede defensielijn, en gericht op de naleving van de regels met betrekking tot de integriteit van de activiteiten en de beheersing van het compliancerisico.

De positionering, de werkdomeinen, de opdrachten, de governance, de reporting, het statuut, de organisatie en de prerogatieven van de functie zijn beschreven in een charter. Dit charter is gebaseerd op de controlewetgeving en de circulaire NBB 2012_14 / FSMA 2012_21 van 4 december 2012 betreffende de compliancefunctie. De laatste versie ervan werd op 2 mei 2017 goedgekeurd door het directiecomité en op 16 mei 2017 bevestigd door het audit- en risicocomité en door de raad van bestuur.

3.4.2.1. Positionering van de compliancefunctie

Binnen Ethias is de CRO, verantwoordelijke voor de risicomanagementfunctie en lid van het directiecomité, verantwoordelijk voor de taken van de actuariële controle, maar ook voor die van de compliancefunctie, waarbij gepreciseerd wordt dat de uitoefening van deze 3 functies afzonderlijk wordt verzekerd.

3.4.2.2. Wettelijke, reglementaire en specifieke werkdomeinen van de compliance

De werkdomeinen van de functie worden gepreciseerd in het compliancecharter. Het betreft de domeinen opgesomd in de voormelde circulaire "compliance" en deze die aan de lijst zullen worden toegevoegd op voorstel van de compliance officer, verantwoordelijke compliancefunctie. Dit voorstel is gebaseerd op een risicoanalyse en wordt geëvalueerd door het directiecomité in overleg met audit- en risicocomité.

Op 31 december 2017 is de compliance belast met het toezicht op de naleving van de wettelijke en/of reglementaire integriteits- en gedragsregels in de volgende domeinen:

- bepalingen van artikel 42. §1 van de wet van 13 maart 2016 betreffende het statuut en de controle op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen,
- bepalingen van punt 5.4 van de circulaire NBB_2016_31 van 5 juli 2016 over de prudentiële verwachtingen van de NBB inzake het governancestelsel voor de verzekerings- en herverzekeringssector,
- voorkomen van het witwassen van geld,
- naleving van specifieke embargo's, met inbegrip van de bevrozing van activa van sommige personen en entiteiten,
- voorkoming van bijzondere mechanismen van fiscale fraude,
- principes inzake deugdelijk remuneratiebeleid,
- regels inzake de uitoefening van externe functies door de leiders van gereguleerde ondernemingen,
- leningen, kredieten en borgstellingen aan leiders, aandeelhouders en verbonden personen,
- "fit & proper"-regels,
- beheer van de belangenconflicten,
- whistleblowing,
- corruptiebestrijding,
- gedragsregels "AssurMiFID" met het oog op de bescherming van de gebruikers van financiële producten en diensten,
- andere bepalingen met betrekking tot de bescherming van de verzekeringsnemer, de informatieverstrekking aan de cliënt, de reclame, de labeling, het commercialiseringsverbod ...
- beheerpraktijken inzake uitbesteding,
- verzekeringsbemiddeling en verzekeringsdistributie,
- de wetgeving inzake het hypothecaire krediet,
- de wetgeving inzake de marktpraktijken en de bescherming van de consument,
- de antidiscriminatiewetgeving,
- de wetgeving op de persoonlijke levenssfeer,
- gedragscodes en -regels van Assuralia,
- de interne integriteitswaarden en -regels.

3.4.2.3. Belangrijkste opdrachten

Deelname aan de uitwerking van het integriteitsbeleid, aan de beoordeling en aan de controle op de naleving ervan

De compliancefunctie neemt in een adviserende rol, samen met het directiecomité, deel aan de uitwerking van het integriteitsbeleid (instructies, richtlijnen, beleidslijnen, deontologische codes en/of procedures) en aan de actualisering ervan.

De compliance officer herzielt regelmatig, en minstens één keer per jaar, de lijst van de componenten van het integriteitsbeleid en controleert de relevantie ervan alsook de afstemming ervan op de organisatie en de activiteiten van Ethias.

Uitwerking van een actieplan

De compliance werkt een geschreven actieplan uit dat berust op een methodische risicoanalyse en dat een voldoende gedetailleerde beschrijving geeft van de aard en de frequentie van de controleopdrachten die zullen worden uitgevoerd tijdens een bepaalde periode (één of meerdere jaren).

Dit actieplan wordt ten minste één keer per jaar geactualiseerd.

Identificatie, beoordeling en monitoring van de compliancerisico's

Het referentiedocument ter zake is de "*Methodologie inzake het beheer van de compliancerisico's*".

De door de compliance gerealiseerde monitoring vervolledigt de controlemaatregelen die de operationele lijnen en ondersteunende functies hebben ingevoerd, in eerstelijnsverdediging. Deze monitoring heeft als doel de robuustheid van hun risicobeheerinstrument te beoordelen en veilig te stellen.

De monitoring gebeurt na de voorafgaande identificatie en beoordeling van de potentiële compliancerisico's die zijn opgespoord in het kader van het reglementaire toezicht uitgeoefend door de compliance.

De volgende activiteiten komen hierin aan bod: (I) het beoordelen van de procedures, controles en richtlijnen die zijn ingevoerd binnen de operationele lijnen en ondersteunende functies ("*test of design*"), (II) het beoordelen van de doeltreffendheid en duurzaamheid van deze procedures en maatregelen voor eerstelijnscontrole ("*tests of effectiveness*"), (III) het opstellen van aanbevelingen en het opvolgen van de invoering ervan en (IV) de uitvoering van doelgerichte controles.

Advies- en raadgeving

De compliance verstrekt raad en advies betreffende de concrete toepassing van de wetten, reglementen, normen en codes die vallen onder haar werkdomeinen, hetzij op het moment dat zij wordt geraadpleegd, hetzij bij het uitvoeren van haar controleopdrachten en bij het opstellen van aanbevelingen.

Opleiding en sensibilisering

In samenwerking met de operationele lijnen en ondersteunende functies ziet de compliance toe op de sensibilisering van de medewerkers inzake het opsporen en beheersen van de compliancerisico's.

Tevens verleent zij haar medewerking aan de ontwikkeling en organisatie van sensibiliseringsacties en opleidingen voor medewerkers in materies die binnen haar activiteitendomein vallen.

3.4.2.4. Governance

Op het niveau van de raad van bestuur en van het hierin opgerichte audit- en risicocomité

De raad van bestuur neemt het initiatief om de integriteit in de zaakvoering te bevorderen. De raad keurt het integriteitsbeleid goed en beoordeelt ten minste één keer per jaar of dit beleid aangepast is aan de bedrijfsactiviteiten.

De raad beoordeelt op periodieke wijze, en ten minste één keer per jaar, de doeltreffendheid van het governancestelsel en, in het bijzonder, de goede werking van de onafhankelijke controlefuncties, waaronder de compliance.

Hij ziet erop toe dat het directiecomité de nodige maatregelen treft zodat Ethias permanent over een aangepaste, onafhankelijke compliancefunctie beschikt.

Het comité bevestigt het charter en het actieplan en beoordeelt ten minste één keer per jaar of de compliancerisico's voldoende geïdentificeerd en beheerd worden.

Op het niveau van het directiecomité

Het directiecomité werkt het integriteitsbeleid uit.

Het neemt de nodige maatregelen opdat Ethias permanent zou beschikken over een aangepaste, onafhankelijke compliancefunctie.

Het directiecomité keurt het actieplan van de compliance goed en ziet erop toe dat zij de nodige menselijke en andere middelen krijgt voor de uitvoering ervan.

3.5. Interneauditfunctie

3.5.1. Opdrachten

De interne auditfunctie heeft als opdracht op een onafhankelijke manier redelijke zekerheid te verschaffen aan de raad van bestuur en aan het directiecomité over de kwaliteit en de doeltreffendheid van de interne controle, het risicobeheer en de systemen en processen van deugdelijk bestuur van de instelling. De interne audit staat de leden van deze organen bij in hun opdracht ter zake. De beoordelingen die de interne audit daartoe uitvoert in het kader van de verzekeringsopdrachten hebben betrekking op de volgende aspecten:

- naleving van de wetten, reglementen, regels, procedures en contracten;
- bereiken van de strategische doelstellingen in de organisatie;
- betrouwbaarheid en integriteit van de financiële en operationele informatie;
- efficiëntie en doeltreffendheid van de operaties en programma's;
- bescherming van de activa.

Alle processen, activiteiten, functies, systemen en operaties van de instelling en van haar dochterondernemingen behoren tot het onderzoeksveld van de interne audit, zonder voorbehoud en zonder uitzondering. Ook de uitbestede activiteiten maken

deel uit van het onderzoeksveld van de interne audit, met dien verstande dat de instelling de nodige voorzieningen zal treffen³ opdat de interne auditfunctie haar opdracht kan uitoefenen.

In voorkomend geval neemt de interne audit deel aan activiteiten op het vlak van adviesverlening⁴. Alvorens deze te aanvaarden gaat het hoofd van de interne audit na in welke mate deze adviesverlenende activiteiten toegevoegde waarde kunnen scheppen en de processen inzake bedrijfsvoering, risicobeheer en controle van de organisatie kunnen verbeteren. Deze adviesverlenende rol is een bijkomende functie die in geen enkel geval de basisopdracht, noch de verantwoordelijkheid en de beoordelingsvrijheid van de interne Audit in het gedrang mag brengen. Het directiecomité en het audit- en risicocomité worden ingelicht over deze adviesverlenende activiteiten, hetzij door de opname ervan in het auditplan, hetzij via het activiteitenverslag.

De interne audit is tevens belast met het beoordelen van de interne fraudegevallen⁵ vanuit een streven naar het verbeteren van de processen inzake governance, risicobeheer en interne controle.

De interne audit beoordeelt, onder meer via zijn opdrachten en door zijn rol van derde verdedigingslijn, of de risico's waaraan Ethias is blootgesteld in het kader van haar diverse activiteiten op een adequate manier worden opgespoord en gedekt.

De interne audit heeft tevens aandacht voor een continue verbetering van de werking en de reputatie van de entiteiten in de groep, waarbij er wordt toegezien op een efficiënt beheer van de beschikbare middelen. Een auditovereenkomst vermeldt de fundamentele principes die de interne auditfunctie binnen deze entiteiten regelen door een beschrijving te geven van zijn doelstellingen, zijn rol, zijn verantwoordelijkheden en zijn werkingsmodaliteiten. Deze overeenkomst geeft aan de interne auditfunctie een onafhankelijkheid ten opzichte van de geauditeerde activiteiten, waardoor zijn onpartijdigheid voor de uitoefening van zijn opdracht wordt gewaarborgd.

De interne audit heeft onbeperkt toegang tot de informatie, de documenten en de materiële en immateriële goederen. Hij kan aan elke persoon de nodige elementen vragen die hij onontbeerlijk acht voor de uitvoering van zijn opdrachten.

3.5.2. Auditcharter

Het interne auditcharter van Ethias wordt omschreven als de “grondwet van de auditoren”. Het erkent hun rol, bezorgt hen een geleidebrief die noodzakelijk is voor het uitvoeren van hun opdrachten en voor het bevestigen van hun identiteit. Het charter biedt tevens bescherming voor de geauditeerden door aan de auditoren plichten en deontologische principes op te leggen. Het interne auditcharter wordt, indien nodig en minimaal om de 3 jaar, herzien om de permanente toereikendheid van de tussenkomstcapaciteit van de Interne Audit met de aan hem toevertrouwde opdrachten te garanderen. De laatste versie, waarin de vereisten van de circulaire NBB_2015_21 betreffende de interne controle en de interne auditfunctie zijn opgenomen, werd goedgekeurd door de Raad van bestuur van Ethias nv van 20 oktober 2017.

Het charter werd aan alle medewerkers van Ethias bekendgemaakt via de publicatie ervan op het bedrijfsintranet.

De verantwoordelijke van de interne audit beoordeelt jaarlijks of de opdracht, de bevoegdheden, en de verantwoordelijkheden bepaald in het charter de interne auditdienst nog steeds toelaten haar doelstellingen te behalen. Hij communiceert het resultaat van deze beoordeling aan het directiecomité en aan de raad van bestuur.

3.6. Actuariële functie

Ethias voerde een actuariële controlefunctie in met als doel de opdrachten van de actuariële controlefunctie uit te breiden naar ieder onderwerp dat een onafhankelijk actuariële advies vereist. Op meer concrete wijze is deze functie belast met het uitgeven van oordelen en het adviseren van het directiecomité en in het bijzonder de chief risk officer over de actuariële aspecten van het risicobeheer.

De actuariële controle staat, op hiërarchisch en organisatorisch vlak, los van de operationele activiteit waarop deze betrekking heeft en is aldus verbonden aan de Chief Risk Officer. Het hoofd van het departement beantwoordt aan de NBB-vereisten inzake expertise en betrouwbaarheid.

³ Onder meer via de opname van auditclausules in de dienstverleningsovereenkomsten.

⁴ Enkele voorbeelden: adviesverstrekking, tijdelijke deelname aan een project- of werkgroep, inrichting van een opleiding.

⁵ De interne fraudegevallen worden geanalyseerd en behandeld in samenwerking met de Directie Human Resources en de hiërarchie van de perso(n)en betrokken in de fraude.

Het hoofd van de actuariële controle informeert onmiddellijk het directiecomité wanneer hij een situatie ontdekt die hij als ongewoon beschouwt. Indien de situatie het vereist, richt hij zich ook rechtstreeks tot de voorzitter van het directiecomité, de voorzitter van de raad van bestuur, de leden van het auditcomité en de revisoren van de entiteit waarmee hij belast is.

De actuariële controle beoordeelt eerst zijn onafhankelijkheid voor elke opdracht waarmee hij belast is.

In het kader van het validatieproces van het interne model beoordeelt Ethias nv de kwaliteit en de onafhankelijkheid van de validatie. De validatie wordt beheerd door de actuariële controle, maar een externe goedkeuring is mogelijk om de onafhankelijkheid te verzekeren.

Het charter bepaalt dat het hoofd van de actuariële controle en haar rechtstreekse medewerkers toegang moeten hebben tot alle nuttige informatie voor hun opdracht. Om een goede informatie van de technische dossiers te verzekeren is het hoofd van het departement lid van het comité verzekering herverzekering.

De kernverantwoordelijkheden van de actuariële controle zijn:

- coördineren van de berekening van de technische voorzieningen;
- uitgeven van een advies over het globale onderschrijvingsbeleid en de tarifiering;
- uitgeven van een advies over de adequatie van de getroffen beschikkingen op het vlak van herverzekering;
- uitgeven van een advies over het winstdeelname- en restornobeleid alsook over de naleving van de reglementering ter zake;
- bijdragen aan de effectieve invoering van het risicobeheerssysteem;
- uitvoeren van de tweedelijnscontroles in het kader van de 3 Solvency II-pijlers
- medewerking aan grote projecten door de interne validatie te verzekeren
- goedkeuren van de technische elementen ten grondslag van de valorisatie van de verzekeringspassiva onder de IFRS17-norm.

De actuariële controle geeft voor elk van zijn opdrachten een validatieverslag of een onafhankelijk advies uit naargelang de aard van de opdracht. Deze verslagen zijn bestemd voor het directiecomité en bevatten de eventueel tijdens de opdracht uitgegeven aanbevelingen. Deze aanbevelingen worden ook opgevolgd door de actuariële controle.

Bovendien stelt hij minstens een keer per jaar een schriftelijk verslag op dat hij voorlegt aan de raad van bestuur. Dit rapport brengt verslag uit van alle werkzaamheden uitgevoerd door de actuariële functie en het resultaat ervan. Hij vermeldt duidelijke alle tekortkomingen en geeft aanbevelingen om ze te verhelpen.

Het charter met als titel "actuariële controle" bevat op gedetailleerde wijze de basisprincipes, de organisatie, de bevoegdheden, de onafhankelijkheid, de kernverantwoordelijkheden, de opdrachten en de reporting van de actuariële controle.

Dit charter werd eind 2017 herzien en goedgekeurd door de CRO. Dit charter moet nog worden gevalideerd door het directiecomité en door de raad van bestuur.

3.7. Uitbesteding

3.7.1. Essentiële elementen van het uitbestedingsbeleid

Het uitbestedingsbeleid werd herzien door de raad van bestuur van Ethias nv van 21 december 2017 om rekening te houden met de controlewet van 13 maart 2016 en met de bepalingen van hoofdstuk 7 van de circulaire NBB_2016_31 inzake governance.

Er is sprake van uitbesteding wanneer er voor de uitoefening van activiteiten, functies of processen die anders door de verzekeringsonderneming zelf zou worden uitgevoerd een beroep wordt gedaan op derde dienstverleners, ongeacht zij bestemd zijn voor de klanten of voor de onderneming zelf.

Het uitbestedingsbeleid van Ethias voert een kaderstructuur in voor de activiteiten, die door de onderneming worden uitbesteed, door verschillende principes te ontwikkelen.

Dezelfde basisregels zijn van toepassing op alle vormen van uitbesteding, of het nu gaat om externe uitbesteding of uitbesteding binnen de groep, dan wel om uitbesteding die al dan niet betrekking heeft op kritieke of belangrijke functies of activiteiten. De uitbesteding van een kritieke of belangrijke functie of activiteit is evenwel onderworpen aan bijkomende kaderregels.

Een functie of activiteit wordt als kritiek of belangrijk beschouwd wanneer zij essentieel is voor de activiteiten van de onderneming in de mate dat deze, zonder de bedoelde functie of activiteit, niet in staat zou zijn haar diensten te verlenen aan de verzekeringnemers.

Zo beschouwt Ethias als kritiek of belangrijk haar "corebusiness"-activiteiten bestemd voor de verzekerden, de operaties die rechtstreeks bijdragen aan de uitvoering ervan en de onafhankelijke controlefuncties, met name:

- de corebusiness-activiteiten en de operaties die rechtstreeks bijdragen aan de uitvoering ervan:
 - o de tarifiering en de ontwikkeling van verzekeringsproducten,
 - o het beheer van verzekeringscontracten en schadegevallen,

- het beheer van de activaportefeuille,
 - de boekhouding,
 - de operaties inzake IT-ontwikkeling en -onderhoud die rechtstreeks deelnemen aan de uitvoering van deze activiteiten en de opslag van de gegevens.
- de onafhankelijke controlefuncties:
- de interne audit,
 - de compliance,
 - het risicobeheer,
 - de actuariële functie.

De "corporate"-activiteiten, bestemd voor de onderneming zelf, zoals de HR, de marketing, de interne en externe communicatie het beheer van de maatschappelijke gebouwen, de legal, de opleidingen of de vordering van onbetaalde premies worden daarentegen als niet-kritiek beschouwd.

3.7.2. Uitbesteding van informaticadiensten

Ethias besteedt tal van informaticadiensten uit aan haar dochteronderneming NRB.

3.8. Overige materiële informatie over het governancestelsel

Er is geen enkele andere materiële informatie over het governancestelsel geïdentificeerd.

4. Risicoprofiel Verzekeringstechnisch risico

4.1.1. Definities

4.1.1.1. Verzekeringstechnisch risico Niet-Leven

Het verzekeringstechnisch risico in Niet-Leven is het risico dat voortvloeit uit de verzekeringsverplichtingen Niet-Leven, rekening houdend met de gedekte gevaren en de processen die worden toegepast in de uitoefening van deze activiteit.

- Premie- en reserverisico

Het premie- en reserverisico is het risico op verlies of ongunstige verandering van de waarde van de verzekeringsverplichtingen door schommelingen in het tijdstip, de frequentie en de ernst van de verzekerde gebeurtenissen en in het tijdstip en het bedrag van de schaderegelingen. De definitie omvat ook het risico op verlies of ongunstige wijziging van de waarde van de verzekeringsverplichtingen door schommelingen die een impact hebben op het niveau, de trend of de volatiliteit van de gedane uitgaven voor het beheer van de verzekerings- of herverzekeringsovereenkomsten. Dit risico houdt rekening met de inflatie en de hyperinflatie.

- Rampenrisico

Het rampenrisico is het risico op verlies of ongunstige verandering van de waarde van de verzekeringsverplichtingen door de grote onzekerheid, met betrekking tot de extreme of uitzonderlijke gebeurtenissen, die weegt op de gekozen hypothesen op het vlak van prijszetting en voorziening.

4.1.1.2. Verzekeringstechnisch risico ziektekostenverzekering

Het verzekeringstechnisch risico ziektekostenverzekering weerspiegelt het risico dat voortvloeit uit de onderschrijving van gezondheidsverzekeringsverplichtingen, ongeacht die al dan niet wordt uitgeoefend op een technische basis die gelijkaardig is aan deze van de levensverzekering, rekening houdend met de verzekerde gevaren en met de processen die worden toegepast in de uitoefening van deze activiteit.

Ziektekostenverzekering analoog aan levensverzekering (Ziekte VAL)

Het verzekeringstechnisch risico ziektekostenverzekering VAL vloeit voort uit de onderschrijving van de ziekteverzekeringsverplichtingen voortgezet op een technische basis die verwant is aan de levensverzekering. Deze module bevat ook de annuïteiten die voortvloeien uit ziekteovereenkomsten niet-VAL zoals de overeenkomsten tot vergoeding van de werknemers of van de ongevallenovereenkomsten. De risico's in deze categorie zijn dezelfde als de risico's onder "Verzekeringstechnisch risico Leven", zonder rampenrisico.

Ziektekostenverzekering analoog aan niet-levensverzekering (Ziekte niet-VAL)

- Premie- en reserverisico

Het premie- en reserverisico is het risico op verlies of ongunstige verandering van de waarde van de verzekeringsverplichtingen door schommelingen in het tijdstip, de frequentie en de ernst van de verzekerde gebeurtenissen en in het tijdstip en het bedrag van de schaderegelingen. De definitie omvat ook het risico op verlies of ongunstige wijziging van de waarde van de verzekeringsverplichtingen door schommelingen die een impact hebben op het niveau, de trend of de volatiliteit van de gedane uitgaven voor het beheer van de verzekerings- of herverzekeringsovereenkomsten.

- Beëindigingsrisico

Het beëindigingsrisico is het risico op verlies of ongunstige verandering van de waarde van de verzekeringsverplichtingen door schommelingen in het niveau of de volatiliteit in de percentages van reductie, verstrijking, hernieuwing en afkoop van de polissen.

- Rampenrisico

Het rampenrisico is het risico op verlies of ongunstige verandering van de waarde van de verzekeringsverplichtingen door duidelijke onzekerheid die weegt op de prijsstelling en de aannames voor de voorzieningen in verband met extreme of uitzonderlijke gebeurtenissen.

4.1.1.3. Verzekeringstechnisch risico Leven

Het verzekeringstechnisch risico in Leven is het risico dat voortvloeit uit de verzekeringsverplichtingen Leven, rekening houdend met de verzekerde gevaren en de procedés die worden toegepast in de uitoefening van deze activiteit.

- Sterfterisico

Het sterfterisico is het risico op verlies of ongunstige verandering van de waarde van de verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van sterftcijfers wanneer een stijging van het sterftcijfer leidt tot een stijging van de waarde van de verzekeringsverplichtingen.

- Langlevenrisico

Het langlevensrisico is het risico op verlies of ongunstige verandering van de waarde van de verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van de sterftcijfers wanneer een daling van het sterftcijfer leidt tot een stijging van de waarde van de verzekeringsverplichtingen.

■ **Invaliditeits-/arbeidsongeschiktheidsrisico**

Het invaliditeits-/arbeidsongeschiktheidsrisico is het risico op verlies of ongunstige verandering van de waarde van de verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit in invaliditeits-, ziekte- en morbiditeitscijfers.

■ **Kostenrisico**

Het kostenrisico is het risico op verlies of ongunstige verandering van de waarde van de verzekeringsverplichtingen die voortvloeien uit schommelingen die een impact hebben op het niveau, de trend of de volatiliteit van de beheerkosten van de levensverzekeringsovereenkomsten (of levensherverzekeringsovereenkomsten). Het kostenrisico houdt rekening met de inflatie.

■ **Herzieningsrisico**

Het herzieningsrisico is het risico op verlies of ongunstige verandering van de waarde van de verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van de op lijfrenteverzekeringen toegepaste herzieningspercentages als gevolg van veranderingen in het wettelijk kader of in de gezondheidstoestand van de persoon.

■ **Beëindigingsrisico**

Het beëindigingsrisico is het risico op verlies of ongunstige verandering van de waarde van de verzekeringsverplichtingen door schommelingen in het niveau of de volatiliteit in de percentages van reductie, verstrijking, hernieuwing en afkoop van de polissen.

■ **Rampenrisico**

Het rampenrisico is het risico op verlies of ongunstige verandering van de waarde van de verzekeringsverplichtingen door duidelijke onzekerheid die weegt op de prijsstelling en de aannames voor de voorzieningen in verband met extreme of uitzonderlijke gebeurtenissen.

4.1.2. Beoordeling van het verzekeringstechnische risico

De verzekeringstechnische risico's worden beoordeeld op basis van de berekening van de blootstellingsmaatregelen, de gevoeligheid van de blootstellingsmaatregelen voor de belangrijkste risicofactoren en via de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste volgens de standaardformule.

4.1.3. Blootstelling aan het verzekeringstechnische risico

De volgende tabel bevat de best estimate van de technische voorzieningen, per activiteitslijn.

In duizend euro	31 dec -17
Schadeverzekering (met uitzondering van ziekteverzekering)	1.775.205
Ziekteverzekering (analoog aan schadeverzekering)	317.778
Ziekteverzekering (analoog aan levensverzekering)	1.389.121
Leven (zonder aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen)	10.128.709
Aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen	826.446

4.1.4. Concentratie van het verzekeringstechnische risico

De verzekerings- en herverzekeringsactiviteiten zijn geconcentreerd op het Belgische grondgebied.

De activiteiten zijn verdeeld over de twee grote segmenten van verzekerden: enerzijds de Collectiviteiten en Ondernemingen en anderzijds de Particulieren. De positionering van Ethias ten aanzien van de Collectiviteiten en Ondernemingen verklaart de sterke verzekeringstechnische concentratie bij Collectiviteiten en Ondernemingen.

In termen van activiteitenlijnen opgesplitst volgens de Solvabiliteit II-norm merken wij een concentratie van het verzekeringstechnische risico voor de takken verzekeringen tegen arbeidsongevallen: het betreft enerzijds de portefeuille Arbeidsongevallen Wet 71 en anderzijds de portefeuille Arbeidsongevallen Wet 67.

4.1.5. Gevoeligheid aan het verzekeringstechnische risico

De tabel hieronder bevat ramingen van het effect dat voortvloeit uit de wijziging van verschillende waarderingshypothese van de best estimates (beste ramingen) op de evaluatie van de levensverzekeringsovereenkomsten. De gebruikte grootheden liggen in de buurt van deze bepaald door de Solvabiliteit II-norm.

In duizend euro	31 dec -16
Sterfterisico	
Stijging van de mortaliteit met 15 %	-15.664
Langlevenrisico	
Stijging van de levensverwachting met 20 %	28.154
Kostenrisico	
Stijging van de algemene kosten met 10%	21.062
Verdubbeling van de inflatie in plaats van de inflatievector van het referentiemodel	36.179

4.1.6. Vermindering van het verzekeringstechnische risico

4.1.6.1. Ontwikkeling van een nieuw product of wijziging van een bestaand product

De penetratie van een nieuwe markt, de lancering van een nieuw product, de uitbreiding van de aan de cliënten aangeboden diensten en waarborgen worden onderworpen aan een volledige en formele herziening van alle mogelijke risico's gekoppeld aan de lancering van dergelijke initiatieven en aan risicoaanvaardingsprocedures die de hiërarchische lijnen volgen.

Het product wordt in al zijn aspecten bestudeerd: marketing, juridisch, fiscaal, rendabiliteit, ALM-verplichtingen, compliance ... overeenkomstig de procedure inzake de ontwikkeling van een nieuw product of de wijziging van een bestaand product goedgekeurd door het DC van Ethias nv op datum van 17 november 2014 en 21 december 2015.

De analyse wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het Comité Verzekering-Herverzekering alsook aan de beslissingsorganen (Directiecomité en Raad van bestuur).

4.1.6.2. Onderschrijvingslimieten

Onderschrijvingsgidsen bepalen de onderschrijvingslimieten die moeten worden nageleefd (limieten van sectorale aard, contractuele limieten van verzekerde kapitalen, contractuele vergoedingslimieten ...).

In collectiviteiten volgen de onderschrijvers de onderschrijvingsgidsen die de onderschrijvingslimieten vastleggen. zowel op het vlak van de algemene en specifieke contractvoorwaarden als op het vlak van de tarifiering en de hoogte van het risico. Zij bepalen ook het bevoegdheidsniveau toegekend op basis van het hiërarchische niveau en de te volgen procedures, waarbij een Acceptatiebureau fungeert als laatste instantie op operationeel niveau.

Voor de particulieren zijn de onderschrijvers enerzijds onderworpen aan risicoaanvaardingsprocedures die de hiërarchische lijnen volgen en anderzijds aan bepaalde limieten die in de informaticasystemen zijn geïmplementeerd. De onderschrijvingsgidsen leggen ook de onderschrijvingslimieten vast.

4.1.6.3. Tarifiering

De tarieven worden vastgesteld door de actuarissen-tarifeerders en zijn onderworpen aan het advies van de Actuariële Controle.

4.1.6.4. Herverzekering

De diensten actuaariaat en herverzekering bepalen de noden van de onderneming op het vlak van herverzekering. De overeenkomsten worden jaarlijks herzien op basis van de onderschrijvingscapaciteiten van de onderneming en van de vragen van de productie. Het Comité Verzekering-Herverzekering superviseert het herverzekeringsprogramma.

De herverzekering wordt afgesloten op basis van verdragen die betrekking hebben op een portefeuille in zijn geheel of op basis van facultatieve conventies met betrekking tot risico's die buiten het kader van de verdragen vallen. De meerderheid van deze contracten zijn afgesloten op niet-proportionele basis.

Beheer Niet-Leven

De verschillende portefeuilles (auto, arbeidsongevallen, ongevallen gemeen recht, burgerlijke aansprakelijkheid, brand, alle risico's, alle bouwplaatsrisico's en 10-jaarrisico) worden herverzekerd door verdragen voor grote verliezen. De herverzekering komt tussen wanneer een schadegeval of een gebeurtenis een bedrag dat bepaald wordt door de risicoaversie overschrijdt.

De gekochte capaciteiten hangen af van de onderschrijvingslimieten en/of de MLP (Maximum Loss Possible) in de verdragen voor grote verliezen per risico. Zij zijn afhankelijk van zeer voorzichtige rampscenario's voor de verdragen voor grote verliezen per gebeurtenis. De beroepsziekten worden herverzekerd op basis van een "quota-share"-verdrag.

Beheer Leven

De risico's overlijden en arbeidsongeschiktheid worden herverzekerd op basis van een verdrag voor grote verliezen.

Beheer Niet-Leven en Leven

Bij een ongeval waarbij minstens twee personen betrokken zijn die verzekerd zijn in arbeidsongevallen, in ongevallen gemeen recht, in overlijden of in invaliditeit, komt een verdrag voor grote verliezen per evenement globaal tussen bovenop de hierboven voorgestelde verdragen.

Terrorisme wordt herverzekerd via de nationale TRIP-pool. Onze retentie na tussenkomst van TRIP is eveneens herverzekerd.

4.2. Marktrisico

4.2.1. Definities⁶

Het marktrisico is een weerspiegeling van het risico met betrekking tot het niveau of de volatiliteit van de waarde van de activa en de passiva van Ethias als gevolg van de volatiliteit van de financiële markten.

Bovendien geeft het marktrisico in principe elk structureel onevenwicht tussen de activa en de passiva weer, in het bijzonder met betrekking tot hun duration.

Het marktrisico op de financiële beleggingen met betrekking tot de contracten in rekeneenheden wordt gedragen door de verzekerde. Deze financiële beleggingen worden niet in aanmerking genomen in de verschillende hieronder getoonde analyses.

4.2.1.1. Renterisico

Het renterisico is het risico gekoppeld aan de gevoeligheid van de waarde van de activa, van de verplichtingen en van de financiële instrumenten voor de wijzigingen die de rentecurve (met inbegrip van de helling) of de volatiliteit van de rentevoeten beïnvloeden.

De renteschommelingen kunnen een invloed hebben op de producten die door de maatschappij worden gecommmercialiseerd, bijvoorbeeld op de waarborgen en de winstdeelnames, alsook op de waarde van de beleggingen van de maatschappij. Dit risico vloeit voort uit het gevoeligheidsverschil tussen de activa en de verplichtingen voor de rentewijzigingen.

4.2.1.2. Credit spread risico

Het spreadrisico is het risico gekoppeld aan de gevoeligheid van de waarde van de activa en van de financiële instrumenten voor de wijzigingen die een invloed hebben op het niveau of de volatiliteit van de credit spreads ten opzichte van de risicoloze rentecurve.

4.2.1.3. Prijsrisico op aandelen

Het aandelenrisico is het risico gekoppeld aan de gevoeligheid van de waarde van de financiële instrumenten voor wijzigingen die het niveau van de marktwaarde van de aandelen beïnvloeden.

4.2.1.4. Prijsrisico op beleggingsvastgoed

Het vastgoedrisico is het risico gekoppeld aan de gevoeligheid van de waarde van de financiële instrumenten voor wijzigingen die het niveau van de marktwaarde van de vastgoedactiva beïnvloeden.

4.2.1.5. Wisselkoersrisico op vreemde munten

Het wisselkoersrisico is het risico gekoppeld aan de gevoeligheid van de waarde van de financiële instrumenten in vreemde munten voor de wijzigingen die het niveau van de wisselkoersen beïnvloeden.

4.2.1.6. Concentratierisico van de marktrisico's

Het concentratierisico op de marktrisico's is samengesteld uit de risico's op bijkomende verliezen gedragen door de onderneming hetzij door een gebrek aan diversificatie van het activaportefeuille (verliezen toegenomen door de beleggingsconcentratie in een geografische zone of in een activiteitssector), hetzij door een grote blootstelling aan het wanbetalingsrisico van één enkele emittent van vastgoedwaarden of van een groep verbonden emittenten.

⁶ In dit hoofdstuk wordt het begrip "marktwaarde" verstaan in de ruime zin van de "reële waarde" zoals bepaald in deel 5.

4.2.2. Evaluatie van het marktrisico

De marktrisico's worden geëvalueerd volgens de berekening van de blootstellingsmaatregelen, de gevoeligheid van de blootstellingsmaatregelen voor de belangrijkste risicofactoren, de opvolging van de ratings en via de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste volgens de standaardformule.

4.2.3. Blootstelling aan het marktrisico

In 2017 gebeurde, net zoals de voorbije jaren, het merendeel van de investeringen in staatsobligaties en bedrijfsobligaties. Zoals in 2016 deed de geringe visibiliteit op de verwachte rente-evolutie ons stapsgewijs investeren in de loop van het jaar. De derivatenprogramma's om zich in te dekken tegen een rentedaling werden aangepast op basis van de ALM-doelstellingen.

De vastgoedbeleggingen, zowel in België als in de buurlanden, werden eveneens voortgezet conform de wens van Ethias nv om haar blootstelling aan deze activaklasse te verhogen via (directe en indirecte) vastgoedinvesteringen.

De actie Switch VII had een aanzienlijke impact op het niveau van de liquiditeiten die sterk gedaald zijn. Er werd een belangrijke liquiditeitsbuffer opgebouwd als anticipering op de actie. Maar gezien het grote succes ervan werden er obligatieverkoop alsook repoverrichtingen uitgevoerd.

Als verantwoordelijke financiële partner ziet Ethias nv er ook op toe om de naleving van haar fundamentele waarden te promoten via een ethische investeringscode. Een zwarte lijst van verboden investeringen wordt jaarlijks geactualiseerd. De laatste versie van deze investeringscode werd goedgekeurd door het Directiecomité van 12 december 2017. In haar vastgoedbeleggingen geeft Ethias nv tevens de voorkeur aan investeringen die haar maatschappelijke rol versterken, zoals de investering in rust- en verzorgingstehuizen.

De tabel hieronder toont de blootstellingen aan het marktrisico per risicomodule van de standaardformule (interest, aandeel, vastgoed, credit spread, devies). De blootstellingen worden gegeven in marktwaarde (met inbegrip van gelopen maar niet vervallen interesten). De blootstellingen houden rekening met de acquisitie en fusie door overname van Whestia en de acquisitie van de portefeuille AO 67 van Ethias GR ovv.

In duizend euro	31 dec -17
Interest	14.979.059,10
Aandeel	1.035.858,91
Vastgoed	320.271,29
Spreads	14.897.615,19
Deviezen	13.110,81

De blootstellingen in overheidsobligaties en hiermee gelijkgestelde obligaties zijn in theorie onderworpen aan de SCR spread, maar enkel sommige specifieke blootstellingen hebben, volgens de standaardformule, een kapitaalvereiste die niet gelijk aan nul is (emittent buiten de eurozone).

4.2.3.1. Blootstellingen in SII-ratings

De beschouwde referentierating, "SII-rating", is de tweede beste beschikbare rating van Moody's, Fitch en Standard & Poor's op datum van de afsluiting (wat overeenstemt met de ratingklassen onder Solvabiliteit II).

De volgende tabel toont de SII-ratings op 31 december 2017 opgesplitst per type van obligatie.

In duizend euro	AAA	AA	A	BBB	BB	B	NR	TOTAAL
Overheidsobligaties en hiermee gelijkgestelde obligaties	340.884	6.444.949	970.058	910.362	83.617	0	114.749	8.864.620
Bedrijfsobligaties	0	247.168	1.116.934	2.061.341	191.099	27.446	500.062	4.144.050
Covered obligaties	342.389	102.478	166.973	60.697	0	0	0	672.537
Complexe obligaties	0	38.490	131.406	26.255	0	0	64.546	260.696
Leningen		16.730					321.222	
TOTAAL	683.273	6.849.815	2.385.372	3.058.655	274.716	27.446	1.000.580	13.941.903

De post "bedrijfsobligaties" bevat ook de commercial papers. De zogenaamde "complexe" obligaties stemmen overeen met een interne klassificatie en bevatten voornamelijk de gestructureerde producten.

4.2.4. Concentratie van het marktrisico

4.2.4.1. Concentratie in emittenten

De diversificatie per emittent en het feit dat de blootstellingen aan overheidsobligaties en hiermee gelijkgestelde obligaties geen concentratielast hebben impliceert dat de kapitaalbehoeften voor het concentratierisico volgens de standaardformule zeer gering zijn.

4.2.4.2. Blootstelling aan het soevereine risico - per land

Ethias analyseert het detail van de blootstelling aan het soevereine risico met alle uitgegeven schulden, waarborgen of gelijkgestelden aan regeringen zonder beperking tot hun activiteitensector. Bijvoorbeeld: Ethias beschouwt de effecten van vennootschappen die actief zijn in de openbare diensten, maar verzekerd zijn door de Belgische staat als overheidsschulden en hiermee gelijkgestelde schulden.

De tabel hieronder toont, op 31 december 2017, de blootstelling van Ethias nv met betrekking tot de uitgegeven schulden, gewaarborgd of gelijkgesteld aan regeringen, in marktwaarde (met inbegrip van de gelopen maar niet vervallen interesten), per geografische zone.

België behoudt de eerste plaats. Frankrijk handhaaft zich in tweede positie. Spanje staat nog steeds op de 3de plaats als gevolg van massale verkopen op Italië tijdens Q4 2016.

Een aanzienlijke blootstelling in voornamelijk in de eurozone gelegen soevereine schulden lijkt ons geschikt voor een Belgische verzekeraar.

In duizend euro

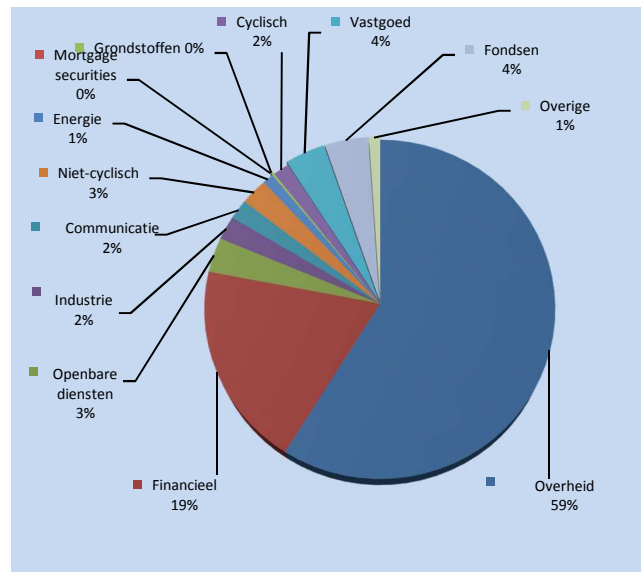
Land	Marktwaarde
België	5.004.702
Frankrijk	1.338.923
Spanje	547.763
Supranationaal	354.065
Italië	352.787
Ierland	340.207
Duitsland	317.550
Polen	174.149
Slovakije	104.965
Oostenrijk	86.212
Portugal	83.617
Slovenië	52.571
Tsjechië	46.287
Nederland	31.913
Mexico	8.412
Letland	5.424
Litouwen	5.359
Denemarken	5.314
Luxembourg	3.538
Roemenië	863
TOTAAL	8.864.620

4.2.4.3. Sectorale concentratie

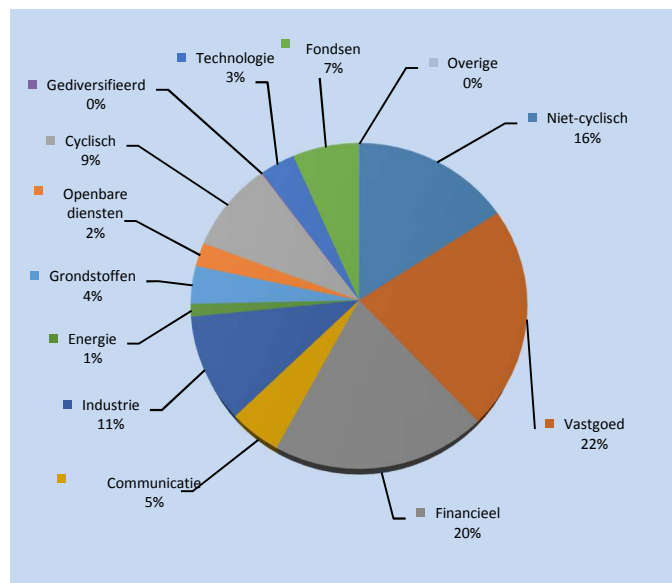
Om de concentratie op sectoraal niveau van de financiële activa te beheren, groepeerde het financiële limietensysteem de activa in aparte activaklassen en bepaalt een strategie voor de toewijzing van activa die een gezonde diversificatie mogelijk maakt.

Op 31 december 2017 wordt de sectorale verdeling van de aandelen, participaties en beleggingsfondsen alsook van de obligaties en gelijkgestelde effecten die door Ethias nv werden geïnvesteerd als volgt voorgesteld.

Sectorale concentratie van de gelijkgestelde obligaties en effecten

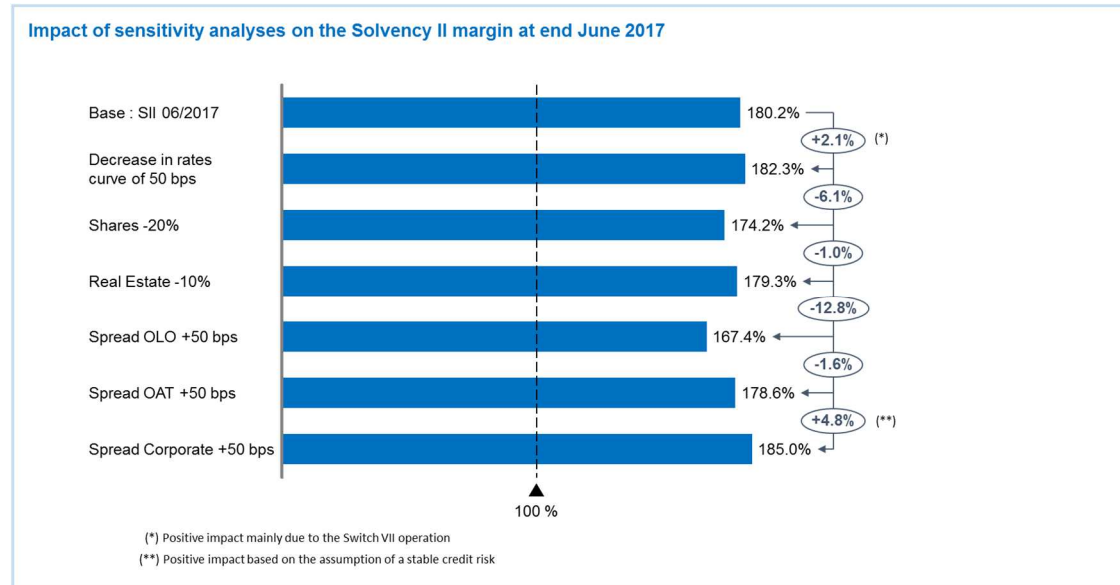

Sectorale concentratie van de aandelen, participaties en beleggingsfondsen

4.2.5. Gevoeligheid aan het marktrisico

De analyses van de marktrisicogevoeligheden hebben betrekking op standaardschokken en stressscenario's. Deze elementen zijn opgenomen in de stresstests die in het kader van het ORSA werden uitgevoerd.

4.2.6. Methodes om het marktrisiko te verminderen

4.2.6.1. Beleggingen conform met het "prudent person"-principe

Alle investeringen van Ethias nv moeten de verschillende investeringsbeleidslijnen naleven die het algemeen kader beschrijven waarin de beleggingen moeten passen alsook de rollen en verantwoordelijkheden van alle interveniënten.

Het zogenaamde algemene investeringsbeleid dekt het merendeel van de uitgevoerde investeringen en wil ook de "non-vanilla" producten beperken en beheersen⁷. Naast dit algemene beleid bestaan er beleidslijnen voor sommige specifieke activaklassen zoals vastgoed, alternatieve beleggingen, strategische en financiële deelnemingen alsook kredieten aan particulieren.

Er werd een beoordelingsprocedure ingevoerd voor de beleggingen die als "ongebruikelijk" worden beschouwd teneinde de praktijken te uniformiseren en de toepassing van de bestaande vragenlijst met betrekking tot de aankoop van gestructureerde producten uit te breiden naar alle ongebruikelijk geachte beleggingen. Deze procedure, gevalideerd door de beslissingsorganen van Ethias, beantwoordt aan de Solvency II-reglementering en werd opgenomen in de investeringsbeleidslijnen. Deze procedure wil alle risico's van de belegging beoordelen vóór de aankoop, zich vergewissen van de capaciteit om haar te beheren en te begrijpen en zich vragen te stellen over de impact ervan op het globale risicoprofiel van de maatschappij en van de portefeuille. Deze beoordelvingsvragenlijst moet worden ingevuld voor alle "non-vanilla" beleggingen die een ongebruikelijk karakter vertonen en waarvan het risicoprofiel significant afwijkt van de gelijksoortige producten die reeds in de portefeuille zitten.

De verschillende investeringsbeleidslijnen bepalen de doelstellingen in termen van risico en rendement, de in aanmerking komende investeringen, de strategische assetallocatie en dit in lijn met de interne en externe verplichtingen, het beleid inzake activa-passivabeheer (Assets & Liabilities Management), de risicoappetijt van de maatschappij op reglementair en economisch vlak en haar financiële doelstellingen op middellange en lange termijn. Zij hebben onder andere als doel de kwaliteit en de liquiditeit van de portefeuille te verzekeren, de complexiteit ervan te verminderen en haar diversificatie en haar risicoprofiel te optimaliseren, met respect voor het wettelijke interne limietenkader alsook de richtsnoeren en verplichtingen opgelegd door de Europese Commissie. De diversificatie van de portefeuille wordt voortgezet per activaklasse maar ook voor alle activaklassen samen en op verschillende niveaus: type van activa, sector, land, maturiteit, emittent/tegenpartij, enz.

Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de Solvabiliteit II-regelgeving en de implicaties ervan op het activabeheer. De verwerking onder Solvabiliteit II maakt dus wezenlijk deel uit van het investerings- en selectieproces van de activa en meer bepaald op het vlak van de rendementsdoelstellingen.

4.2.6.2. Financiële limieten

Een financieel limietensysteem waarborgt een gezonde diversificatie van de portefeuille per activaklasse (asset allocation), per emittent, per sector, per devies en per land. Het limietensysteem voorziet ook de minimale ratinglimieten op basis van de activaklassen.

⁷ De "non-vanilla"-producten bevatten de ongebruikelijke, niet-standaard producten.

4.2.6.3. Rentegevoeligheidslimieten

Om te voldoen aan de tolerantielimieten met betrekking tot de Risk Appetite worden rentegevoeligheidslimieten toegepast op de ALM-segmenten.

4.2.6.4. Dekking van het renterisico

Verscheidende programma's werden de voorbije jaren geïmplementeerd om de durationafwijking activa-passiva te beheren: verlenging van de duration van de activa via de aankoop van overheidsobligaties op zeer lange termijn, het aangaan van forward-aankoopverbintenissen ook op overheidsobligaties om de herinvesteringsrentevoeten in de loop van de volgende jaren vast te leggen, het gebruik van swaptions met verschillende horizons. Het doel is om de rentegevoeligheid van de ALM-segmenten, en bijgevolg van het eigen vermogen te verminderen.

Het programma voor de indekking tegen neerwaartse rente wordt regelmatig vernieuwd zodat de bescherming permanent van kracht is; het bestaat momenteel uit forward obligaties, swaptions en forward starting swaps. De duration gap is momenteel beheerst en is om en bij -1,1.

4.3. Kredietrisico (wanbetaling van de tegenpartij)

4.3.1. Definitie van het krediet- / tegenpartijrisico

Het kredietrisico of tegenpartijrisico weerspiegelt de mogelijke verliezen die de onverwachte wanbetaling, of de verslechtering van de kredietkwaliteit, van de tegenpartijen en debiteuren van de verzekeringsonderneming met zich mee zouden kunnen brengen. De definitie dekt de risicominderingsovereenkomsten zoals de herverzekeringsakkoorden, de titrisaties en de afgeleide instrumenten, en de te ontvangen betalingen van de bemiddelaars alsook alle andere kredietrisico's die, volgens de standaardformule, niet onder het "spreadrisico" vallen.

4.3.2. Evaluatie van het krediet- / tegenpartijrisico

De kredietrisico's worden geëvalueerd volgens de berekening van de blootstellingsmaatregelen, de opvolging van de ratings en via de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste volgens de standaardformule.

4.3.3. Blootstelling aan het krediet- / tegenpartijrisico

De blootstellingen op 31 december 2017 aan het kredietrisico (wanbetaling van de tegenpartij) worden voorgesteld in de volgende tabel. De blootstellingen bestaan uit de geldmiddelen, de hypothecaire leningen, de meeste derivaten, de vorderingen of waarborgen met betrekking tot de fondsen die Ethias zich verplicht heeft te storten in vastgoedprojecten, de deposito's ontvangen van herverzekeraars.

In duizend euro	31 dec -17
Wanbetaling van de tegenpartij	1.484.488

4.3.4. Methodes om het krediet- / tegenpartijrisico te verminderen

Naast de selectie van de tegenpartijen, de diversificatie en de maatregelen om concentraties te vermijden kan het kredietrisico worden verminderd door het bekomen van zekerheden of van waarborgen. De waarde van een zekerheid wordt bepaald door een voorzichtige benadering, gebaseerd op verschillende criteria waaronder de aard en het specifieke type van de zekerheid, de liquiditeit alsook de volatiliteit van de waarde ervan.

Wat de herverzekering betreft, worden de verdragen herverzekerd bij een panel van herverzekeraars met minstens een A-notering (behoudens uitzondering), die een deelneming nemen die over het algemeen beperkt is tot 25 %.

4.4. Liquiditeitsrisico

4.4.1. Definitie van het liquiditeitsrisico

4.4.1.1. Definitie van het marktliquiditeitsrisico

Dit is het risico dat een positie niet gemakkelijk zal kunnen worden gecompenseerd of verwijderd tegen de marktprijs wegens ontoereikende marktdiepte of verstoringen op de markten.

De liquiditeit van een financiële markt vertegenwoordigt met name de capaciteit om de beursgenoteerde activa snel te kopen of te verkopen zonder dat dit een grote impact heeft op de prijzen. Hoe meer een markt liquide is, hoe gemakkelijker, sneller en goedkoper de transacties op deze markt kunnen worden gerealiseerd. Het liquiditeitsrisico stemt hier overeen met het potentiële verlies dat men lijdt ten opzichte van de prijs die men had kunnen bekomen.

4.4.1.2. Definitie van het financieringsliquiditeitsrisico

Dit is het risico dat de onderneming niet in staat zou zijn te voldoen aan de behoefte aan huidige en toekomstige, verwachte en onverwachte, kasstromen zonder haar dagelijkse operaties of haar financiële situatie te schaden.

De financieringsliquiditeit is de capaciteit van een onderneming om zich cash te verschaffen door haar kasstromen te coördineren en in staat te zijn collateral te plaatsen. De liquiditeitspositie van een bijzondere maatschappij hangt voornamelijk af van de geldmiddelen en van de andere gemakkelijk realiseerbare activa die de verzekeraar bezit, alsook van haar financieringsstructuur en van het type en het bedrag van de voorwaardelijke verbintenissen die opeisbaar zouden kunnen worden tijdens een bepaalde periode.

4.4.2. Beoordeling van het liquiditeitsrisico

Het marktliquiditeitsrisico wordt geëvalueerd door de blootstellingsniveaus aan liquide en illiquide activa te meten en door het liquide karakter van een testgroep van activa periodiek te testen. Bovendien worden de liquiditeitsindicatoren van de financiële markten opgevolgd en worden er waarschuwingmechanismen bepaald.

Het financieringsliquiditeitsrisico wordt geëvalueerd door de verwachte kasstromen te projecteren op een periode gelijk aan de duur van de verbintenissen of, in voorkomend geval, minstens gelijk aan deze van de planningshorizon.

4.4.3. Blootstelling aan het liquiditeitsrisico

4.4.3.1. Blootstelling aan het marktliquiditeitsrisico

Op 31 december 2017 bestonden de beleggingsportefeuilles uit 80% liquide activa volgens de interne criteria en 54% liquide activa volgens de criteria opgelegd door de toezichtautoriteiten.

4.4.3.2. Blootstelling aan het financieringsliquiditeitsrisico

De tabel hieronder geeft een overzicht van de door Ethias nv verwachte kasstromen per categorie van financiële activa en passiva, en gebundeld per looptijdklasse. De projectie van de kasstromen berust op verschillende hypothesen die hieronder worden beschreven.

Op het vlak van de financiële activa worden de portefeuilles in run-off geprojecteerd, uitgezonderd voor de langlopende verzekeringsproducten waar herinvesteringen voorzien zijn: wij houden rekening met de beslissingen voor beleggingsbeheer naargelang de toewijzing van activa bepaald voor deze producten teneinde de verwachte liquiditeitsstromen zo realistisch mogelijk weer te geven. De activiteiten met een afnemend profiel worden op hun beurt gekoppeld aan een portefeuille van kortere activa teneinde de voorziene prestaties te verzekeren. De liquiditeit wordt dus beheerd volgens het verwachte evolutieprofiel van elk verzekeringsproduct.

Wij noteren ook dat de effectieve looptijden kunnen afwijken van de contractuele looptijden omdat bepaalde activa clausules bevatten voor vervroegde terugbetaling, met of zonder boetes.

Wat de passiva betreft, worden enkel de toekomstige contractuele premies in aanmerking genomen, inclusief voor de activiteiten in Niet-Leven, en zijn de verwachte kasstromen op de verzekeringsovereenkomsten gebaseerd op de afkoophypothese die door de onderneming zijn bepaald. De verzekeringscontracten in rekeneenheden worden geacht binnen het jaar te verstrijken.

Op eind 2017 en na de actie Switch VII werd een aanzienlijk repovolume in het resultaat opgenomen. Bovendien werd een deel van de aankopen van forward obligaties, die in voorgaande jaren werden verworven, gestorneerd en vervangen door forward starting swaps.

Het cashtekort dat over het jaar 2018 wordt waargenomen is het rechtstreekse gevolg van verschillende strategische elementen die tijdens 2017 in de portefeuilles zijn tussengekomen (operatie Switch VII die met name een significant deel van de beschikbare cash heeft opgeslorpt). De globale cashpositie van de onderneming is echter niet in gevaar gezien het dynamisch beheer dat werd ingevoerd.

In duizend euro	Som van de niet-geactualiseerde stromen	Tot 1 jaar	Van 1 tot en met 5 jaar	Van 6 tot en met 10 jaar	Van 11 tot en met 20 jaar	Meer dan 20 jaar
Totaal van de activa	17.152.877	2.343.760	4.892.753	2.700.170	3.925.780	3.290.415
Verwachte kasstromen - niet-geactualiseerd						
Maatschappelijke gebouwen						
Beleggingsgebouwen	684.415	17.176	103.279	86.549	230.166	247.246
Geconsolideerde participaties						
Niet-geconsolideerde participaties	278.737	69.279	19.178	23.972	78.574	87.735
Aandelen & beleggingsfondsen	1.173.426	-26.628	245.444	217.453	334.176	402.982
Obligaties	12.558.865	1.059.987	4.168.109	2.036.445	2.918.109	2.376.215
Leningen & deposito's	1.135.511	151.262	350.963	303.293	263.009	66.985
Afgeleide instr. van het actief						
Beleggingen in rekeneenheden	785.975	785.975				
Kas & kasequivalenten	535.948	286.710	5.780	32.459	101.746	109.253
Totaal van de passiva	16.681.446	2.911.225	4.035.161	2.904.454	3.571.957	3.258.649
Verwachte kasstromen - niet-geactualiseerd						
Verzek.- en beleggingscontracten	14.821.499	2.133.391	3.791.385	2.319.631	3.417.719	3.159.372
Contracten in rekeneenheden	748.547	748.547				
Achtergestelde schulden	724.101	29.287	111.070	572.324	5.844	5.576
Overige financieringsschulden	387.300		132.706	12.500	148.394	93.700
Afgeleide instr. van het passief						

4.4.4. Gevoeligheid aan het liquiditeitsrisico

Er worden driemaandelijks analyses van de gevoeligheid aan het marktliquiditeitsrisico opgesteld teneinde de impact van de afkopen op de meest blootgestelde passivacontracten, de impact van variaties in het incasso of de impact van de strategische besluitvorming te meten die de structuur van de balans van de onderneming wijzigen.

4.4.5. Methodes om het liquiditeitsrisico te verminderen

4.4.5.1. Vermindering van het marktliquiditeitsrisico

De beperking van het marktliquiditeitsrisico wordt verzekerd

- enerzijds door te controleren dat een toereikend deel van de portefeuilles geïnvesteerd wordt in liquide instrumenten, d.w.z. die snel kunnen worden gerealiseerd op de markten zonder zware waardeverminderingen te lijden
- en anderzijds door de beleggingen in minder liquide activa (bijvoorbeeld vastgoed, gestructureerde producten ...) zonder voorafgaandelijke toelating te beperken.

Per ALM-segment is een limietensysteem in liquide activa gedefinieerd om te voldoen aan de tolerantielimieten met betrekking tot de Risk Appetite.

4.4.5.2. Vermindering van het financieringsliquiditeitsrisico

De beperking van het financieringsliquiditeitsrisico wordt gewaarborgd:

- via een periodieke opvolging van dit risico door te anticiperen op de eventuele liquiditeitsgaps tussen het passief en het actief op een bepaalde tijdshorizon, door het afkooprisico op de meest blootgestelde passivacontracten periodiek te monitoren, door a priori een toereikend liquiditeitsniveau te bepalen bij de ontwikkeling van nieuwe producten ...
- via een snelle actie bij de identificatie van een liquiditeitsafwijking zoals: activa omzetten in cash, aangaan van een lening of een repo ...

Er is een limietensysteem in financieringsliquiditeit en in repo's gedefinieerd om te voldoen aan de tolerantielimieten met betrekking tot de Risk Appetite.

4.4.6. Verwachte winst inbegrepen in de toekomstige premies

Het totaalbedrag van de verwachte winst inbegrepen in de toekomstige premies, berekend overeenkomstig de Solvabiliteit II-normen, bedraagt 203.514 duizend euro (verdeeld in 162.750 duizend euro in Niet-Leven en 40.764 duizend euro in Leven).

4.5. Operationeel risico

4.5.1. Definitie van het operationele risico

Operationeel risico wordt omschreven als "het risico op (in)direct verlies dat voortvloeit uit het ontoereikend of falend functioneren van interne/externe procedures, processen en actoren alsook systemen binnen de organisatie, of op grond van externe gebeurtenissen".

De externe gebeurtenissen betreffen voornamelijk natuurrampen (brand, overstromingen ...), ontwikkelingen op wetgevend vlak, betogingen van stakers die de toegang tot de werkplaats belemmeren, enz.

Per definitie kan het operationele risico potentieel aanwezig zijn in elke activiteit en een ruim toepassingsgebied bestrijken: het raakt alle niveaus en alle organisatorische processen.

In een streven naar optimalisatie integreert het beheer van de operationele risico's de volgende activiteiten:

- kartering van de operationele risico's
- doorstroming van operationele incidenten
- klachtenbeheer cliënten
- informatiebeveiliging
- continuïteit van de activiteiten
- analyse van de operationele risico's op projecten (met inbegrip van veiligheid en continuïteit)
- bescherming van de persoonsgegevens
- bestrijding van externe fraude (activiteiten tweede defensielijn).

4.5.2. Beoordeling van het operationele risico

De operationele risico's maken het voorwerp uit van een semi-kwantitatieve evaluatie die berust op een appetijtsmatrix voor het operationele risico gedimensioneerd op basis van het voorvalskans en de potentiële impact. Deze matrix is asymmetrisch en bevat verschillende risicocriticiteitszones naargelang de kans/impact combinatie die de ernst van het risico en het behandelingsurgentie van het risico vertalen.

Het evaluatiemodel van de operationele risico's laat toe de evaluatiecriteria van het risico te wegen op basis van criteria die niet enkel financieel zijn, maar ook de reputatie, het klantenverlies, de onbeschikbaarheid van het systeem, de conformiteit met de reglementering ... betreffen.

De evaluatie van de operationele risico's gebeurt door middel van verschillende technieken, met name

- de identificatie, de analyse en de opvolging van het operationele risico door middel van een risicokartering met betrekking tot de businessactiviteiten. Deze risico's zijn ingedeeld op basis van frequentie/impact en ingedeeld in categorieën met behulp van een proces van zelfbeoordeling en vervolgens een beoordeling met assistentie.
- de analyse van de operationele risico's (met inbegrip van veiligheid, privacy en continuïteit) op de projecten
- het informatietoezicht dat toelaat de bedreigingen op te volgen waarmee de onderneming zou kunnen worden geconfronteerd
- er worden kwetsbaarheidsanalyses uitgevoerd op initiatief van de directie riskmanagement teneinde het conformiteitsniveau periodiek te controleren. De resultaten van deze analyses worden opgenomen in de kartering.
- De analyse van de operationele incidenten die als doel heeft de incidenten van structurele oorsprong op te sporen.
- de opsporing van externe fraude
- de analyse van de klachten van cliënten

De evaluaties van de operationele risico's worden overgebracht in de matrix van de appetijt voor het operationele risico.

De standaardformule wordt gebruikt om de kapitaalbehoefte te beoordelen die voortvloeit uit de blootstelling aan de operationele risico's.

4.5.3. Blootstelling aan het operationele risico

Dit deel focust op de belangrijkste operationele risico's en de wijze waarop deze worden verminderd.

4.5.3.1. Risico op cyberaanval

Het dreigingsniveau van een cyberaanval stijgt voortdurend. De verzekeringssector ontsnapt niet aan pogingen tot cyberaanvallen en andere opkomende risico's. Net zoals alle maatschappijen wordt Ethias regelmatig geconfronteerd met pogingen tot indringing in haar systemen met het oog op informatiediefstal, het verduisteren van persoonsgegevens, de openbaarmaking van vertrouwelijke informatie, het in gevaar brengen van de continuïteit van de activiteiten door de onbeschikbaarheid van de informaticasystemen, misbruik van identiteit, kwaadwillige geldverzoeken ...

Dit risico wordt in aanmerking genomen in de verschillende maatregelen die werden ingevoerd ter bescherming van het informatiesysteem van Ethias.

Ethias test periodiek haar crisibehercapaciteit op cyberaanvalscenario's.

Het Ethias-personeel wordt periodiek gesensibiliseerd voor het gevaar van cyberaanvallen en voor de juiste houding die moet worden aangenomen.

Een herverzekering in cybercriminaliteit wordt momenteel onderzocht teneinde een deel van het cybercriminaliteitsrisico die de bedrijfsactiviteit van Ethias blootstelt over te dragen aan een partner.

4.5.3.2. Continuïteitsrisico

Ethias voert continuïteitstests uit om de efficiëntie van haar contingency-plannen te beoordelen alsook de bestendigheid tegen een black-outs scenario op een geografische zone die eventueel getroffen is op het nationale grondgebied. Sommige continuïteitstests worden op sectorniveau gecoördineerd.

4.5.3.3. Risico's op IT-dysfuncties

Ethias nv evalueert periodiek

- de keuze van de onderaannemers, in termen van de verhouding kost/winst
- de kwaliteit van de geleverde IT-diensten
- de capaciteit van de informaticaonderaannemer om een dienst te leveren die aangepast is aan de technologische evolutie van Ethias nv

4.5.3.4. Terrorismerisico

De invoering van een transversale risicobeheercel met betrekking tot de actoren van de financiële sector draagt bij aan het beheer van het terrorismerisico. Er werden reflectieve en reactieve maatregelen bepaald en ingevoerd: versterking van de bewaking en veiligheidsmaatregelen voor de toegang tot de lokalen van Ethias nv.

4.5.3.5. End User Computing

De End User Computing (EUC) ontwerpt het beheer van de informatica-applicaties door de gebruiker zelf. De EUC genereert tegelijkertijd uitvoeringsrisico's en veiligheidsrisico's. Als gevolg van een specifieke audit, die eerder in 2016 werd gevoerd met betrekking tot de EUC, werden of worden momenteel een reeks actieplannen ingevoerd om de geïdentificeerde risico's te beheersen.

4.5.4. Concentratie van het operationele risico

4.5.4.1. Risico's verbonden aan de transformatieprojecten van de onderneming

De transformatieprojecten van de onderneming (technologische en organisatorische evolutie van de onderneming) omvatten op zichzelf een groot aantal operationele risico's die voorkomen in de analyses van de operationele risico's op het vlak van veiligheid, continuïteit en risico's op projecten. Deze risicoanalyses laten toe de nodige remediëringmaatregelen te bepalen.

4.5.4.2. Uitbestedingsbeleid

De uitbesteding van activiteiten vereist een volledig en duidelijk overzicht van alle hiermee verbonden risico's. De onderneming moet met precisie de kwaliteit van de door de dienstverlener verleende diensten kunnen beoordelen ten aanzien van de initiële behoeften en de evolutie ervan. Bijgevolg moet de dienstverlener de onderneming de indicatoren geven waardoor zij de uitbestede activiteit kan sturen en controleren. Wanneer de aard van de uitbestede functie zich ertoe leent, worden er prestatie-indicatoren en meetbare doelstellingen qua dienstverleningsniveau opgenomen in de uitbestedingsovereenkomst.

Ethias nv evalueert periodiek operationele risico's die verband houden met de informatica-uitbesteding. Bovendien doet Ethias haar uitbestedingsmodel evolueren door rekening te houden met de risico's verbonden aan de evoluties in de uitbestedingsmarkt (cloud computing ...).

De contractuele relatie met de informaticapartner NRB wordt in aanmerking genomen in de analyses van de operationele risico's.

Het concentratierisico van de informatica-uitbesteding bij NRB werd in aanmerking genomen in de analyse van de keuze van verschillende informaticapartners met betrekking tot de toekomstige technologische evolutie van Ethias.

4.5.5. Methodes om het operationele risico te verminderen

Er werden preventieve, afschrikkings- en correctiemaatregelen ingevoerd om de geïdentificeerde operationele risico's te beheersen. Zij maken het voorwerp uit van geformaliseerde actieplannen en worden periodiek opgevolgd. Een reporting wordt overgemaakt aan de leidinggevende instanties van de onderneming.

4.6. Overige belangrijke risico's

Als het enige andere belangrijke risico identificeren wij het reputatierisico.

Het reputatierisico is het risico dat negatieve informatie (reclame of andere), die al dan niet waar is, een vertrouwensverlies in de integriteit van de onderneming veroorzaakt.

Ethias schenkt bijzondere aandacht aan het reputatierisico. Zij heeft dus een communicatiebeleid ontwikkeld dat gebruik maakt van twee complementaire en gecoördineerde pijlers.

Zo wordt het reputatierisico eerst en vooral behandeld via een extern communicatiebeleid dat het publiek, de investeerders en de aandeelhouders op transparante en professionele wijze wil informeren over de strategische en financiële positionering, de operationele ontwikkelingen en de commerciële evolutie van de onderneming.

Ethias hecht ook een bijzonder belang aan een goede interne communicatie binnen de onderneming aangezien deze bijdraagt tot het vertrouwen van het personeel in de integriteit van de onderneming. Er is dus binnen de onderneming een permanent streven naar een snelle, continue en relevante informatieverstrekking aan het personeel.

4.7. Overige belangrijke informatie over het risicoprofiel

In het kader van de planningsoefening evalueert de onderneming regelmatig haar solvabiliteit (d.i. de aanpassing van het niveau van haar interne eigen vermogen om het hoofd te bieden aan haar globale risicoprofiel). Deze oefening houdt rekening met het specifieke risicoprofiel: zij integreert de belangrijkste risico's en hun interacties bij de realisatie van stresstests. Het in aanmerking nemen van de niet-financiële risico's zoals de reputatierisico's, de strategische risico's, de businessrisico's en de modelrisico's worden eveneens in deze analyses opgenomen.

De resultaten van de operatie Switch VI, de vermindering van de duration gap en de rentabiliteit van de activiteit Niet-Leven dragen ertoe bij dat Ethias weerstand kan bieden aan een reeks stressscenario's op de horizon van haar businessplan. De blootstelling van de onderneming aan het spreadrisico (soeverein en corporate) zou een materiële impact kunnen hebben op het afdekkingsniveau van het solvabiliteitskapitaalvereiste. Er worden momenteel maatregelen onderzocht om de gevoeligheid van de ratio aan deze elementen te verminderen.

5. Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

De tabel in de Bijlage 1 bevat de Solvabiliteit II-balans van Ethias nv op 31 december 2017 en geeft de waarderingen die respectievelijk beantwoorden aan de Solvabiliteit II-stelsels en aan de Belgische boekhoudkundige normen (BGAAP) gebruikt in de financiële staten.

5.1. Valorisatie van de activa

5.1.1. Valorisatie SII vs. BGAAP van de financiële activaportefeuille

5.1.1.1. Verschillen tussen de waarderingsprincipes voor solvabiliteitsdoeleinden en de waarderingsprincipes in de financiële staten

In de financiële staten opgesteld overeenkomstig de Belgische boekhoudnormen ("BGAAP") van toepassing op de verzekeringsondernemingen wordt de inventariswaarde van de activa, op enkele uitzonderingen na, vastgelegd op basis van de geamortiseerde kostprijs van de activa. De netto latente meer- of minderwaarden afkomstig van de evaluatie van activaelementen worden over het algemeen niet in aanmerking genomen in de financiële staten. De waarderingsregels, zoals zij ten grondslag liggen van de waarderingen van activa in de financiële staten, worden vermeld in het jaarverslag van Ethias nv.

Overeenkomstig de waarderingsprincipes vermeld in de Solvabiliteit II-richtlijn worden de activa gewaardeerd tegen het bedrag waarvoor ze, in normale concurrentieomstandigheden, kunnen worden verhandeld tussen ter zake goed geïnformeerde en onafhankelijke partijen die tot een transactie bereid zijn.

Dit waarderingsprincipe is vergelijkbaar met de definitie van de "reële waarde" volgens de IFRS. In dit kader past Ethias de hiërarchie toe om de reële waarde van de IFRS 13-norm te bepalen voor alle activa en passiva waarvoor een andere IFRS-norm een boeking tegen reële waarde vereist of toelaat alsook om in de bijlage een toelichting te geven over hun waardering van de reële waarde in het geval dat een dergelijke boeking niet is toegestaan. De waarderingsprincipes per hiërarchisch niveau worden hieronder vermeld.

Naast de verschillende waarderingsmethodes, gebeuren bepaalde herclassificaties tussen de verschillende rubrieken van post C. Beleggingen van de Belgische boekhoudkundige balans en de grote activacategorieën voorgesteld in de economische balans Solvabiliteit II. Een belangrijke herclassificatie betreft de gelopen, maar niet vervallen interesten met betrekking tot de schuldeffecten. Deze laatste worden opgenomen in de reële waarde ("dirty market value") van de betrokken activacategorieën in Solvabiliteit II terwijl zij onder de overlopende rekeningen geklasseerd zijn overeenkomstig de Belgische boekhoudnormen.

De belangrijkste waarderingsverschillen tussen de waarden in Solvency II en in BGAAP per activaklasse worden als volgt verklaard:

Activacategorie	Verklaring verschil
Deelnemingen, aandelen en beleggingsfondsen	Met uitzondering van de aandelen die het voorwerp uitmaken van een waardevermindering wordt het waarderingsverschil uitsluitend verklaard door het verschil tussen de reële waarde genoteerd in SII en de aanschaffingswaarde van de aandelen of participaties in BGAAP.
Obligaties	Het waarderingsverschil tussen de financiële staten BGAAP en het SII-referentiestelsel wordt voornamelijk verklaard door het verschil tussen de reële waarde geboekt in SII en de geamortiseerde kostprijs van deze activa alsook door het in aanmerking nemen van de gelopen, maar niet vervallen rentes in de SII-waardering. Bovendien bestaan er uitzonderingen op deze algemene regel: <ul style="list-style-type: none"> - De obligaties die het voorwerp uitmaken van een waardevermindering en waarvan de waarde werd teruggebracht tot hun marktwaarde in Belgische boekhoudnormen, enz. - De eeuwigdurende obligaties gewaardeerd in LoCoM (Lower of Cost or Market) in Belgische boekhoudnormen.
Vastgoed	Met uitzondering van vastgoed dat het voorwerp uitmaakt van een waardevermindering wordt het waarderingsverschil tussen de financiële staten BGAAP en het SII-referentiestelsel hoofdzakelijk verklaard door het verschil tussen de reële waarde genoteerd in SII en de geamortiseerde kostprijs van deze activa.
Afgeleide instrumenten	In de Belgische boekhoudbalans worden sommige van de rentederivaten (swaptions), die boekhoudkundig niet als afdekkingen worden beschouwd maar als economische afdekkingen tegen een daling van de rentevoeten worden gebruikt, geboekt volgens het LoCoM-principe (Lower of Cost or Market). De andere rentederivaten (de forward bonds en forward swaps) worden ook gebruikt in het kader van afdekkingsoperaties en profiteren van de regels inzake administratieve verwerking van de afdekkingstransacties (geen waardering tegen reële waarde in de Belgische boekhoudbalans). De marktwaarde van de forward bonds wordt enkel erkend in Solvency II.
Deposito's behalve kasequivalenten	Geen waarderingsverschil.
Activa behorend tot contracten in rekeneenheden	Geen waarderingsverschil.
Hypotheke leningen, overige leningen en hypotheke leningen, en voorschotten op polis	Met uitzondering van de leningen die het voorwerp uitmaken van een waardevermindering wordt het waarderingsverschil tussen de financiële staten BGAAP en het SII-referentiestelsel hoofdzakelijk verklaard door het verschil tussen de reële waarde genoteerd in SII en het schuldsaldo van de leningen.

5.1.1.2. Onderscheid tussen activacategorieën en risicomodules

Het solvabiliteitskapitaalvereiste onder Solvabiliteit II wordt zo gekalibreerd om te waarborgen dat alle kwantificeerbare risico's waaraan de onderneming is blootgesteld in aanmerking worden genomen. Wat de financiële activa betreft, worden de risicomodules en -submodules bepaald op basis van de risico's die een impact hebben op de waarde van de verschillende activacategorieën. Naargelang de aard van de belegging selecteert de activabeheerder de risicomodule(s) die hierop zal(zullen) worden toegepast.

Deze verdeling binnen de verschillende risicomodules en -submodules staat los van de classificatie per activacategorie voorgesteld in de SII-balans. Deze laatste is opgesteld volgens de CIC-classificatie vastgelegd in het kader van de pijler III van Solvabiliteit II.

5.1.1.3. Niveaus van reëlewaardehiërarchie

In het kader van de opvolging van haar activawaarderingsbeleid klasseert Ethias de verschillende waarderingsmethodes van haar activa per niveau van reëlewaardehiërarchie bepaald in IFRS. Dankzij deze classificatie kan het waarneembaarheidsniveau van de reële waarden voor alle activaklassen worden bepaald in de volgende categorieën:

- Niveau 1: Reële waarde gewaardeerd met verwijzing naar een actieve markt
- Niveau 2: Waarderingsmethoden gebaseerd op de waarneembare marktgegevens
- Niveau 3: Waarderingsmethoden niet gebaseerd op de waarneembare marktgegevens

De bepaling van de hiërarchische niveaus wordt gedetailleerd in de geconsolideerde financiële staten van de Groep Ethias opgesteld in overeenstemming met het IFRS-referentiedocument.

In duizend euro	Totaal SII-waarde	Niveau 1 - Genoteerde prijzen op een actieve markt	Niveau 2 - Waarderingsmeth oden gebaseerd op de waarneembare marktgegevens	Niveau 3 - Waarderingsmeth oden niet gebaseerd op de waarneembare marktgegevens
Deelnemingen	404.743	117.786	0	286.957
Genoteerde aandelen	480.512	480.512	0	0
Aandelen- niet-beursgenoteerd	0	0	0	0
Beleggingsfondsen	706.159	551.191	134.782	20.186
Overheidsobligaties	8.625.132	8.077.809	547.323	0
Bedrijfsobligaties	5.012.947	4.093.599	816.757	102.592
Gestructureerde effecten	247.431	10.345	237.086	0
Door zekerheden gedekte effecten	0	0	0	0
Materiële vaste activa (anders dan voor eigen gebruik)	225.976	0	10.262	215.714
Afgeleide instrumenten	2.575	0	2.575	0
Deposito's behalve kasequivalenten	5.138	0	5.138	0
Activa behorend tot contracten in rekeneenheden	810.550	738.980	71.570	0
Hypotheke voor particulieren	419.005	0	0	419.005
Overige leningen en hypotheke	337.972	0	0	337.972
Voorschotten op polis	24.129	0	0	24.129

De definitie van de reële waarde hiërarchie wordt uiteengezet in IFRS 13. De belangrijkste door Ethias gevolgde principes die een impact hebben op de classificatie tussen de verschillende hiërarchische niveaus zijn de volgende:

De beursgenoteerde aandelen op een referentiemarkt worden geklasseerd in niveau 1 van de reële waarde hiërarchie van de reële waarden. De niet-beursgenoteerde aandelen zijn daarentegen geklasseerd in niveau 2. De deelnemingen die het Ethias Sustainable Investment Fund vertegenwoordigen zijn geklasseerd in niveau 1 aangezien de onderliggende aandelen beursgenoteerd zijn.

Het merendeel van de obligatieactiva worden geklasseerd in niveau 1, deze instrumenten worden gewaardeerd op basis van een marktwaarde die waargenomen wordt op de actieve en liquide markten. Bovendien wordt een geheel van obligatie-instrumenten geklasseerd in niveau 2 of niveau 3. De classificatie van deze instrumenten tussen de verschillende hiërarchische niveaus wordt bepaald op basis van de volgende principes:

- Tussen niveau 1 en niveau 2: Met betrekking tot genoteerde obligaties baseert Ethias zich, om te bepalen of er geen consensus bestaat over gepubliceerde prijzen (niveau 2-criterium), op het ontbreken van een generieke prijs die wordt bepaald op basis van een methode die in handen is van de verstrekker van marktgegevens die gebruik maakt van de prijzen die door de verschillende markspelers worden ingebracht.
- Tussen niveau 2 en niveau 3: Met betrekking tot de niet-genoteerde obligaties of de derivaten, geeft Ethias de voorkeur aan het gebruik van prijzen ontvangen van tegenpartijen (niveau 2) boven de prijs bepaald door een waarderingmodel. Dit laatste wordt gebruikt om de door tegenpartijen verkregen waardering te toetsen aan de interne waarderingmodellen.

Binnen de activacategorieën van niveau 3 worden een aantal methodologische opties gekozen door Ethias. Deze zijn hieronder samengevat voor de belangrijkste betrokken activaklassen:

Activacategorie	Methodologische en kalibreringsopties
Deelnemingen	Waarderingsmethoden naargelang het type deelneming (geherwaardeerd netto-actief, actualisatie van de toekomstige stromen, enz.)
Niet-beursgenoteerde obligaties	Methodologie gebaseerd op een actualisatie van de geraamde toekomstige cashflows. Het doel is om de verschillende waarderingcomponenten te bepalen op een manier die coherent is met de gewaardeerde posities en consistent is in de tijd. De voornaamste elementen zijn: de raming van de toekomstige stromen, de credit spread en de illiquiditeitspremie
Vastgoed	De waarderingmethode bestaat uit de eeuwigdurende kapitalisatie van de geraamde huurwaarde op basis van een rendementsvoet, vermeerderd of verminderd met een reeks aanpassingen. Deze aanpassingen houden rekening met een aantal posten die een materiële impact kunnen hebben op de waardering, zoals leegstand, huursubsidies, het niveau van kapitaaluitgaven, enz.
Hypotheke voor particulieren Overige leningen en hypotheke Voorschotten op polis	Methodologie gebaseerd op een actualisatie van de verwachte toekomstige cashflows , lijn per lijn, op basis van de markrentes voor leningen met variabele rentevoet. Alle kenmerken van de individuele leningen worden gemodelleerd (cap, floor, renteherziening, afschrijvingstype ...) om cashflows te verkrijgen die coherent zijn met de portefeuille. De voornaamste componenten van deze waardering zijn: het toekomstig vervroegde terugbetalingspercentage, de risicoloze rentecurve en de kredietrisicopremie

5.1.2. Valorisatie SII vs. BGAAP van de overige activa

5.1.2.1. Goodwill en immateriële vaste activa

De goodwills en de immateriële activa worden niet erkend in SII. In de financiële staten BGAAP zijn de immateriële vaste activa voornamelijk verbonden aan de activering van informaticaprojecten.

5.1.2.2. Uitgestelde belasting

De uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gegenereerd door tijdelijke verschillen tussen de boekhoudkundige en fiscale waarden van de vorderingen en de verplichtingen en in voorkomend geval, door het naar voren schuiven van de niet-gebruikte fiscale verliezen.

De uitgestelde belastingvorderingen worden enkel geboekt om de tijdelijke afwijkingen en de overdraagbare verliezen af te trekken als het waarschijnlijk is dat toekomstige belastbare winsten zullen toelaten deze afwijkingen en verliezen te compenseren en als de fiscale verliezen beschikbaar zullen blijven rekening houdend met hun oorsprong, hun voorvalperiode, hun conformiteit met de wetgeving inzake de terugvordering ervan. De capaciteit van Ethias om de uitgestelde belastingactiva te innen wordt gewaardeerd via een analyse die onder meer gebaseerd is op de inschatting van de toekomstige resultaten. Gezien de verschillende onzekerheden met betrekking tot onder meer de evolutie van de financiële markten, ging Ethias in haar analyse uit van een tijdshorizon van vijf jaar. De onderliggende hypothesen van deze laatste worden jaarlijks herzien.

Ethias besteedt er aandacht aan dat de uitgestelde belastingen die voortvloeien uit een plots verlies (schok) niet gedragen worden door dezelfde uitgestelde belastingverplichtingen en of door winsten die reeds de boeking van uitgestelde belastingactiva dragen.

De uitgestelde belastingvorderingen vinden hun oorsprong voornamelijk in de waarderingsverschillen van de technische passiva (Best Estimate).

De uitgestelde belastingverplichtingen hebben daarentegen betrekking op de waardering van de activa.

Ethias wacht om deze belastingen te recupereren of te betalen naargelang de realisatie van de tijdelijke verschillen.

Ethias zit momenteel in een situatie van netto uitgestelde belastingvorderingen. Het saldo is lager dan de in aanmerking komende maximale limiet inzake eigen vermogen voor dekking van de SCR (15% van de SCR). De uitgestelde belastingactiva met betrekking tot de recupereerbare fiscale verliezen worden niet gewaardeerd.

5.1.2.3. Materiële vaste activa voor eigen gebruik

Met uitzondering van vastgoed dat het voorwerp uitmaakt van een waardevermindering wordt het waarderingsverschil tussen de financiële staten BGAAP en het SII-referentiestelsel hoofdzakelijk verklaard door het verschil tussen de reële waarde genoteerd in SII en de geamortiseerde kostprijs van deze activa.

5.1.2.4. Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs

Deze activacategorie wordt gewaardeerd tegen de nominale of aanschaffingswaarde. Er worden waardeverminderingen opgetekend om rekening te houden met de risico's verbonden aan de terugwinning ervan. Het waarderingsverschil op deze activaklasse wordt verklaard door de annulatie van de te recupereren technische lasten, waarbij de reële waarde van de technische voorzieningen (Best Estimate) berekend wordt zonder terugvorderingen.

5.1.2.5. Deposito's ten gunste van cedenten, kas en kasequivalenten, vorderingen uit hoofde van herverzekeringsverrichtingen, overige vorderingen en overige activa

In de financiële staten die conform de Belgische boekhoudnormen ("BGAAP") zijn opgesteld worden deze activa gewaardeerd tegen nominale of aankoopwaarde of tegen de geamortiseerde kostprijs. Er worden waardeverminderingen opgetekend om rekening te houden met de risico's verbonden aan de terugwinning ervan. Er is geen waarderingsverschil tussen SII en BGAAP op deze activacategorieën.

5.2. Valorisatie van de technische voorzieningen

5.2.1. Valorisatie van de best estimates Leven

5.2.1.1. Resultaten

De tabel hieronder toont de kwantitatieve verschillen tussen de waardering van de voorzieningen Leven onder SII, d.i. de waarde van de Best Estimates (BE) en deze beschreven in de financiële staten BGAAP.

In duizend euro

SII-activiteitslijn	SII-waarde	BGAAP-waarde
Verzekeringen met winstdeling	10.086.457	8.702.625
Aanvaarde herverzekering ¹¹	2.133	2.133
Bijkomende voorzieningen BGAAP		1.054.333
Voorziening TRIP ¹²		558
Subtotaal	10.088.591	9.759.649
Verzekering met winstdeling ¹³	40.118	30.067
Levensverzekering (met uitzondering van ziekteverzekering en aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen)	10.128.709	9.789.717
Aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen ¹⁴	826.446	810.550
TOTAAL	10.955.155	10.600.266

In BGAAP omvatten de voorzieningen voor Ethias levensverzekering:

- de wiskundige voorzieningen, die worden gewaardeerd volgens de prospectieve methode zoals het verschil tussen de huidige waarden van de verbintenissen aangegaan door de verzekeraar en die van de verbintenissen aangegaan door de verzekerde, of retrospectief worden gewaardeerd. De voorzieningen worden berekend op basis van de technische grondslagen die van toepassing zijn op het ogenblik dat de overeenkomst wordt afgesloten, waarbij later aanpassingen kunnen worden doorgevoerd naar aanleiding van eventuele wijzigingen in de overeenkomsten.
- de bijkomende "knipperlicht"-voorzieningen, om de afwijking tussen de wiskundige voorzieningen berekend aan de gewaarborgde rentevoet van het contract en deze berekend aan de "knipperlicht"-rentevoet zoals bepaald in artikel 31 van het koninklijk besluit leven van 14/11/2003.
- de bijkomende langlevensvoorzieningen teneinde rekening te houden met de verlenging van de levensverwachting en samengesteld op de renteproducten.

Zij omvatten de toegekende winstdeelnames Leven. Hieraan moet worden toegevoegd het winstdeelnamefonds overlijden samengesteld om het hoofd te bieden aan de WD-uitkeringen overlijden van het komende boekjaar.

Er moet worden genoteerd dat er een adequatietest van de technische voorzieningen BGAAP, (LAT, Liability Adequacy Test), werd gerealiseerd en dat deze tot geen enkele aanpassing heeft geleid. De test heeft immers aangetoond dat de technische voorzieningen toereikend zijn om te voldoen aan de verzekeringsverbintenissen. Er is dus geen bijkomende post met betrekking tot de andere aanvullende voorzieningen dan deze die reeds vermeld werden.

Onder Solvabiliteit II worden de Best Estimates berekend door bepaalde stromen te projecteren om in lijn te zijn met de economische, demografische, enz. realiteit. De huidige waarde van de toekomstige stromen wordt gerealiseerd met behulp van een disconteringspercentage met volatiliteitsaanpassing dat door EIOPA wordt aangereikt. De stromen bevatten de specifieke risico's zoals de opties en waarborgen die niet het voorwerp uitmaken van voorzieningsregels uitgedrukt in BGAAP. De Best Estimates bevatten een winstdeelnamedie op stochastische wijze wordt bepaald, d.w.z. door het genereren van een groot aantal mogelijke en willekeurig gekozen toekomstige. Naast de verschillende geselecteerde hypothesen om de stromen te bepalen, worden de Best Estimates ook bepaald door verschillende deskundige adviezen. Er kunnen ook toekomstige beheerbeslissingen in aanmerking worden genomen in de berekening van de Best Estimates.

De bijkomende voorzieningen die deel uitmaken van de BGAAP-reserves, met name de langlevensvoorziening en de knipperlichtvoorziening worden niet als dusdanig opgenomen onder Solvency II. Het risico dat zij dekken is echter wel opgenomen in SII bij de evaluatie van de BE door middel van de geselecteerde hypothesen. Het WD-fonds overlijden verschijnt ook niet als dusdanig in SII, maar de toekomstige WD overlijden toegewezen aan de toekomstige stromen vullen deze stromen aan.

In de segmenten Leven moeten de rentes van Gemeen Recht in Niet-Leven worden toegevoegd: Algemene BA en BA Auto (cf. deel 5.2.2).

Bovendien worden de groepsverzekeringsovereenkomsten van de werknemers van Ethias gevaloriseerd zoals bepaald door de IAS19-norm en worden opgenomen in de pensioenvoorzieningen in SII (cfr. deel 5.3.2).

5.2.1.2. Algemene interne waarderingsmethode voor de BE Leven

De levensverzekeringsproducten worden geclassificeerd volgens het beheertype, met name:

- de individuele levensverzekeringsproducten,
- de collectieve levensverzekeringsproducten.

In individuele levensverzekering is onze portefeuille samengesteld uit de volgende producten:

- de klassieke producten
- de producten Verzekeringsrekening, de zogenaamde "FIRST"
- de rentes.

Sommige producten kunnen worden onderschreven in het kader van een pensioensparen of een langetermijnsparen, waardoor de verzekerde het geheel of een deel van zijn verzekeringspremie fiscaal in mindering kan brengen rekening houdend met de fiscale plafonds.

In Leven collectief wordt er een onderscheid gemaakt tussen de pensioenverzekeringen van de 1ste pijler, de groepsverzekeringen (2de pijler) en de kapitalisatieproducten. De pensioenverzekering is een verzekeringsovereenkomst afgesloten door een openbare werkgever ten gunste van zijn personeel en beoogt de opbouw van wettelijke pensioen- of bijdrageprestaties die verschuldigd zijn aan de FOD. De samengestelde reserves worden op collectieve wijze beheerd (in het algemeen fonds) of in fondsen met bestemde activa en kunnen ofwel aan tak 21 of aan tak 23 toebehoren.

Tot slot noteren wij dat de portefeuille producten bevat die betrekking hebben op tak 21, tak 23 en tak 26.

Sommige passivasegmenten maken nog geen deel uit van de algemene SII-modelleringsmethode en dit om redenen van complexiteit, niet-materialiteit of onbeschikbaarheid van de gegevens. Voor de niet-gemodelleerde segmenten zal over het algemeen de boekhoudkundige reserve BGAAP gebruikt worden als Best Estimate.

Tak 21

De gemodelleerde portefeuille Leven werd gesegmenteerd in homogene activiteitenlijnen die voldoende groot zijn voor de toepassing van statistische technieken. Hierdoor konden wij hypothesen maken inzake afkoop, modellering van toekomstige WD-dotatie en sterfte.

De segmentering werd doorgevoerd op basis van de volgende criteria:

- Type van prestatie: risico overlijden, risico leven of wiskundige reserve
- Type van beheer: collectief of individueel
- Homogeniteit van gedrag inzake afkoopoptie
- Financieel activabeheer: algemeen fonds of afzonderlijk beheer

De modellering van het passief Leven omvat de projectie van de toekomstige stromen met betrekking tot de verzekeringsovereenkomsten op een projectiehorizon van 50 jaar voor het merendeel van de producten. Op het einde van de projectietermijn gaat men ervan uit dat de voorzieningen met betrekking tot de niet-ervallen contracten verdwijnen.

De projecties van de passiefstromen Leven wordt op deterministische wijze gerealiseerd behalve voor de gewaarborgde rentevoeten die afhankelijk zijn van de marktomstandigheden die stochastisch zijn en bekomen worden via een interne generator van economische scenario's (ESG, voor Economic Scenario Generator). De winstdeling wordt op stochastische wijze gemodelleerd.

De Best Estimate wordt berekend als de huidige waarde van alle geprojecteerde binnenkomende en uitgaande stromen.

Bijzondere gevallen:

- Het segment van de pensioenverzekeringen maakt het voorwerp uit van een gedifferentieerde modellering, de passiefstromen zijn zelf stochastisch door middel van de inflatie en de variabele gewaarborgde rentevoet (gekalibreerd op basis van het ESG).
- Wij veronderstellen dat de evolutie van de prestaties van de financieringsfondsen in verhouding staat tot deze van de overeenstemmende polissen teneinde hieruit de evolutie van de reserves op basis van de gewaarborgde rentevoet en de geprojecteerde premies af te leiden.
- Voor de aanvaarde herverzekering - waar Ethias niet de hoofdverzekeraar is - beschikt Ethias niet over de geïndividualiseerde gegevens (polissen en rentes). Om de Best Estimate te berekenen maken wij gebruik van een vergelijkbare verzekeringsportefeuille.

Tak 23

Voor de tak 23-producten van de individuele verzekeringen stemt de Best Estimate overeen met de actualisatie van de stromen bepaald op basis van de evolutie van de marktwaarde van de rekeneenheden, op basis van de forward rente van één jaar, in voorkomend geval rekening houdend met het toegepaste afkooppercentage alsook met de toeslagstromen en de algemene kostenstromen.

Voor de producten van tak 23 van de collectieve verzekeringen, in 1ste pijler, stemt de Best Estimate, naast de marktwaarde van de activa, overeen met de actualisatie van de toeslag- en de algemene kostenstromen. In 2de pijler zijn wij van mening dat de Best Estimate gelijk is aan de boekhoudkundige voorziening.

Tak 26

De producten van de tak 26 zijn van het type FIRST verzekeringsrekening, gemodelleerd op een wijze die vergelijkbaar is met de FIRST-producten van de tak 21. Aangezien deze producten niet gekoppeld zijn aan een natuurlijke, maar aan een morele persoon (zonder verzekerd hoofd) worden de stromen niet beïnvloed door een sterftfactor.

5.2.1.3. Belangrijkste hypothesen

Terwijl de boekhoudkundige technische voorzieningen BGAAP zonder bijkomende voorzieningen (knipperlicht en langlevens) worden berekend op basis van de tariefvoorwaarden van de contracten, houden de technische voorzieningen SII op hun beurt rekening met de verwachte realiteit. Op algemene wijze kunnen de hypothesever verschillen tussen de berekeningen in BGAAP en deze gerealiseerd onder Solvabiliteit II worden samengevat in de volgende tabel:

6.

Parameters	BGAAP	Solvency II
Contractuele verplichtingen	Tarief (zonder commerciële toeslagen)	Tarief & kosten met betrekking tot het activabeheer
Sterftetafels	tarifair	prospectief
Actualisatievoet	gewaarborgd tarief	EIOPA-curve
Toekomstige afkopen	niet beschouwd	beschouwd
Toekomstige kortingen	niet beschouwd	beschouwd
Beschermingskosten T21	afzonderlijk geprovisioneerd	beschouwd
Kosten ABC	niet beschouwd	beschouwd
Toekomstige inflatie	niet beschouwd	beschouwd
Toekomstige WD	niet beschouwd	beschouwd
Toekomstige premies	niet in aanmerking genomen	In aanmerking genomen binnen de limiet van de contract boundaries

De sterftetafels

Het sterftcijfer is een belangrijke factor voor de verzekeringsmaatschappijen die hierop moeten anticiperen met de grootste juistheid.

De factoren die een invloed hebben op het sterftcijfer van de volledige Belgische bevolking zijn:

- leeftijd: de levensverwachting daalt met de leeftijd
- geslacht: het sterftcijfer bij mannen is hoger dan bij vrouwen in ons land
- beroep of de werkomstandigheden
- rookverslaving
- tijd: het sterftcijfer evolueert met de tijd omwille van bijvoorbeeld de medische vooruitgang.
- De beschikbare sterftetafels zijn:
 - de tarieftafels opgemaakt aan de hand van de Makeham-coëfficiënten, zoals bijvoorbeeld MR/FR,
 - de ervaringstafels (Assuralia),
 - De prospectieve tafels (gekalibreerd bij Ethias) met of zonder anti-selectie.
- Voor de berekening van de Best Estimate in het kader van Solvabiliteit II maakt Ethias gebruik van de prospectieve tafels, wat niet het geval is op het vlak van haar tarifiering.

De afkooppercentages

Bij de berekening van de BE worden de afkopen gemodelleerd op basis van een van de drie volgende modellen:

- een deterministische modellering van de afkopen vanaf een constant afkooppercentage
- een deterministische modellering van de afkopen vanaf een afkooppercentage dat afhangt van het ogenblik van de simulatie
- een deterministische modellering van de afkopen vanaf een afkooppercentage dat afhangt van het ogenblik van de simulatie en van de gemiddelde gewaarborgde rente van het contract of het jaar dat het contract werd afgesloten.

De afkoopboetes worden momenteel niet gemodelleerd, met uitzondering van de conjuncturele afkoopboetes.

De afkooppercentages worden berekend per segment en stemmen, met uitzondering van de FIRST-producten en de Tak 23 en 26-producten, overeen met het rekenkundige gemiddelde van de afkooppercentages die in de loop van de voorbije vijf jaar werden waargenomen.

De afkooppercentages worden niet in aanmerking genomen in de waardering van de BGAAP-voorzieningen.

De contractuele lasten en kosten met betrekking tot het activabeheer

De lasten komen voort uit de tarifiering. De berekening van de BGAAP-voorzieningen gebeurt in inventarisgrondslagen terwijl de BE ook rekening houden met de commerciële lasten. De commerciële lasten van de FIRST-producten worden gekalibreerd op basis van het waargenomen gemiddelde voor de verschillende generaties van contracten (die verschillende lasten bevatten).

Bovendien worden ook de activabeheerkosten zoals de transactie- en de bewaarnemingskosten onder SII via de CBG gemodelleerd. Deze komen daarentegen niet voor in BGAAP waar er geen rekening wordt gehouden met de potentiële toekomstige rendementen.

De algemene kosten

Wij moeten rekening houden met de verschillende algemene kosten en uitgaven waarmee Ethias wordt geconfronteerd. Wij onderscheiden:

- de algemene kosten,
- de uitgaven inzake bescherming van de tak 21.

De algemene kosten worden verdeeld volgens de opsplitsing die voortvloeit uit de analyse van de "Activity Based Costing" teneinde hierover te beschikken op een meer granulair niveau. De ABC-methode heeft als doel alle door de maatschappij gedragen kosten te verdelen voor elk individueel product. De kosten omvatten niet enkel de eigen kosten met betrekking tot de producten, maar ook de te verdelen kosten zoals bijvoorbeeld de kosten van de gebouwen.

Wij noteren dat enkel de kosten met betrekking tot een werkwijze in run-off en met respect van de contractlimieten onder Solvabiliteit II in aanmerking worden genomen.

De jaarlijkse bijdrage aan het beschermingsfonds van de tak 21 wordt berekend op de reserves van de betrokken tak 21-contracten: deze laatste wordt in het begin van het jaar (in maart) betaald en stemt overeen met een percentage (0,15 %) van de reserves op 30 september van het vorige jaar.

De algemene kosten worden niet in aanmerking genomen in de waardering van de BGAAP-voorzieningen.

De reducties

Het reductierecht is de mogelijkheid voor de verzekeringnemer om op een bepaald ogenblik en op anticipatieve wijze de betaling van zijn premies stop te zetten.

Het reductiepercentage werd bepaald vanaf het rekenkundige gemiddelde van de reductiepercentages waargenomen in de loop van de voorbije 5 jaar. Dit percentage wordt berekend voor de groepsverzekeringsspolissen.

De verminderingspercentages worden niet in aanmerking genomen in de waardering van de BGAAP-voorzieningen.

De toekomstige gewaarborgde rentevoeten

De berekening van de BGAAP-voorzieningen houdt geen rekening met de toekomstige gewaarborgde rentevoeten indien zij variabel zijn.

Onder SII daarentegen wordt hij, wanneer de toekomstige gewaarborgde rentevoet van de contracten variabel is (hoofdzakelijk in 1ste pijler en minder vaak in 2de pijler), bepaald via de economische scenariogenerator.

Voor de FIRST-producten, wanneer de toekomstige gewaarborgde rentevoet kan worden herzien, bedraagt hij 0 %.

Voor de 2de pijler werd een tarifieringsbeleid naargelang de marktomstandigheden bepaald om een nieuwe gewaarborgde rentevoet toe te kennen aan de hernieuwde polissen als gevolg van de nieuwe wet betreffende de aanvullende pensioenen (cfr. infra).

De economische hypothesen

De economische hypothesen die betrokken zijn in de berekening van de Best Estimate zijn:

- de actualisatiecurve
- de inflatiegraad

De actualiseringscurve is deze die wordt aangeleverd door EIOPA, inclusief de volatiliteitsaanpassing. De inflatie wordt berekend met behulp van de economische scenariogenerator.

Zo lang als de resultaten van de adequatietest voor de technische voorzieningen (LAT, Liability Adequacy Test) bevredigend zijn houdt de berekening van de BGAAP-voorzieningen geen rekening met de gewaarborgde tarieven en wordt niet beïnvloed door de inflatie. Het is slechts via de aanvullende "knipperlichtvoorziening" en op indirecte wijze dat de reglementering heeft verplicht op rekening te houden met het eventuele verschil tussen de gewaarborgde rentevoeten en de marktrentevoeten.

De winstdeelnemingen (WD)

De actuariële berekeningswijze van de BE genereert jaar na jaar de balansen en resultatenrekeningen en bepaalt bijgevolg het bedrag van de toe te kennen WD's, in dit geval, op het einde van ieder boekjaar wanneer de toekenningsvoorwaarden vervuld zijn. Het bedrag van de taks op WD wordt eveneens afzonderlijk geïdentificeerd.

Terwijl in de toekomstige stromen waarvan de actualisering het bedrag van de BE genereert de raming van de toekomstige WD's Leven in aanmerking wordt genomen, worden de toekomstige WD's Leven niet in aanmerking genomen in de waardering van de BGAAP-voorzieningen. Wat de toekomstige WD's Overlijden betreft, wordt er in BGAAP enkel rekening gehouden met de reserve samengesteld in het WD-fonds Overlijden teneinde de te storten WD's Overlijden te verzekeren tijdens het volgende boekjaar. Onder SII worden daarentegen alle toekomstige WD's Overlijden in aanmerking genomen op het niveau van de toekomstige prestatiestromen.

In aanmerking nemen van bepaalde toekomstige premies

De modellering gebeurt op basis van de run-off hypothese van de contracten met respect van de contractlimieten onder Solvabiliteit II. Wij beschouwen dus geen nieuwe productie, noch in termen van nieuwe contracten noch in termen van bijkomende inbreng op de bestaande contracten waarvoor Ethias het tarief kan herzien. Wij houden daarentegen rekening met de periodieke contractuele premies, d.w.z. de premies die de verzekerde verplicht moet betalen op straffe van een reductie van zijn verzekeringsdekking. Worden eveneens in aanmerking genomen: de premies waarop Ethias een renteverbintenis heeft in 1ste pijler of voor bepaalde financieringsfondsen of collectieve fondsen. Wat de tweede pijler betreft, worden de premies met betrekking tot de tijdelijke verzekeringen overlijden, gezamenlijk met een segment Leven getarifeerd, in aanmerking genomen.

Bij de valorisatie van de voorzieningen in BGAAP worden de toekomstige premies daarentegen niet in aanmerking genomen. Enkel de reeds geïnde premies zijn opgenomen in de voorzieningen.

5.2.1.4. Onzekerheidsniveau

- De financieringsfondsen maken het voorwerp uit van hypothesen over hun evolutie
- De reserves in aanvaarde medeverzekering wordt verondersteld op dezelfde wijze te evolueren als deze van het overeenstemmende segment
- De tak 23 is gedeeltelijk gemodelleerd
- De herverzekering is niet gemodelleerd. Een analyse heeft immers aangetoond dat de impact ervan op de BE Leven niet-materieel is
- De verzekeringen gewaarborgd inkomen zijn niet gemodelleerd
- De modellering van de afkopen is gebaseerd op een enkele rentevoet ongeacht de leeftijdsschijf
- De stochastische modellering van de WD is nog niet volkomen afgerond.

5.2.1.5. Deskundigenadvies

De lijst met de adviezen van deskundigen werd geactualiseerd op 31 december 2017.

5.2.1.6. Belangrijke hypothesewijzigingen

De belangrijke wijzigingen in de hypothesen of in de modellering tussen 31 december 2016 en 31 december 2017 zijn de volgende:

- In individuele verzekeringen wordt uitgegaan van de verkoop van de FIRST A-portefeuille op 30/06/2018
- In de pensioenverzekeringen 1ste pijler zijn de in tak 23 beheerde reserves onderworpen aan een specifieke modellering.
- De modellering van de financieringsfondsen van de groepsverzekeringen 2de pijler werd herzien.
- De verschillende kalibreringen (afkooppercentage, kosten ...) werden herzien.

Verkoop van de portefeuille FIRST A

Er zijn onderhandelingen aan de gang om de FIRST A-portefeuille te verkopen. Die onderhandelingen zijn nu bijna afgerond en er kan redelijkerwijs worden verondersteld dat de verkoop van de portefeuille zal gebeuren tussen nu en 30 juni 2018. De modellering houdt aldus rekening met een totale uitstap op 30/06/2018.

Modellering van tak 23 van de 1ste pijler

De modellering van tak 23 van de 1ste pijler maakt het mogelijk om een BE van kosten weer te geven, verkregen door de kostenstromen minus de ABC-kostenstromen te disconteren.

5.2.2. Valorisatie van de best estimates Niet-Leven

5.2.2.1. Resultaten

De tabel hieronder toont de kwantitatieve verschillen tussen de waardering van de voorzieningen Niet-Leven onder SII, d.i. de waarde van de Best Estimates (BE) en deze beschreven in de financiële staten BGAAP.

In duizend euro

SII-activiteitenlijn	SII-waarde	BGAAP-waarde
Schadeverzekering (met uitzondering van ziekteverzekering)	1.775.205	1.795.292
Ziekteverzekering (analoog aan schadeverzekering)	317.778	386.400
<i>Niet-Leven</i>	2.092.983	2.181.693
Technische voorzieningen ziekteverzekering (analoog aan levensverzekering) ^[1]	1.389.121	1.616.676
Rentes opgenomen in de sterftetabel	40.118	30.067
TOTAAL zonder vorderingen	3.482.104	3.798.369
Voorzieningen vorderingen	0	-52.589
TOTAAL	3.482.104	3.745.780

In SII worden de BE berekend zonder vorderingen (cf. deel 5.1.9 en 5.1.11) en de BE van de rentes BA en BA Auto worden geklasseerd in Leven (cf. deel 5.2.1).

5.2.2.2. Uit hoofde van herverzekering verhaalbare bedragen uit

De volgende samenvattende tabel bevat de verhaalbare bedragen uit hoofde van herverzekering Ethias nv op 31 december 2017 met de categorieën van de economische balans SII.

In duizend euro

SII-activiteitenlijn	Bruto technische voorzieningen	Netto technische voorzieningen vóór aanpassing	Aanpassing	Overgedragen technische voorzieningen
Schadeverzekering (met uitzondering van ziekteverzekering)	1.775.205	1.687.468	-1.735	85.434
Ziekteverzekering (analoog aan schadeverzekering)	317.778	321.414	-7	-3.665
<i>Niet-Leven</i>	2.092.983	2.008.882	-1.743	81.769
Ziekteverzekering (analoog aan levensverzekering)	1.389.121	1.374.810	0	14.311
TOTAAL	3.482.104	3.383.691	-1.743	96.081
<i>Rentes opgenomen in Leven</i>	40.118	40.118	0	0

In Solvabiliteit II, worden de uit hoofde van herverzekering verhaalbare bedragen opgesplitst in "schadeverzekering (zonder ziekte)", "Ziekte analoog aan schadeverzekering" en "Ziekte analoog aan levensverzekering" voor een totaalbedrag van 96.081 duizend euro terwijl de aandelen van herverzekeraars in de technische voorzieningen in de technische voorzieningen van de Belgische boekhoudkundige balans 131.971 duizend euro bedragen.

5.2.2.3. Algemene waarderingsmethode van de BE voor schadegevallen

Prestaties en externe kosten

De berekeningen van de toekomstige stromen van prestaties en externe kosten voor het beheer van de schadegevallen in run-off zijn gebaseerd op de klassieke trianguleringsmethoden, zowel in BGAAP als in SII. Er zijn evenwel enkele verschillen in de berekeningen in beide kaders:

- De gebruikte segmentering is niet identiek.
- De modellering van de toekomstige inflatie:
 - in BGAAP nemen wij een impliciete inflatie in aanmerking in de driehoek.
 - In SII passen wij de prestaties en externe kosten aan aan de inflatie waargenomen op de berekeningsdatum en bepalen wij de toekomstige stromen door hierop een inflatie toe te passen die afkomstig is van een economische scenariogenerator (ESG).
- Het beheer van de atypische schadegevallen:
 - Geen bijzondere behandeling in het kader van de berekening in BGAAP, behalve voor de zogenaamde mediaschadegevallen.
 - Opsplitsing tussen de natuurlijke en de atypische schadegevallen in het kader van de SII-berekening. Behandeling van de driehoek van prestaties en externe kosten voor de atypische schadegevallen wanneer de materialiteit het toelaat, zo niet toepassing van de beoordeling geval per geval uitgevoerd door de beheerder.
- De stromen worden niet geactualiseerd in BGAAP.

Een Value at Risk (VaR) met betrekking tot de risk appetite van de maatschappij wordt opgenomen in de BGAAP-beoordelingen terwijl de berekening van de BE in SII een middenscenario is.

Interne schadebeheerkosten en administratiekosten

Om de interne schadebeheerkosten te bepalen passen wij de New York-methode toe. Deze methode is gebaseerd op de hypothese dat een deel van de interne beheerkosten wordt verbruikt bij de opening van het schadegeval en dat het overige deel van de kosten wordt verbruikt in de loop van het beheer van het schadegeval. De kalibrering van de consumptieparameters gebeurt op basis van de gegevens van de Belgische markt.

De administratiekosten, de beleggingskosten en de supportkosten worden bepaald door middel van een percentage van de uitgaven in het kader van SII. Er wordt een correctiefactor toegepast om rekening te houden met een selectie van kosten met betrekking tot een activiteit in going concern.

Het percentage van de voorzieningen wordt gebruikt om de VISBK⁸ in BGAAP te bepalen.

Boekhoudkundige "add-ons" en vereenvoudigde methode

Een geheel van elementen zijn, omwille van hun specifieke aard, a priori uitgesloten uit onze berekening. Deze elementen, "add-ons" genoemd, worden afzonderlijk geraamd en toegevoegd aan de technische voorzieningen.

De add-ons zijn als volgt:

- De BE voor de reserves prothesen AO67 wordt bepaald door middel van de boekhoudkundige reserves op 31 december 2017.
- De BE voor de reserves prothesen AO71 wordt bepaald door middel van de boekhoudkundige reserves op 31 december 2017.
- De BE voor het Belgisch Gemeenschappelijk Waarborgfonds (BWBF) wordt bepaald door middel van de boekhoudkundige reserves op 31 december 2017.
- De BE voor de niet-gemodelleerde portefeuilles (legal expenses) wordt bepaald via triangulering.
- De BE voor de niet-gemodelleerde portefeuilles (geldelijke verliezen) wordt bepaald door middel van de boekhoudkundige reserves op 31 december 2017.
- De BE voor BelRé (aanvaarde herverzekering) wordt bepaald door middel van de boekhoudkundige reserves op 31 december 2017.
- Een specifieke portefeuille (General Liability) maakt het voorwerp uit van een add-on op basis van de BGAAP-reserves waarvoor wij een LossRatio-methode hanteren.
- Aangezien deze atypische niet-materiële IBNR-schadegevallen geen voorwerp uitmaken van een driehoeksmeting, berekenen wij een specifieke IBNR voor deze types van schadegevallen.

Herverzekering

Het aandeel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen wordt bepaald in de financiële staten BGAAP en het SII-referentiestelsel door toepassing van het herverzekeringsprogramma op de verschillende schadegevallen. Sommige delen van het herverzekeringsprogramma waarvan de impact als niet-materieel werd beoordeeld ten aanzien van de complexiteit van de vereiste informaticaontwikkelingen werden niet gemodelleerd.

⁸ VISBK: Voorziening voor interne schadebeheerkosten

In BGAAP wordt het herverzekeringsprogramma toegepast op basis van de BGAAP-schadelast. In SII is het programma daarentegen van toepassing op de SII-schadelast.

De aanpassing van de verhaalbare schadelastbedragen uit hoofde van de herverzekeringsovereenkomsten is een prudentieel concept dat door SII wordt opgelegd om het insolventierisico van de herverzekeraars te dekken en heeft geen tegenhanger in BGAAP.

5.2.2.4. Algemene waarderingsmethode van de BE voor rentes

Rentes AO

Bovendien zijn de methodes, de technische parameters die gebruikt worden voor de rentes verschillend in BGAAP en SII.

In BGAAP wordt een methode toegepast die gebaseerd is op barema's.

Met betrekking tot de rentes in Arbeidsongevallen: een eerste laag aan de technische rentevoet van 3,75 %, 3,25 % of 2 % naargelang de generatie van de rente met een inflatie van 3 %, 2,5 % of 1,25 %. De sterfthypothese zijn de tabellen ED1 of ED2 naargelang het type van begunstigde. Een tweede laag, die op dezelfde sterfthypothese is gebaseerd maar met gebruik van de spilrentevoet, wordt samengesteld in het kader van de knipperlichtvoorziening.

Met betrekking tot de overige rentes: wij gebruiken in BGAAP een technische rentevoet van 3,25 % met een inflatie van 2 %. De sterfthypothese zijn de tabellen ED1 of ED2 op basis van de al dan niet geïndexeerde aard.

In SII werd een projectiemethode van de stromen ontwikkeld die toelaat rekening te houden met de verschillende mogelijke opties:

- Overgang tussen fasen
- Verandering van BO-percentage⁹
- Opname van 1/3 in kapitaal
- Pensioencumulatie

De actualisatiecurve wordt bepaald door EIOPA et de inflatie is afkomstig van de ESG. De gebruikte sterftetafel is een prospectieve tafel dat een verhoogde sterfte integreert op basis van het type en het geslacht van de begunstigde gekalibreerd door Assuralia.

In BGAAP nemen wij kosten in aanmerking in verhouding tot de technische voorzieningen. In SII werd daarentegen een kostenbedrag per rente leven gekalibreerd.

Rentes GR

In BGAAP wordt een methode toegepast die gebaseerd is op barema's. Wij gebruiken een technische rentevoet van 3,25 % met een inflatie van 2 %. De sterfthypothese zijn de tabellen ED1 of ED2 op basis van de al dan niet geïndexeerde aard.

In SII wordt een projectiemethode voor de stromen gebruikt. De actualisatiecurve wordt bepaald door EIOPA. De inflatie- en sterfthypothese zijn identiek aan deze die gebruikt worden in BGAAP. Er werd een kostenbedrag per rente leven gekalibreerd.

Boekhoudkundige add-ons en vereenvoudigde methode

Een geheel van elementen zijn, omwille van hun specifieke aard, a priori uitgesloten uit onze berekening. Deze elementen, "add-ons" genoemd, worden afzonderlijk geraamd en toegevoegd aan de technische voorzieningen.

De add-ons zijn als volgt:

- De BE van de reserves overlijden in RSR-fase¹⁰ zijn gelijk aan de reserves, die geval per geval worden uitgevoerd door de beheerder, vermeerderd met een factor van 3,5 % om de kosten op te vangen.
- De BE van de reserves prothesen wordt bepaald door middel van de boekhoudkundige reserves.
- De bedragen van de BE van de reserves vorderingen wordt bepaald door middel van de boekhoudkundige reserves.

⁹ BO = blijvende ongeschiktheid

¹⁰ RSR: Reserve "Te regelen schade"

- Wij merken een tijdsverschil op tussen de samenstelling van de DMR¹¹ en de storting van het kapitaal in de FAO (Fonds voor arbeidsongevallen) in het kader van de gevallen van wet van 71 die moeten worden overgedragen. Het bedrag van dit kapitaal bepaald in BGAAP, waar deze problematiek eveneens aanwezig is.
- De applicatie voor renteprojectie neemt als gegevens alle gevallen met een BO die niet nul is. Er kan evenwel een termijn tussen het voorval van het schadegeval en datum van de vaststelling van de BO worden waargenomen. Teneinde rekening te houden met deze termijn berekenen wij een IBNR-bedrag (Incurred But Not Reported, schadegevallen die reeds gebeurd, maar nog niet zijn aangegeven) dankzij een Aantal x Gemiddelde kost-methode.

5.2.2.5. Algemene waarderingsmethode van de BE voor premies

Methodes en hypothesen

De bruto BE van de premies is een SII-concept dat geen tegenhanger heeft in BGAAP. Er kan een analogie worden gemaakt met de voorziening voor lopende risico's en de voorziening voor niet-geïnde premies. De BE van de premies worden berekend volgens een vereenvoudigde methode gebaseerd op verschillende parameters:

- Voor de U.P.R. (Voorziening voor niet-geïnde premies) zijn de bedragen afkomstig van de boekhoudkundige gegevens van 2017.
- De commissiepercentages zijn afkomstig van de budgettoefening.
- De aanschaffingskosten zijn afkomstig van de boekhoudkundige gegevens van 2017.
- De Gecombineerde Ratio wordt berekend als de som van de S/P-ratio (ratio Schadegevallen/Premies) en het kostenpercentage waarbij:
 - De S/P-ratio een economische ratio is berekend per subgroep van homogene risico's op basis van de uiteindelijke BE schadegevallen per voorvaljaar.
 - Het kostenpercentage is een verminderd cashkostenpercentage teneinde enkel rekening te houden met de kosten met betrekking tot de "going concern" contracten.
- Wij gebruiken een projectiemodel voor de premies en blootstellingen dat intern ontwikkeld en gekalibreerd werd om de huidige waarde van de toekomstige premies te bepalen.

Herverzekering

De BE van de premies onder aftrek van herverzekering is een SII-concept dat geen tegenhanger heeft in BGAAP.

De waardering in SII is identiek aan de waardering van de bruto BE van de premies. Het enige verschil bestaat erin een economische S/P-ratio onder aftrek van herverzekering te bepalen door gebruik te maken van de uiteindelijke BE van de schadegevallen per voorvaljaar onder aftrek van herverzekering.

5.2.2.6. In aanmerking nemen van de tussenkomst van TRIP in de aanslagen van Brussel en Charleroi

Verskillende takken zijn getroffen door de aanslagen van Brussel, voornamelijk de Objectieve BA en AO. Het volgende mechanisme werd ingevoerd:

- De maatschappijen beheren hun schadegevallen.
- De last van de verschillende schadegevallen van de markt is geglobaliseerd in een pool (TRIP).
- De herverzekeraars komen tussen op basis van de last van de pool.
- De pool herverdeelt de lasten en de overgedragen lasten naar de verschillende maatschappijen pro rata hun marktaandeel.

De schadelast beheerd door de maatschappijen is dus geen weerspiegeling van de werkelijke verbintenissen van de maatschappij.

Opdat de BE de werkelijke verbintenissen zo goed mogelijk zou weerspiegelen zijn wij als volgt te werk gegaan:

- Annulatie van de stromen van de schadegevallen die verband houden met de aanslagen in de berekeningen van de BE van de rentes en van de schadegevallen
- Samenstelling van een add-on op basis van de BGAAP-bedragen na verdeling door de pool.

5.2.2.7. Belangrijke hypothesewijzigingen

BE van de schadegevallen

¹¹ DMR: Definitieve Mathematische Reserve

De driehoeksmetingen werden geactualiseerd door toevoeging van een bijkomende diagonaal aan de verschillende driehoeken. Dankzij de aanpassingen in onze berekeningsketen konden de lastendriehoeken worden behandeld wanneer dit relevant was.

De kostenparameters werden opnieuw gekalibreerd door integratie van de waarnemingen van het jaar 2017. De beleggings- en supportkosten werden geïntegreerd.

Rentes AO

Alle parameters die nodig zijn voor het gebruik van de projectiemodule werden opnieuw gekalibreerd.

BE van premies

Alle parameters die nodig zijn voor het gebruik van de projectiemodule werden opnieuw gekalibreerd.

De kostenparameters werden opnieuw gekalibreerd door integratie van de waarnemingen van het jaar 2017.

Einde van de proportionele herverzekering tussen Ethias nv en Ethias GR

Vermits Ethias nv de portefeuille AO67 heeft overgenomen van Ethias GR werd de proportionele herverzekering geannuleerd.

5.2.3. Valorisatie van de risicomarge

De risicomarge is een post die niet bestaat in BGAAP. Zij vertegenwoordigt in Solvabiliteit II de huidige waarde van de financieringskost van de toekomstige SCR met betrekking tot de in run-off beschouwde verzekeringsactiviteit op de bestaande portefeuille op de afsluitdatum. Zij wordt toegevoegd aan de BE om samen de technische voorzieningen te vormen. Zij vertegenwoordigt bijna € 400 miljoen, d.i. een supplement van 2,7% van de Best Estimates op 31 december 2017.

De volgende tabel toont de risicomarge per SII-activiteitenlijn.

In duizend euro		
SII-activiteitenlijn	31 dec -17	31 dec -16
Schadeverzekering (met uitzondering van ziekteverzekering)	156.691	159.749
Ziekteverzekering (analoog aan schadeverzekering)	50.069	65.245
Ziekteverzekering (analoog aan levensverzekering)	24.753	28.413
Leven (zonder aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen)	159.138	231.281
Aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen	2.410	2.609
TOTAAL	393.061	487.297

Wij projecteren de verzekerings-SCR (Leven, Niet-Leven en Gezondheid) op de levenshorizon van de onderliggende verzekeringsproducten met een maximum van 50 jaar. Wij veronderstellen dat de SCR van elke activiteit evolueert in verhouding tot de Best Estimate van deze activiteit. Vervolgens passen wij op elke toekomstige SCR de actualisatiefactor met betrekking tot zijn voorvalshorizon toe, tellen wij de geactualiseerde waarden op en vermenigvuldigen wij de som met 6 % wat de kapitaalkosthypothese is. Het aldus bekomen bedrag is de risicomarge per activiteit.

Wij noteren dat de activiteiten die het meeste risicomarge in absolute bedragen vereisen zijn enerzijds-Niet Leven zonder ziekteverzekering, omwille van hoge initiële SCR's, anderzijds Leven waarvan de restduur van de contracten zeer lang is, wat een kapitaalkost op een aanzienlijke horizon met zich meebrengt. Bovendien vereist de ziekteverzekering een risicomarge van een geringer totaalbedrag, maar van een relatief hoog bedrag beschouwd in percentage van de Best Estimate. Deze activiteit bevat immer lijfrentes die ook veeleisend zijn op het vlak van kapitaalvereiste in de loop van de volgende decennia.

De risicomarge met betrekking tot de activiteit Leven daalt sterk ten opzichte van eind 2016 omwille van de significante wijziging van het risicoprofiel van het product FIRST A: door de actie Switch VII zijn de reserves sterk gedaald en de geplande verkoop van het beperkte saldo van de portefeuille in 2018 vermindert de solvabiliteitskapitaalvereiste.

5.2.4. Volatiliteitsaanpassing

De solvabiliteitsratio van Ethias nv wordt geëvalueerd door middel van de rentecurve van EIOPA met de volatiliteitsaanpassing, die 0,04% bedraagt op 31 december 2017.

De ratio zonder deze aanpassing zou 6% lager zijn (tegen 13 % op 31/12/2016), waarbij de verslechtering hoofdzakelijk voortvloeit uit de stijging van de Best Estimates. Op het niveau van de Solvabiliteit II-balans, blijft de marktwaarde van de activa ongewijzigd aangezien deze niet afhankelijk is van de rentecurve opgesteld door EIOPA met of zonder volatiliteitsaanpassing. De actualisatie van de passiefstromen naar een lagere rentecurve genereert daarentegen een hogere Best Estimate van de verplichtingen, wat het beschikbare eigen vermogen en bijgevolg het in aanmerking komend eigen vermogen voor de dekking van het kapitaal doet dalen.

De effecten van de volatiliteitsaanpassing is opgenomen in onderstaande tabel.

In duizend euro	Zonder VA	QRT 12/2017	delta
Solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR)	1.288.143	1.271.882	16.261
In aanmerking komend eigen vermogen	2.281.662	2.333.120	-51.458
Surplus(+)/ tekort(-)	993.519	1.061.238	-67.719
Dekkingsratio	177,13%	183,44%	-6,31%

In duizend euro	Zonder VA	QRT 12/2017	delta
Minimumkapitaalvereiste (MCR)	579.664	572.347	7.318
In aanmerking komend eigen vermogen MCR	1.815.265	1.865.260	-49.994
overschot(+)/ tekort(-)	1.235.601	1.292.913	-57.312
Dekkingsratio MCR	313,16%	325,90%	-12,74%

In duizend euro	Zonder VA	QRT 12/2017	delta
Best Estimate onder aftrek van herverzekering¹²			
Niet-Leven	1.785.829	1.775.205	10.623
Ziekteverzekering analoog aan schadeverzekering	310.457	317.778	-7.321
Ziekteverzekering analoog aan levensverzekering	1.395.993	1.389.121	6.872
Leven zonder aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen	10.120.610	10.088.257	32.353
Aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen	826.456	826.446	10
TOTAAL	14.439.345	14.396.807	42.537

¹² De best estimates worden gegeven volgens de segmentering die gebruikt wordt voor de berekeningen en die lichtjes afwijkt van de segmentering die in de reporting wordt gebruikt.

5.3. Totaal van de overige passiva

5.3.1. Achtergestelde verplichtingen

In de Belgische boekhoudkundige balans worden de achtergestelde leningen gewaardeerd tegen hun uitgifteprijs waaraan de afschrijving van de uitgiftekosten worden toegevoegd. In Solvabiliteit II worden de achtergestelde leningen gewaardeerd op basis van de oorspronkelijke spread overeenkomstig de bepalingen van de verordening. Bovendien worden de gelopen maar niet vervallen interesten met betrekking tot de achtergestelde leningen opgenomen binnen de SII-waarde terwijl zij in het SI-referentiestelsel geklasseerd worden in de financiële staten BGAAP.

5.3.2. Pensioenvoorzieningen

De personeelsbeloningen werden gewaardeerd in overeenstemming met de principes van de IAS 19-norm en bevatten de beloningen na uitdiensttreding (voornamelijk de pensioenverplichtingen), de langetermijnbeloningen en de eindecontractbeloningen. Het waarderingsverschil tussen de financiële staten BGAAP en SII wordt verklaard door het verschil tussen de reële waarde geboekt in SII als gevolg van de actualisatie van de verplichtingen met betrekking tot de beloningen na uitdiensttreding en de eindecontractbeloningen, en de waarde van deze verplichtingen geboekt in de financiële staten BGAAP, alsook door de erkenning van de langetermijnbeloningen in SII.

5.3.3. Voorwaardelijke verplichtingen

Het bedrag van de voorwaardelijke verplichtingen stemt overeen met de beste raming van de uitgave die nodig is voor de uitdoving van de huidige verplichting op de afsluitdatum. Het waarderingsverschil tussen de financiële staten BGAAP en het SII-referentiestelsel wordt verklaard door de geboekte reële waarde voor de verbintenis voor een bedrag van 15.287 duizend euro met betrekking tot project Century.

5.3.4. Voorzieningen niet zijnde technische voorzieningen

Het bedrag van de voorzieningen moet overeenstemmen met de beste raming van de uitgave die nodig is voor de uitdoving van de huidige verplichting op de afsluitdatum. De ramingen zijn gebaseerd op het oordeel van de directie aangevuld met de ervaring van gelijksoortige transacties. De voorzieningen worden geboekt wanneer:

- de entiteit een wettelijke of impliciete verplichting heeft als gevolg van gebeurtenissen in het verleden;
- het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen, die economische voordelen inhouden, vereist zal zijn om de verplichtingen na te komen;
- het mogelijk is om het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze in te schatten.

De voorziening met betrekking tot het project Century voor een bedrag van 6.000 duizend euro samengesteld in de financiële staten BGAAP werd geannuleerd vermits opgenomen in de rubriek "voorwaardelijke verplichtingen".

De financiële voorziening van 2.043 duizend euro samengesteld in de financiële staten BGAAP werd geannuleerd aangezien deze niet voldoet aan de drie hierboven vermelde criteria.

5.3.5. Deposito's van herverzekeraars

Deze passiva worden, zowel in BGAAP als in SII, gewaardeerd tegen nominale waarde.

5.4. Andere materiële informatie over de waardering van de activa en de passiva

Geen

5.5. Toelichting: vergelijkende balans van de waarderingen S II en BGAAP

5.5.1. Activa

		Solvency II value	Statutory accounts value
		C0010	C0020
Assets			
Goodwill	R0010		57.278.281,70
Deferred acquisition costs	R0020		0,00
Intangible assets	R0030	0,00	71.680.594,65
Deferred tax assets	R0040	95.654.060,28	0,00
Pension benefit surplus	R0050	0,00	0,00
Property, plant & equipment held for own use	R0060	94.295.267,53	74.894.013,43
Investments (other than assets held for index-linked and unit-linked contracts)	R0070	15.715.481.980,74	14.289.442.880,72
<i>Property (other than for own use)</i>	R0080	225.976.025,02	202.383.127,27
<i>Holdings in related undertakings, including participations</i>	R0090	404.743.489,08	348.009.018,04
<i>Equities</i>	R0100	480.512.461,49	376.732.010,96
Equities - listed	R0110	480.512.461,49	376.732.010,96
Equities - unlisted	R0120	0,00	0,00
<i>Bonds</i>	R0130	13.885.510.506,68	12.669.290.339,53
Government Bonds	R0140	8.625.131.997,98	7.758.224.866,38
Corporate Bonds	R0150	5.012.947.250,01	4.689.128.751,14
Structured notes	R0160	247.431.258,69	221.936.722,01
Collateralised securities	R0170	0,00	0,00
<i>Collective Investments Undertakings</i>	R0180	706.158.627,96	687.720.824,22
<i>Derivatives</i>	R0190	7.442.594,78	169.284,97
<i>Deposits other than cash equivalents</i>	R0200	5.138.275,73	5.138.275,73
<i>Other investments</i>	R0210	0,00	0,00
Assets held for index-linked and unit-linked contracts	R0220	810.549.539,21	810.549.539,21
Loans and mortgages	R0230	781.105.513,46	755.245.717,09
<i>Loans on policies</i>	R0240	24.129.101,09	21.203.600,94
<i>Loans and mortgages to individuals</i>	R0250	419.004.528,36	402.220.804,69
<i>Other loans and mortgages</i>	R0260	337.971.884,01	331.821.311,46
Reinsurance recoverables from:	R0270	96.080.878,12	131.970.961,89
<i>Non-life and health similar to non-life</i>	R0280	81.769.470,19	127.364.475,96
Non-life excluding health	R0290	85.434.487,97	95.384.013,33
Health similar to non-life	R0300	-3.665.017,78	31.980.462,63
<i>Life and health similar to life, excluding health and index-linked and unit-linked</i>	R0310	14.311.407,93	4.606.485,93
Health similar to life	R0320	14.311.407,93	3.822.975,94
Life excluding health and index-linked and unit-linked	R0330	0,00	783.509,99
<i>Life index-linked and unit-linked</i>	R0340	0,00	0,00
Deposits to cedants	R0350	6.129.807,54	6.129.807,54
Insurance and intermediaries receivables	R0360	152.826.047,96	205.414.575,80
Reinsurance receivables	R0370	91.152.648,94	91.152.648,94
Receivables (trade, not insurance)	R0380	90.101.654,16	90.101.654,16
Own shares (held directly)	R0390	0,00	0,00
Amounts due in respect of own fund items or initial fund called up but not yet paid in	R0400	0,00	0,00
Cash and cash equivalents	R0410	541.443.932,70	541.443.932,70
Any other assets, not elsewhere shown	R0420	23.737.496,90	23.737.496,90
Total assets	R0500	18.498.558.827,54	17.149.042.104,73

5.5.2. Passiva

		Solvency II value	Statutory accounts value
		C0010	C0020
Liabilities			
Technical provisions – non-life	R0510	2.299.742.748,82	2.181.692.550,31
<i>Technical provisions – non-life (excluding health)</i>	R0520	1.931.896.226,90	1.795.292.375,39
Technical provisions calculated as a whole	R0530		
Best Estimate	R0540	1.775.205.457,17	
Risk margin	R0550	156.690.769,73	
<i>Technical provisions - health (similar to non-life)</i>	R0560	367.846.521,91	386.400.174,92
Technical provisions calculated as a whole	R0570		
Best Estimate	R0580	317.777.997,96	
Risk margin	R0590	50.068.523,96	
Technical provisions - life (excluding index-linked and unit-linked)	R0600	11.701.721.531,09	11.406.397.546,33
<i>Technical provisions - health (similar to life)</i>	R0610	1.413.874.455,67	1.616.676.183,74
Technical provisions calculated as a whole	R0620		
Best Estimate	R0630	1.389.120.972,97	
Risk margin	R0640	24.753.482,70	
<i>Technical provisions – life (excluding health and index-linked and unit-linked)</i>	R0650	10.287.847.075,42	9.789.721.362,59
Technical provisions calculated as a whole	R0660		
Best Estimate	R0670	10.128.709.047,32	
Risk margin	R0680	159.138.028,10	
Technical provisions – index-linked and unit-linked	R0690	828.856.153,39	810.549.539,21
<i>Technical provisions calculated as a whole</i>	R0700		
<i>Best Estimate</i>	R0710	826.445.708,10	
<i>Risk margin</i>	R0720	2.410.445,29	
Other technical provisions	R0730		0,00
Contingent liabilities	R0740	27.368.681,40	12.081.241,36
Provisions other than technical provisions	R0750	131.558.735,80	139.602.620,81
Pension benefit obligations	R0760	174.170.203,75	102.150.281,62
Deposits from reinsurers	R0770	103.001.026,53	103.001.026,53
Deferred tax liabilities	R0780	0,00	2.880.924,71
Derivatives	R0790	4.867.793,49	0,00
Debts owed to credit institutions	R0800	342.862.712,73	342.862.712,73
Financial liabilities other than debts owed to credit institutions	R0810	0,00	0,00
Insurance & intermediaries payables	R0820	124.422.759,31	124.422.759,31
Reinsurance payables	R0830	4.428.313,35	4.428.313,35
Payables (trade, not insurance)	R0840	303.832.376,72	303.832.376,72
Subordinated liabilities	R0850	501.790.608,24	484.509.200,88
<i>Subordinated liabilities not in Basic Own Funds</i>	R0860	0,00	0,00
<i>Subordinated liabilities in Basic Own Funds</i>	R0870	501.790.608,24	484.509.200,88
Any other liabilities, not elsewhere shown	R0880	605.968,39	605.968,39
Total liabilities	R0900	16.549.229.613,00	16.019.017.062,26
Excess of assets over liabilities	R1000	1.949.329.214,54	1.130.025.042,47

6. Kapitaalbeheer Eigen vermogen

6.1.1. Beheer van het eigen vermogen

In 2017 zette Ethias nv de versterking van haar eigen vermogen voort via de operatie Switch VII (om de klanten aan te moedigen om hun FIRST A-contracten af te kopen) die liep van 29 mei tot 14 juli 2017 en die de klanten een uitstappremie gelijk aan 25 % van de wiskundige reserve aanbood bij de totale afkoop van hun FIRST A-rekening.

De elementen die een impact hebben op het eigen vermogen zoals het afsluiten van nieuwe zaken, de commercialisering van nieuwe producten, de maatregelen om het kapitaal te versterken, de terugbetaling van schulden en achtergestelde leningen, de uitkering van dividenden ... worden geëvalueerd tegen de planningshorizon van de activiteiten, met name 2018-2022.

6.1.2. Opbouw van het in aanmerking komend eigen vermogen

In duizend euro	31 dec -17	31 dec -16
Tier 1 - onbeperkt	1.735.675	1.458.673
Tier 1 - beperkt	15.115	14.896
Tier 2	486.675	514.300
Tier 3	95.654	227.719
TOTAAL	2.333.120	2.215.588

Op eind 2017 is het beschikbare eigen vermogen samengesteld uit het eigen kernvermogen geklasseerd op basis van de volgende niveaus:

- Tier 1 onbeperkt die voortvloeit uit het excedent van activa op passiva zonder uitgestelde belastingactiva. Op eind 2017 bestaat dit uit het kapitaal in gewone aandelen (1.000.000 duizend euro) en de reconciliatiereserve (735.675 duizend euro). De reconciliatiereserve is gelijk aan het excedent van activa op passiva (1.831.329 duizend euro) waarvan het kapitaal in gewone aandelen en de uitgestelde belastingactiva (95.654 duizend euro) worden afgetrokken.
- Tier 1 beperkt die overeenstemt met het saldo van 15.115 duizend euro van de eeuwigdurende lening uitgegeven in 2005 (d.i. het deel dat niet heeft deelgenomen aan de in 2015 uitgevoerde omruiloperatie) gewaardeerd in marktwaarde (geklasseerd in tier 1 in toepassing van de overgangsmaatregelen);
- Tier 2 die enerzijds bestaat uit de achtergestelde lening van 74 miljoen euro uitgegeven in 2008 en die de maturiteit bereikt in juli 2023 (gewaardeerd in marktwaarde en geklasseerd in Tier 2 in toepassing van de overgangsmaatregelen) en anderzijds de achtergestelde lening van 402,7 miljoen euro in nominaal bedrag uitgegeven in juli en november 2015 en die de maturiteit bereikt in januari 2016 (gewaardeerd in marktwaarde);
- Tier 3 die overeenstemt met de uitgestelde belastingactiva.

Het saldo van de eeuwigdurende lening is geklasseerd in Tier 1 beperkt in toepassing van de overgangsmaatregelen aangezien deze werd uitgegeven voor de inwerkingtreding van de verordeningen en tussenkwam tot beloop van maximum 50 % van het vereiste kapitaalniveau in de margeberekening onder de Solvabiliteit 1-norm. Aangezien de "call"-uitoefening niet werd gerealiseerd op de eerste hiertoe voorziene datum (20/12/2015), voorziet het prospectus een "call"-uitoefening op iedere kwartaalvervaldag voor de betaling van de interesten. De lening van 75 miljoen euro is daarentegen geklasseerd in Tier 2 in toepassing van de overgangsmaatregelen aangezien deze uitgegeven werd voor de inwerkingtreding van de verordeningen en tussenkwam tot beloop van maximum 25 % van het vereiste kapitaalniveau in de margeberekening onder de Solvabiliteit I-norm (strengere limiet gezien het effect een maturiteitsdatum heeft). Deze lening kan worden afgekocht op 11/07/2018 (1ste calldatum) of op elke latere kwartaaldatum voor de betaling van de interesten.

Er is geen enkele aftrek aangebracht in het kernvermogensbestanddeel.

Het aanvullend vermogensbestanddeel is gelijk aan 0.

Het beschikbare eigen vermogen is tussen 2016 en 2017 versterkt, voornamelijk dankzij de actie Switch VII en het in aanmerking nemen van de verkoop van de resterende FIRST A-portefeuille, alsook de winsten gegenereerd door de activiteit Niet-Leven. De cijfers op 31 december 2016 bevatten reeds de impact van de fusie door overname van Whestia door Ethias. Op 31/12/2017 houdt het beschikbare eigen vermogen rekening met een dividend van 268 miljoen euro waardoor Vitrufin over de nodige geldmiddelen kan beschikken voor de terugbetaling van haar senior lening in januari 2019. De cijfers houden ook rekening met de aanbevelingen van de NBB met betrekking tot de jaarlijkse herkalibrering van de kosten in de raming van de best estimates van de technische voorzieningen.

6.1.3. Opbouw van het in aanmerking komend eigen vermogen voor de dekking van het solvabiliteitskapitaalvereiste

In duizend euro	31 dec -17	31 dec -16
-----------------	------------	------------

Tier 1 - onbeperkt	1.735.675	1.458.673
Tier 1 - beperkt	15.115	14.896
Tier 2	486.675	514.300
Tier 3	95.654	227.719
TOTAAL	2.333.120	2.215.588

De verschillende waarden die het in aanmerking komend eigen vermogen voor de dekking van het solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR) samenstellen respecteren de maximumlimieten vastgelegd door de Solvabiliteit II-reglementering, met name:

- De Tier 1 vertegenwoordigt minstens 50 % van de SCR
- De achtergestelde leningen geklasseerd in Tier 1 beperkt mogen niet meer dan 20 % van de totale Tier 1 vertegenwoordigen
- De elementen geklasseerd in Tier 2 en Tier 3 mogen niet meer dan 50 % van de SCR vertegenwoordigen
- De elementen geklasseerd in Tier 3 mogen niet meer dan 15% van de SCR vertegenwoordigen

Al het beschikbaar eigen vermogen komt in aanmerking voor de dekking van de SCR: geen enkele limiet voor het in aanmerking komen wordt bereikt.

6.1.4. Dekking van het solvabiliteitskapitaalvereiste

De verbetering van de dekkingsratio vloeit voort uit de stijging van het in aanmerking komend eigen vermogen en de vermindering van de kapitaalbehoeften.

In duizend euro	31 dec -17	31 dec -16
Solvabiliteitskapitaalvereiste	1.271.882	1.518.124
Eigen vermogen dat in aanmerking komt voor de dekking van de SCR	2.333.120	2.215.588
Dekkingsratio	183,44%	145,94%

De SCR-dekkingsratio op eind december 2017 (nog niet geauditeerd), opgesteld volgens de standaardformule, bedraagt 204,51%. De Raad van bestuur van Ethias nv van 22 maart 2018 heeft beslist om aan de Algemene Vergadering van 16 mei voor te stellen om een dividend van 150 miljoen euro te storten. Dit zal, aangevuld met de toekenning van een voorschot op dividend van 118 miljoen euro waartoe de Raad van bestuur zou beslissen en dat in de loop van het tweede semester 2018 zou worden gestort, Vitrufin nv toelaten te beschikken over de nodige cash om haar senior lening in januari 2019 terug te betalen en brengt de marge op 183,44%.

In 2017 kon dankzij de operatie Switch VII die in mei werd gelanceerd (aanbod van een uitstappremie van 25 % aan de houders van een FIRST A bij volledige afkoop, gevolgd door de overdracht van de resterende portefeuille) de SCR-dekkingsratio aanzienlijk worden verbeterd. De impact hiervan wordt op 18 % geraamd. Dit effect wordt gedeeltelijk tenietgedaan door het in aanmerking nemen van de aanbevelingen van de NBB in de jaarlijkse herkalibrering van de kosten, met een negatieve impact van 7 %. Op 31/12/2017 heeft de LAC DT (absorptiecapaciteit van de uitgestelde belastingen) een positieve impact van 15 % op de dekkingsratio.

6.1.5. Opbouw van het in aanmerking komend eigen vermogen voor de dekking van het minimumkapitaalvereiste

In duizend euro	31 dec -17	31 dec -16
Tier 1 - onbeperkt	1.735.675	1.458.673
Tier 1 - beperkt	15.115	14.896
Tier 2	114.469	136.631
TOTAAL	1.865.260	1.610.201

De verschillende waarden die het in aanmerking komend eigen vermogen voor de dekking van het minimumkapitaalvereiste (MCR) samenstellen respecteren de maximumlimieten vastgelegd door de Solvabiliteit II-reglementering, met name:

- De Tier 1 vertegenwoordigt minstens 80% van de MCR
- De achtergestelde leningen geklasseerd in Tier 1 beperkt mogen niet meer dan 20 % van de totale Tier 1 vertegenwoordigen.
- De elementen geklasseerd in Tier 2 mogen niet meer dan 20% van de MCR vertegenwoordigen

Op 31 december 2016 e, 31 december 2017 is de limiet voor het in aanmerking nemen bereikt voor Tier 2.

6.1.6. Dekking van het minimumkapitaalvereiste

In duizend euro	31 dec -17	31 dec -16
Minimumkapitaalvereiste	572.347	683.156
Eigen vermogen dat in aanmerking komt voor de dekking van de MCR	1.865.260	1.610.201
Dekkingsratio	325,90%	235,70%

6.1.7. Verschillen tussen het eigen vermogen in BGAAP en het beschikbaar eigen vermogen volgens de Solvabiliteit II-norm

De tabel hieronder toont de overgang van het eigen vermogen in Belgische boekhoudnormen (BGAAP) naar het beschikbaar eigen vermogen volgens de Solvabiliteit II-norm op eind december 2016 en eind december 2017. De overgangsmaatregelen op de SCR aandelen ("overgangsmaatregelen equity") en op eigen vermogen (richtlijn Omnibus II) worden in aanmerking genomen. Dit zorgt er met name voor dat de achtergestelde leningen opgenomen worden in het eigen vermogen.

De elementen die een invloed hebben op het eigen vermogen Solvabiliteit II zijn de herwaarderingen van de technische passiva en van de financiële activa en het eigen vermogen.

De overige passiva op 31 december 2017 omvatten voornamelijk de achtergestelde leningen (485 mln.) en het in aanmerking nemen van een voorschot op dividend (118 mln.).

In duizend euro	31 dec -17	31 dec -16
Boekhoudkundig vermogen	1.122.296	1.171.206
Fonds voor toekomstige dotaties	7.729	6.754
Meerwaarden financiële activa	1.337.473	1.766.476
Overige activa	0	0
Herwaardering technische passiva	-592.179	-1.413.329
Overige passiva	359.266	456.763
Uitgestelde belastingen	98.535	227.719
Eigen vermogen SII	2.333.120	2.215.588

6.1.8. Elementen in mindering gebracht op het eigen vermogen en merkbare beperkingen die een impact hebben op de beschikbaarheid en de overdraagbaarheid van het eigen vermogen

Er zijn geen elementen in mindering gebracht op het eigen vermogen noch merkbare beperkingen die een impact hebben op de beschikbaarheid en de overdraagbaarheid van het eigen vermogen.

6.2. SCR & MCR

6.2.1. Solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR) en minimumkapitaalvereiste op het einde van de referentieperiode (MCR)

De in dit deel opgenomen definitieve bedragen blijven ondergeschikt aan een beoordeling door de toezichtautoriteiten.

In duizend euro	31 dec -17	31 dec -16
Solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR)	1.271.882	1.518.124
Minimumkapitaalvereiste (MCR)	572.347	683.156

De SCR en de MCR worden beoordeeld volgens de standaardformule. Op eind 2017, zoals op eind 2016, bereikt de MCR het plafond van 45 % van de SCR.

6.2.2. Solvabiliteitskapitaalvereiste per risicomodule

In duizend euro	31 dec -17	31 dec -16
Markrisico	854.215	936.117
Tegenpartijkredietrisico	114.060	248.207
Levensverzekeringstechnisch risico	167.490	188.514
Ziekteverzekeringstechnisch risico	298.267	254.484
Verzekeringstechnisch risico in Niet Leven	528.829	486.342
Diversificatie	-649.568	-690.432
Risico immateriële activa	0	0
Kernsolvabiliteitskapitaalvereiste	1.313.293	1.423.232
Operationeel risico	115.410	118.442
Compensatievermogen van technische voorzieningen	-46.446	-23.549
Compensatievermogen van de uitgestelde belastingen	-110.375	
Solvabiliteitskapitaalvereiste	1.271.882	1.518.124

Eind 2017 bedraagt de totale SCR **1.271.882** duizend euro, in dalende orde van belang samengesteld uit de SCR Markt, Niet-Leven, Gezondheid, Leven, Operationeel en Wanbetaling terwijl eind 2016 de top 6, in dalende orde, bestond uit respectievelijk de SCR Markt, Niet-Leven, Gezondheid, Leven, Operationeel en Wanbetaling. De SCR-top 3 in dalende orde van belang is identiek op eind 2017 en eind 2016 aangezien deze bestaat uit de SCR Markt, Niet-Leven, Gezondheid.

Het globale solvabiliteitskapitaalvereiste ging van 1.518.124 duizend euro op 31 december 2016 naar 1.271.882 duizend euro op 31 december 2017.

- De solvabiliteitskapitaalvereiste voor de marktrisico's daalde voornamelijk dankzij de sterke daling van de SCR rente als gevolg van de operatie Switch 7 en het in aanmerking nemen van de verkoop van de FIRST A in 2018.
- Het Solvabiliteitskapitaalvereiste voor het tegenpartijkredietrisico is gedaald hoofdzakelijk omwille van de ontbinding van het herverzekeringscontract tussen Ethias nv en Ethias Gemeen Recht o.v.v., volgend op de acquisitie van de portefeuille AO '67 door Ethias nv. Bijgevolg bestaat het tegenpartijkredietrisico met betrekking tot het herverzekeringsdeposito van Ethias nv in Ethias GR o.v.v. niet langer op 31/12/2017.
- De solvabiliteitskapitaalvereiste voor de levensverzekeringstechnische risico's daalde voornamelijk dankzij de operatie Switch 7 en het in aanmerking nemen van de verkoop van de FIRST A in 2018.
- De solvabiliteitskapitaalvereiste voor de ziekteverzekeringstechnische risico's stijgt als gevolg van de stijging van de BE schadegevallen en als gevolg van een wijziging in de berekeningsmethode van het rampenrisico.
- De solvabiliteitskapitaalvereiste voor de niet-levensverzekeringstechnische risico's steeg als gevolg van de stijging van de BE schadegevallen, de stijging van de verzekerde sommen en de herziening van de herverzekeringcapaciteit.
- De solvabiliteitskapitaalvereiste voor de operationele risico's is lichtjes gedaald aangezien de BE Leven gedaald zijn (Switch 7 en verkoop van de FIRST A).
- De diversificatie tussen de SCR is lager in absoluut bedrag aangezien de basis-SCR gedaald is.
- Het aanpassingseffect van de winstdeelneming op de kapitaalbehoeften bedraagt 46.446 duizend euro op eind 2017 tegen 23.549 duizend euro op eind 2016 aangezien de schokken op de aandelen groter zijn op eind 2017.
- Eind 2017 beantwoordt Ethias aan de vereiste reglementaire voorwaarden voor de toepassing van het verliescompensatievermogen van uitgestelde belastingen, en dit voor een bedrag van 110.375 duizend euro.

6.2.3. Gebruik van vereenvoudigde berekeningen

Ethias nv gebruikt geen vereenvoudiging in de toepassing van de standaardformule.

6.2.4. Gebruik van parameters die specifiek zijn voor de onderneming

Ethias nv gebruikt geen parameters die specifiek zijn voor de onderneming.

6.2.5. Gegevens die door de onderneming worden gebruikt om de MCR te berekenen

De MCR wordt in verschillende stappen berekend overeenkomstig artikelen 249 tot 251 van de verordeningen.

- a) Eerst wordt er een lineaire MCR beoordeeld:
- enerzijds in schadeverzekering, op basis van een weging gekoppeld aan de technische voorzieningen en de premies.
De gegevens zijn de volgende:

In duizend euro	BE als geheel berekend, zonder (herverzekering / SPV)	Geboekte premies in de afgelopen 12 maanden, zonder (herverzekering)
Ziektekostenverzekeringen en proportionele herverzekeringen	94.310,04	172.744,85
Inkomensbeschermingsverzekeringen en proportionele herverzekeringen	79.607,15	53.268,79
Verzekeringen tegen arbeidsongevallen en proportionele herverzekeringen	140.623,63	238.237,99
Aansprakelijkheidsverzekeringen motorrijtuigen en proportionele herverzekeringen	833.822,81	250.163,18
Overige motorrijtuigenverzekeringen en proportionele herverzekeringen	36.786,82	185.372,01
Verzekeringen en proportionele herverzekeringen voor schepen, luchtvaartuigen en andere transportmiddelen	446,56	353,37
Verzekeringen tegen brand en andere schade aan goederen en proportionele herverzekeringen	116.889,06	197.273,13
Algemene aansprakelijkheidsverzekeringen en proportionele herverzekeringen	517.421,72	100.229,12
Krediet- en borgtochtverzekeringen en proportionele herverzekeringen	-80,28	80,34
Rechtsbijstandverzekeringen en proportionele herverzekeringen	86.500,00	37.959,85
Hulpverleningsverzekeringen en proportionele herverzekeringen	16.550,92	38.173,39
Verzekeringen tegen diverse geldelijke verliezen en proportionele herverzekeringen	56.160,13	11.214,80
Niet-proportionele ziekteverzekering	6.902,20	251,23
Niet-proportionele ongevalherverzekeringen	13.307,50	295,65
Niet proportionele verzekeringen voor schepen, luchtvaartuigen en andere transportmiddelen	10.025,00	22,58
Niet-proportionele schadeverzekeringen	1.940,74	299,98

- anderzijds in levensverzekering, op basis van een weging gekoppeld aan de technische voorzieningen en aan het risicokapitaal

(in duizend euro)

Best estimate van de voorzieningen zonder (herverzekering)	BE (schadeverzekering)	BE
Verplichtingen met winstdeling - gegarandeerde uitkeringen	9.859.471	
Verplichtingen met winstdeling - toekomstige discretionaire uitkeringen	228.786	
Aan indexen of beleggingen gekoppelde verplichtingen	826.446	
Overige levens- en schadeverzekerings- en herverzekeringsverplichtingen	333	1.414.928

(in duizend euro)

Risicokapitaal zonder (herverzekering)	CVH
Risicokapitaal voor alle levensverzekerings- en herverzekeringsverplichtingen	10.302.572

Dit resulteert in de tussentijdse resultaten:

(in duizend euro)

MCR tussentijdse berekeningen	Notioneel Niet-Leven	Notioneel Leven	Totaal
Lineaire minimumkapitaalvereiste	330.040,19	365.907,47	695.948

- b) Vervolgens controleren wij of de MCR tussen de ondergrens en de bovengrens ligt, respectievelijk gelijk aan 25 % en 45 % van de SCR:

(in duizend euro)

SCR	1.271.882	
Ondergrens minimumkapitaalvereiste	25% SCR	317.970
Bovengrens minimumkapitaalvereiste	45% SCR	572.347

De lineaire MCR overschrijdt de cap, de uiteindelijke MCR is dus gelijk aan de maximale limiet van 572 miljoen euro.

- c) De MCR verdeeld tussen de activiteiten Leven en Niet-Leven volgen dezelfde verhoudingen als de lineaire MCR is opgenomen in de volgende tabel:

(in duizend euro)	MCR Niet-Leven	MCR Leven	MCR composite
Uiteindelijke MCR	271.425	300.922	572.347

6.3. Gebruik van de submodule "aandelenrisico" op basis van de looptijd in de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste

Dit punt is niet van toepassing.

6.4. Verschillen tussen de standaardformule en alle gebruikte interne modellen

Dit punt is niet van toepassing.

6.5. Niet-naleving van het minimumkapitaalvereiste en niet-naleving van het solvabiliteitskapitaalvereiste

Het minimumkapitaalvereiste en het solvabiliteitskapitaalvereiste werden nageleefd tijdens de referentieperiode.

6.6. Alle andere materiële informatie over het kapitaalbeheer

Op 31/12/2017 lopen de cijfers vooruit op de verkoop van de resterende FIRST A-portefeuille in 2018.

7. Modellen voor kwantitatieve gegevens

De volgende tabellen bevatten de kwantitatieve gegevensmodellen die in dit verslag moeten worden gepubliceerd, uitgedrukt in duizend euro en op 31 december 2017. **Balans**

[in duizend euro]	Waarde Solvabiliteit II	
		COO10
Balans		
Immateriële vaste activa	R0030	-
Wijzigende belastingverdringen	R0040	95.654,06
Surplus grondwettelijke reserves	R0050	-
Materiële vaste activa naar eigen gebruik	R0060	94.295,27
Belastingen (niet zijnde activa in verband met een indruif of belastingen) geboegde over	R0070	15.715.461,99
Materiële vaste activa (andere dan naar eigen gebruik)	R0080	225.976,03
Derivaten in verband met transacties, met inbegrip van participaties	R0090	404.742,49
Aandelen	R0100	480.512,46
Overnameverdragen aandelen	R0110	480.512,46
Niet-bevraagde aandelen	R0120	-
Obligaties	R0130	12.685.510,51
Overheidsobligaties	R0140	8.625.123,00
Bedrijfsobligaties	R0150	5.012.947,25
Grondwaarde offertes	R0160	247.431,26
Over andere gebede offertes	R0170	-
Levenslijven naar wettelijke bepaling	R0180	706.159,69
Derivaten	R0190	7.442,59
Deponities behalve bankrekeningrekeningen	R0200	5.128,28
Overige beleggingen	R0210	-
Activa in verband met een indruif of belastingen geboegde overnameverdringen	R0220	810.549,54
Leasing en hypotheken	R0230	781.105,51
Voorstellen op overnameovernameverdringen	R0240	24.129,10
Naar participaties aan andere lezingen en hypotheken	R0250	419.004,52
Overige lezingen en hypotheken	R0260	227.971,88
Wijzigende overnameovernameverdringen	R0270	96.080,89
Schuldenvrijstelling van andere overnameovernameverdringen	R0280	81.789,47
Schuldenvrijstelling van andere overnameovernameverdringen	R0290	85.424,49
Schuldenvrijstelling van andere overnameovernameverdringen	R0300	-2.665,02
Leasing en andere overnameovernameverdringen, met uitzondering van andere	R0310	14.211,41
Schuldenvrijstelling van andere overnameovernameverdringen	R0320	14.211,41
Leasing en andere overnameovernameverdringen, met uitzondering van andere	R0330	-
Na indruif of belastingen geboegde overnameovernameverdringen	R0340	-
Deponities in bankrekeningrekeningen	R0350	6.129,81
Vorderingen op hoofden van overnameovernameverdringen	R0360	152.826,05
Vorderingen op hoofden van andere overnameovernameverdringen	R0370	91.152,65
Vorderingen (kandelaarsverdringen, geen vorderingen op hoofden van overnameovernameverdringen)	R0380	90.101,85
Eigen aandelen (rekeningrekeningen)	R0390	-
Voorstellen van andere overnameovernameverdringen	R0400	-
Gedwongen en bankrekeningrekeningen	R0410	541.442,92
Overige, niet elders opgenomen activa	R0420	22.727,50
Totaal activa	R0500	*****
Passiva		
Technische reserves - andere overnameovernameverdringen	R0510	2.299.742,75
Technische reserves - andere overnameovernameverdringen (behalve andere overnameovernameverdringen)	R0520	1.991.896,23
Technische reserves - andere overnameovernameverdringen	R0530	-
Overige reserves	R0540	1.775.205,46
Reserveovernameovernameverdringen	R0550	156.890,77
Technische reserves - andere overnameovernameverdringen (andere dan andere overnameovernameverdringen)	R0560	267.846,52
Technische reserves - andere overnameovernameverdringen	R0570	-
Overige reserves	R0580	217.779,00
Reserveovernameovernameverdringen	R0590	90.059,52
Technische reserves - andere overnameovernameverdringen (behalve andere overnameovernameverdringen)	R0600	11.701.721,52
Technische reserves - andere overnameovernameverdringen (andere dan andere overnameovernameverdringen)	R0610	1.413.874,46
Technische reserves - andere overnameovernameverdringen	R0620	-
Overige reserves	R0630	1.289.120,97
Reserveovernameovernameverdringen	R0640	24.752,48
Technische reserves - andere overnameovernameverdringen (behalve andere overnameovernameverdringen)	R0650	10.287.847,06
Technische reserves - andere overnameovernameverdringen	R0660	-
Overige reserves	R0670	10.129.709,05
Reserveovernameovernameverdringen	R0680	159.128,03
Technische reserves - andere overnameovernameverdringen (andere dan andere overnameovernameverdringen)	R0690	828.856,15
Technische reserves - andere overnameovernameverdringen	R0700	-
Wettelijke reserves	R0710	826.445,71
Overige	R0720	2.410,45
Voorstel van andere overnameovernameverdringen	R0740	27.259,68
Voorstel van andere overnameovernameverdringen	R0750	121.559,74
Financieringsreserves	R0760	174.170,20
Deponities van andere overnameovernameverdringen	R0770	109.001,03
Wijzigende belastingverdringen	R0780	-
Derivaten	R0790	4.857,79
Schuldenvrijstelling van andere overnameovernameverdringen	R0800	242.852,71
Financiële verplichtingen andere dan schuldenvrijstelling van andere overnameovernameverdringen	R0810	-
Schuldenvrijstelling van andere overnameovernameverdringen	R0820	124.422,76
Schuldenvrijstelling van andere overnameovernameverdringen	R0830	4.428,21
Schuldenvrijstelling van andere overnameovernameverdringen (andere dan andere overnameovernameverdringen)	R0840	202.822,28
Schuldenvrijstelling van andere overnameovernameverdringen	R0850	501.790,61
Belastingverdringen andere dan andere overnameovernameverdringen	R0860	-
Belastingverdringen andere dan andere overnameovernameverdringen	R0870	501.790,61
Overige, niet elders opgenomen verplichtingen	R0880	805,97
Totaal verplichtingen	R0900	*****
Overnameovernameverdringen	R1000	1.349.929,21

7.3. Premies, schaden en kosten, per land

Aangezien het volume van bruto uitgegeven premies van Ethias nv ruim boven de 90 % van het totaal van bruto uitgegeven premies van Ethias nv ligt met de rechtstreekse zaken in België toont de volgende tabel enkel de bedragen van het land van oorsprong (België).

7.3.1. Niet-Leven

(in duizend euro)		Land van herkomst	Top 5 van alle landen (volgens bedrag aan geboekte bruto premie-inkomsten) - schadeverzekeringsverplichtingen					Totaal top 5 en land van herkomst
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070
	R0010							
		C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140
Geboekte premie-inkomsten								
Bruto - Directe verzekering	R0110	1.200.063,55						1.200.063,55
Bruto - Geaccepteerde proportionale herverzekering	R0120	113.344,88						113.344,88
Bruto - Geaccepteerde niet-proportionale herverzekering	R0130	712,11						712,11
Aandeel van de herverzekeraars	R0140	27.853,85						27.853,85
Netto	R0200	1.286.266,69						1.286.266,69
Verdiende premies								
Bruto - Directe verzekering	R0210	1.198.142,31						1.198.142,31
Bruto - Geaccepteerde proportionale herverzekering	R0220	113.440,08						113.440,08
Bruto - Geaccepteerde niet-proportionale herverzekering	R0230	889,07						889,07
Aandeel van de herverzekeraars	R0240	27.838,10						27.838,10
Netto	R0300	1.284.633,36						1.284.633,36
Schaden								
Bruto - Directe verzekering	R0310	626.853,74						626.853,74
Bruto - Geaccepteerde proportionale herverzekering	R0320	136.304,91						136.304,91
Bruto - Geaccepteerde niet-proportionale herverzekering	R0330	-5.608,37						-5.608,37
Aandeel van de herverzekeraars	R0340	2.364,86						2.364,86
Netto	R0400	755.185,42						755.185,42
Wijziging in overige technische voorzieningen								
Bruto - Directe verzekering	R0410	-11.175,81						-11.175,81
Bruto - Geaccepteerde proportionale herverzekering	R0420	-718,71						-718,71
Bruto - Geaccepteerde niet-proportionale herverzekering	R0430	-						-
Aandeel van de herverzekeraars	R0440	-						-
Netto	R0500	-11.894,51						-11.894,51
Kosten	R0550	371.648,33						371.648,33
Overige kosten	R1200							
Totaal uitgaven	R1300							

7.3.2. Leven

Leven

(in duizend euro)		Land van herkomst	Top 5 van alle landen (volgens bedrag aan geboekte bruto premie-inkomsten) - levensverzekeringsverplichtingen					Totaal top 5 en land van herkomst
		C0150	C0160	C0170	C0180	C0190	C0200	C0210
	R1400							
		C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280
Geboekte premie-inkomsten								
Bruto	R1410	1.150.458,73						1.150.458,73
Aandeel van de herverzekeraars	R1420	2.106,59						2.106,59
Netto	R1500	1.148.352,14						1.148.352,14
Verdiende premies								
Bruto	R1510	1.150.458,73						1.150.458,73
Aandeel van de herverzekeraars	R1520	2.106,59						2.106,59
Netto	R1600	1.148.352,14						1.148.352,14
Schaden								
Bruto	R1610	1.909.579,70						1.909.579,70
Aandeel van de herverzekeraars	R1620	3.386,21						3.386,21
Netto	R1700	1.906.193,50						1.906.193,50
Wijziging in overige technische voorzieningen								
Bruto	R1710	-411.966,17						-411.966,17
Aandeel van de herverzekeraars	R1720	-690,67						-690,67
Netto	R1800	-411.275,50						-411.275,50
Kosten								
Overige kosten	R2500							
Totaal uitgaven	R2600							

7.4. Technische voorzieningen voor levens- en SLT-ziekteverzekering

(in duizend euro)		Verzekeringen met winstdeling	Aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen		Overige levensverzekeringen			Lijrentes van schadeverzekeringsovereenkomsten en met betrekking tot verzekeringsverplichtingen anders dan ziekteverzekeringsverplichtingen	Aanvaarde herverzekering	Totaal (levensverzekering behalve ziekteverzekering, met inbegrip van aan beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	Ziekteverzekering (directe verzekering)			Lijrentes van schadeverzekeringsovereenkomsten en met betrekking tot ziekteverzekeringsverplichtingen	Ziekteherverzekering (geaccepteerde herverzekering)	Totaal (ziekteverzekering analoog aan levensverzekering)		
			C0020	C0030	Overeenkomsten zonder opties en garanties	Overeenkomsten met opties en garanties	C0060				Overeenkomsten zonder opties en garanties	Overeenkomsten met opties en garanties	C0160				Overeenkomsten zonder opties en garanties	Overeenkomsten met opties en garanties
					C0040	C0050					C0070	C0080					C0170	C0180
Technische voorzieningen als geheel berekend	R0010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Totaal van de bedragen die op herverzekering/SPV en finite herverzekering kunnen worden verhaald na correctie voor verwachte verliezen als gevolg van wanbetaling in verband met de technische voorzieningen als geheel berekend	R0020	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Technische voorzieningen berekend als som van beste schatting en beste schatting																		
Bruto beste schatting	R0030	10.086.457,22	-	-	825.126,20	-	-	40.118,35	3.452,98	#####	-	-	#####	#####	-	#####		
Totaal van de bedragen die op herverzekering/SPV en finite herverzekering kunnen worden verhaald na correctie voor verwachte verliezen als gevolg van wanbetaling	R0080	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14.311,41	-	14.311,41		
Beste schatting minus bedragen die op herverzekering/SPV en finite herverzekering kunnen worden verhaald - totaal	R0090	10.086.457,22	-	-	825.126,20	-	-	40.118,35	3.452,98	#####	-	-	#####	#####	-	#####		
Risicomarge	R0100	158.635,47	2.410,45	-	-	-	-	496,08	6,47	161.548,47	-	-	-	24.753,48	-	24.753,48		
Bedrag van de overgangsmaatregel voor technische voorzieningen																		
Technische voorzieningen als geheel berekend	R0110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Beste schatting	R0120	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Risicomarge	R0130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Technische voorzieningen - Totaal	R0200	10.245.092,69	#####	-	-	-	-	40.614,43	3.459,46	#####	#####	#####	#####	#####	-	#####		

7.5. Technische voorzieningen - schadeverzekering

(in duizend euro)		Directe verzekering en geaccepteerde proportionele herverzekeringen								Directe verzekering en geaccepteerde proportionele herverzekeringen			Geaccepteerde niet-proportionele herverzekeringen				Totaal schadeverzekerings verplichtingen	
		Ziektekostenverzekeringen	Inkomensbeschermingsverzekeringen	Verzekeringen tegen arbeidsongevallen	Aansprakelijkheidsverzekeringen voor motorrijtuigen	Overige motorrijtuigverzekeringen	Verzekering en voor schepen, luchtvaartuigen en andere transportmiddelen	Verzekering en tegen brand en andere schade aan goederen	Algemene aansprakelijkheidsverzekeringen	Krediet- en borgtochtverzekeringen	Rechtsbijstandverzekeringen	Assistentie	Diverse geldelijke verliezen	Niet-proportionele ziekteherverzekering	Niet-proportionele ongevallenherverzekeringen	Niet-proportionele verzekeringen voor schepen, luchtvaartuigen en andere		Niet-proportionele schadeherverzekeringen
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160		C0170
Technische voorzieningen als geheel berekend	R0010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Totaal van de bedragen die op herverzekering/SPV en finite herverzekering kunnen worden verhaald na correctie voor verwachte verliezen als gevolg van wanbetaling in verband met de technische voorzieningen als geheel berekend	R0050	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Technische voorzieningen berekend als som van beste schatting en risicomarge																		
Beste schatting																		
Premievoorzieningen																		
Premievoorzieningen	R0060	23.858,12	119,89	-9.487,90	76.846,15	21.979,52	-137,00	26.723,26	6.956,76	-80,28	11.165,06	14.128,10	39.075,94	-170,23	-	-	216.377,39	
Totaal van de bedragen die op herverzekering/SPV en finite herverzekering kunnen worden verhaald na correctie voor verwachte verliezen als gevolg van wanbetaling	R0140	-558,51	-155,13	-6.829,68	-657,95	-454,55	-	-10.234,29	-4.845,74	-	0,76	-	-	-	-	-	-23.735,08	
Netto beste schatting van premievoorzieningen	R0150	30.416,62	275,02	-2.658,22	77.504,10	22.434,07	-137,00	36.957,55	11.802,49	-80,28	11.164,30	14.128,10	39.075,94	-170,23	-	-	240.712,47	
Voorzieningen voor schadegevallen																		
Bruto	R0160	64.580,84	80.383,21	145.421,64	783.382,93	14.802,19	583,56	85.861,06	573.457,51	-	75.880,45	2.422,82	17.084,19	7.072,43	13.307,50	10.025,00	1.940,74	1.876.006,07
Totaal van de bedragen die op herverzekering/SPV en finite herverzekering kunnen worden verhaald na correctie voor verwachte verliezen als gevolg van wanbetaling	R0240	687,43	1.051,08	2.139,80	27.064,23	449,45	-	5.929,55	67.838,28	-	344,75	-	-	-	-	-	105.504,55	
Netto beste schatting voor te betalen schaden	R0250	63.893,41	79.332,13	143.281,84	756.318,70	14.352,75	583,56	79.931,51	505.619,23	-	75.335,70	2.422,82	17.084,19	7.072,43	13.307,50	10.025,00	1.940,74	1.770.501,52
Totaal beste schatting - bruto	R0260	94.438,96	80.503,10	135.933,74	860.229,09	36.781,71	446,56	112.584,32	580.414,27	-80,28	86.845,50	16.550,92	56.160,13	6.902,20	13.307,50	10.025,00	1.940,74	2.092.983,46
Totaal beste schatting - netto	R0270	94.310,04	79.607,15	140.623,63	833.822,81	36.786,82	446,56	116.889,06	517.421,72	-80,28	86.500,00	16.550,92	56.160,13	6.902,20	13.307,50	10.025,00	1.940,74	2.011.213,98
Risicomarge	R0280	7.285,73	9.527,86	32.423,10	53.431,54	10.293,16	118,65	36.968,38	41.154,49	89,93	6.436,50	2.315,16	2.799,39	831,83	1.662,15	1.159,32	262,09	206.759,29
Bedrag van de overgangsmaatregel voor technische voorzieningen																		
Technische voorzieningen als geheel berekend	R0290	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Beste schatting	R0300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Risicomarge	R0310	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Technische voorzieningen - Totaal																		
Technische voorzieningen - Totaal	R0320	101.724,69	90.030,95	168.356,85	913.660,63	47.074,88	565,20	149.552,71	621.568,76	9,65	93.282,00	18.866,08	58.959,52	7.734,03	14.969,65	11.184,32	2.202,83	2.299.742,75
Bedragen die op herverzekeringsovereenkomsten/SPV en finite herverzekering kunnen worden verhaald na correctie voor verwachte verliezen als gevolg van wanbetaling - totaal	R0330	128,32	895,94	-4.689,88	26.406,28	-5,10	-	-4.304,74	62.392,54	-	345,51	-	-	-	-	-	81.769,47	
herverzekering/SPV en finite herverzekering kunnen worden verhaald totaal	R0340	101.595,77	89.135,01	173.046,73	887.254,95	47.079,98	565,20	153.857,44	558.576,22	9,65	92.936,50	18.866,08	58.959,52	7.734,03	14.969,65	11.184,32	2.202,83	2.217.973,28

7.6. Schaden uit hoofde van schadeverzekering

7.6.1. Totaal Activiteiten Schadeverzekering

Ongevalsjaar/verzekeringsjaar

Z0010	AY
-------	----

7.6.2. Bruto uitgekeerde schaden (niet-cumulatief)(absolute waarde)

Jaar	Ontwikkeling gedurende het jaar											In lopend jaar	Som				
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 en +						
Voorgaand	R0100													R0100	37.347,71	R0180	37.347,71
N-9	R0160	367.886,43	170.981,72	32.233,90	21.690,94	15.594,80	11.467,67	8.942,33	5.887,98	4.159,47	3.210,20			R0160	3.210,20	R0170	642.055,45
N-8	R0170	375.886,22	176.296,00	41.027,07	22.809,16	15.351,56	11.898,66	9.286,00	5.683,20	4.128,63				R0170	4.128,63	R0180	662.366,50
N-7	R0180	371.873,96	189.752,40	39.117,33	21.302,05	12.737,85	10.573,20	7.702,85	7.034,07					R0180	7.034,07	R0190	660.093,70
N-6	R0190	360.709,86	169.491,02	34.271,54	18.565,68	12.180,24	8.090,08	6.517,91						R0190	6.517,91	R0200	609.826,32
N-5	R0200	368.014,01	168.297,16	31.907,46	13.080,26	13.705,10	8.820,93							R0200	8.820,93	R0210	603.824,93
N-4	R0210	375.424,47	164.351,15	33.218,85	20.341,50	14.665,92								R0210	14.665,92	R0220	608.001,89
N-3	R0220	368.011,33	162.560,04	32.429,28	17.611,97									R0220	17.611,97	R0230	580.612,63
N-2	R0230	395.441,47	165.211,87	33.466,26										R0230	33.466,26	R0240	594.119,60
N-1	R0240	404.422,43	181.207,12											R0240	181.207,12	R0250	585.629,55
N	R0250	398.247,33												R0250	398.247,33	Totaal	398.247,33
														R0260	712.258,05		8.311.369,92

7.6.3. Bruto niet-gedisconteerde beste schatting van voorzieningen voor te betalen schaden (absolute waarde)

Jaar	Ontwikkeling gedurende het jaar											Einde jaar (gedisconteerde data)		
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 en +		C0360	
	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0290	C0300			
R0100												368.213	R0100	259.048
R0160									34.010	29.965			R0160	29.439
R0170								55.538	49.518				R0170	48.801
R0180							75.177	59.201					R0180	58.117
R0190						70.675	62.849						R0190	61.913
R0200					72.861	65.208							R0200	63.771
R0210				89.470	76.131								R0210	74.825
R0220			107.181	85.446									R0220	83.735
R0230		137.019	103.956										R0230	101.696
R0240	349.321	163.857											R0240	160.853
R0250	327.036												R0250	323.445
Totaal													R0260	1.265.644

7.7. Effect van de langetermijngarantiemaatregelen en overgangsmatregelen

(in duizend euro)		Bedrag met langetermijngarantiemaatregelen en overgangsmatregelen	Effect van overgangsmatregel voor technische voorzieningen	Effect van overgangsmatregel voor de rentevoet	Effect van een volatiliteitsaanpassing gelijk aan nul	Effect van een machtigingopslag gelijk aan nul
		C0010	C0030	C0050	C0070	C0090
Technische voorzieningen	R0010	14.830.320,43	-	-	42.798,98	-
Kernvermogen	R0020	2.333.119,82	-	-	-35.720,39	-
In aanmerking komend eigen vermogen voor het solvabiliteitskapitaalvereiste	R0050	2.333.119,82	-	-	-35.720,39	-
Solvabiliteitskapitaalvereiste	R0090	1.271.881,96	-	-	32.850,50	-
In aanmerking komend eigen vermogen voor het minimumkapitaalvereiste	R0100	1.865.259,93	-	-	-48.501,49	-
Minimumkapitaalvereiste	R0110	572.346,88	-	-	14.782,73	-

7.8. Eigen vermogen

Kernvermogen

(in duizend euro)		Totaal	Tier 1 - onbeperkt	Tier 1 - beperkt	Tier 2	Tier 3
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
Kernvermogen vóór aftrek voor deelnemingen in andere financiële sectoren, zoals voorzien in artikel 68 van Gedelegeerde Verordening 2015/35						
Gewoon aandelenkapitaal (inclusief eigen aandelen)	R0010	1.000.000,00	1.000.000,00		-	
Agio verbonden aan gewoon aandelenkapitaal	R0030	-	-		-	
Beginkapitaal, bijdragen van leden of het daaraan gelijk te stellen kernvermogenbestanddeel voor onderlinge waarborgmaatschappijen of onderlingen verzekeringsmaatschappijen	R0040	-	-		-	
Achtergestelde rekeningen van leden van onderlinge waarborgmaatschappijen	R0050	-		-	-	-
Surplusfondsen	R0070	-	-			
Preferente aandelen	R0090	-		-	-	-
Agio verbonden aan preferente aandelen	R0110	-		-	-	-
Reconciliatiereserve	R0130	735.675,15	735.675,15			
Achtergestelde verplichtingen	R0140	501.790,61		15.115,40	486.675,20	-
Een bedrag gelijk aan de waarde van netto uitgestelde belastingvorderingen	R0160	95.654,06				95.654,06
Overige door de toezichhoudende autoriteit als kernvermogen goedgekeurde eigenvermogensbestanddelen die hier	R0180	-	-	-	-	-
Eigen vermogen in de jaarrekening dat niet in de reconciliatiereserve mag worden opgenomen en niet voldoet aan de criteria voor indeling als eigen vermogen onder Solvabiliteit II						
Eigen vermogen in de jaarrekening dat niet in de reconciliatiereserve mag worden opgenomen en niet voldoet aan de criteria voor indeling als eigen vermogen onder Solvabiliteit II	R0220	-				
Aftrekkingen						
Aftrekkingen voor deelnemingen in financiële en kredietinstellingen	R0230	-	-	-	-	
Totaal kernvermogen na aftrekkingen	R0290	2.333.119,82	1.735.675,15	15.115,40	486.675,20	95.654,06

In aanmerking komend eigen vermogen

(in duizend euro)		Totaal	Tier 1 - onbeperkt	Tier 1 - beperkt	Tier 2	Tier 3
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
Aanvullend eigen vermogen						
Niet-gestort en niet-opgevraagd gewoon aandelenkapitaal, op verzoek opvraagbaar	R0300	-			-	
Niet-gestort en niet-opgevraagd beginkapitaal, bijdragen van leden of het daaraan gelijk te stellen kernvermogenbestanddeel voor onderlinge waarborgmaatschappijen of onderlingen verzekeringsmaatschappijen	R0310	-			-	
Niet-gestorte en niet-opgevraagde preferente aandelen, op verzoek opvraagbaar	R0320	-			-	-
Een juridisch bindende verplichting om op verzoek in te schrijven op en te betalen voor achtergestelde verplichtingen	R0330	-			-	-
Kredietbrieven en garanties zoals bedoeld in artikel 96, lid 2, van Richtlijn 2009/138/EG	R0340	-			-	-
Kredietbrieven en garanties anders dan zoals bedoeld in artikel 96, lid 2, van Richtlijn 2009/138/EG	R0350	-			-	-
Suppletiebijdragen van de leden zoals bedoeld in artikel 96, lid 3, eerste alinea, van Richtlijn 2009/138/EG	R0360	-			-	-
Suppletiebijdragen van de leden anders dan zoals bedoeld in artikel 96, lid 3, eerste alinea, van Richtlijn 2009/138/EG	R0370	-			-	-
Overig aanvullend vermogen	R0390	-			-	-
Totaal aanvullend vermogen	R0400	-			-	-
Beschikbaar en in aanmerking komend eigen vermogen						
Totaal beschikbaar eigen vermogen voor het solvabiliteitskapitaalvereiste	R0500	2.333.119,82	1.735.675,15	15.115,40	486.675,20	95.654,06
Totaal beschikbaar eigen vermogen voor het minimumkapitaalvereiste	R0510	2.237.465,76	1.735.675,15	15.115,40	486.675,20	
Totaal in aanmerking komend eigen vermogen voor het solvabiliteitskapitaalvereiste	R0540	2.333.119,82	1.735.675,15	15.115,40	486.675,20	95.654,06
Totaal in aanmerking komend eigen vermogen voor het minimumkapitaalvereiste	R0550	1.865.259,93	1.735.675,15	15.115,40	114.469,38	
Solvabiliteitskapitaalvereiste	R0580	1.271.881,96				
Minimumkapitaalvereiste	R0600	572.346,88				
Verhouding tussen in aanmerking komend eigen vermogen en het solvabiliteitskapitaalvereiste	R0620	183,44%				
Verhouding tussen in aanmerking komend eigen vermogen en het minimumkapitaalvereiste	R0640	325,90%				

Reconciliatiereserve

(in duizend euro)		C0060
Reconciliatiereserve		
Overschot van de activa t.o.v. de verplichtingen	R0700	1.949.329
Eigen aandelen (rechtstreeks of middellijk gehouden)	R0710	0
Te verwachten dividenden, uitkeringen en kosten	R0720	118.000
Overige kernvermogenbestanddelen	R0730	1.095.654
Correctie voor beperkte eigenvermogensbestanddelen ten aanzien van machtigingopslagportefeuilles en afgezonderde fondsen	R0740	0
Reconciliatiereserve	R0760	735.675
Verwachte winst		
De in toekomstige premies vervatte verwachte winst (EPIFP) - levensverzekeringsbedrijf	R0770	40.823
De in toekomstige premies vervatte verwachte winst (EPIFP) - schadeverzekeringsbedrijf	R0780	162.750
Totaal in toekomstige premies vervatte verwachte winst (EPIFP)	R0790	203.573

7.9. Standaardformule voor het solvabiliteitskapitaalvereiste voor ondernemingen

7.9.1. Kernsolvabiliteitskapitaalvereiste

N.B. Ethias nv maakt, in het kader van de standaardformule, nog geen gebruik van parameters eigen aan de onderneming.

(in duizend euro)		Bruto solvabiliteitskapitaalvereiste	PPE	Vereenvoudigingen
		C0110	C0090	C0100
Marktrisico	R0010	854.215		Simplifications not used
Tegenpartijkredietrisico	R0020	114.060		
Levensverzekeringstechnisch risico	R0030	167.490	N/A	Simplifications not used
Ziekteverzekeringstechnisch risico	R0040	298.267	N/A	Simplifications not used
Verzekeringstechnisch risico in Niet Leven	R0050	528.829	N/A	Simplifications not used
Diversificatie	R0060	-649.568		
Risico immateriële activa	R0070	-		
Kernsolvabiliteitskapitaalvereiste	R0100	1.313.293		

7.9.2. Berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste

(in duizend euro)		C0100
Operationeel risico	R0130	115.410
Verliescompensatievermogen van technische voorzieningen	R0140	-46.446
Verliescompensatievermogen van uitgestelde belastingen	R0150	-110.375
Kapitaalvereiste voor werkzaamheden verricht in overeenstemming met artikel 4 van Richtlijn 200	R0160	-
Solvabiliteitskapitaalvereiste exclusief kapitaalopslagfactoren	R0200	1.271.882
Reeds vastgestelde kapitaalopslagfactoren	R0210	-
Solvabiliteitskapitaalvereiste	R0220	1.271.882
Overige informatie over solvabiliteitskapitaalvereiste		
Kapitaalvereiste voor ondermodule aandelenrisico op basis van looptijd	R0400	-
Totaalbedrag van theoretische solvabiliteitskapitaalvereisten voor resterend deel	R0410	-
Totaalbedrag van theoretische solvabiliteitskapitaalvereisten voor afgezonderde fondsen	R0420	-
Totaalbedrag van theoretische solvabiliteitskapitaalvereisten voor matchingopslagportefeuilles	R0430	-
Diversificatie-effecten als gevolg van RFF nSCR-aggregatie ten behoeve van artikel 304	R0440	-

7.10. Minimumkapitaalvereiste — Zowel levens- als schadeverzekeringsactiviteiten

7.10.1. Lineaire-formulecomponent voor schadeverzekerings- en -herverzekeringsverplichtingen

(in duizend euro)

Schadeverzekeringsactiviteiten

MCR_(NL,NL) RESULTAAT MCR_(NL,NL) RESULTAAT

		C0010	C0020
Lineaire-formulecomponent voor schadeverzekerings- en -herverzekeringsverplichtingen	R0010	300.326,71	-

(in duizend euro)

		Schadeverzekeringsactiviteiten		Levensverzekeringsactiviteiten	
		Netto (exclusief herverzekerings / SPV) beste schatting en technische voorzieningen als geheel berekend	Geboekte premies in de afgelopen 12 maanden, zonder (herverzekerings)	Netto (exclusief herverzekerings / SPV) beste schatting en technische voorzieningen als geheel berekend	Geboekte premies in de afgelopen 12 maanden, zonder (herverzekerings)
		C0030	C0040	C0050	C0060
Ziektekostenverzekeringen en proportionele herverzekerings	R0020	94.310,04	172.744,85	-	-
Inkomensbeschermingsverzekeringen en proportionele herverzekerings	R0030	79.607,15	53.268,79	-	-
Verzekeringen tegen arbeidsongevallen en proportionele herverzekerings	R0040	140.623,63	238.237,99	-	-
Aansprakelijkheidsverzekeringen motorrijtuigen en proportionele herverzekerings	R0050	833.822,81	250.163,18	-	-
Overige motorrijtuigenverzekeringen en proportionele herverzekerings	R0060	36.786,82	185.372,01	-	-
Verzekeringen en proportionele herverzekerings voor schepen, luchtvaartuigen en andere transportmiddelen	R0070	446,56	353,37	-	-
Verzekeringen tegen brand en andere schade aan goederen en proportionele herverzekerings	R0080	116.889,06	197.273,13	-	-
Algemene aansprakelijkheidsverzekeringen en proportionele herverzekerings	R0090	517.421,72	100.229,12	-	-
Krediet- en borgtochtverzekeringen en proportionele herverzekerings	R0100	-	80,34	-	-
Rechtsbijstandverzekeringen en proportionele herverzekerings	R0110	86.500,00	37.959,85	-	-
Hulpverleningsverzekeringen en proportionele herverzekerings	R0120	16.550,92	38.173,39	-	-
Verzekeringen tegen diverse geldelijke verliezen en proportionele herverzekerings	R0130	56.160,13	11.214,80	-	-
Niet-proportionele ziekteherverzekerings	R0140	6.902,20	251,23	-	-
Niet-proportionele ongevallenherverzekerings	R0150	13.307,50	295,65	-	-
Niet proportionele verzekeringen voor schepen, luchtvaartuigen en andere transportmiddelen	R0160	10.025,00	22,58	-	-
Niet-proportionele schadeherverzekerings	R0170	1.940,74	299,98	-	-

7.10.2. Lineaire-formulecomponent voor levensverzekerings- en -herverzekeringsverplichtingen

(in duizend euro)		Schadeverzekeringsactiviteiten		Levensverzekeringsactiviteiten	
		MCR _(t-12)	RESULTAAT	MCR _(t-1)	RESULTAAT
		C0070		C0080	
Lineaire-formulecomponent voor levensverzekerings- en -herverzekeringsverplichtingen	R0200		29.713,49		365.907,47

(in duizend euro)		Schadeverzekeringsactiviteiten		Levensverzekeringsactiviteiten	
		Netto (exclusief herverzekering / SPV) beste schatting en technische voorzieningen als geheel berekend	Netto (exclusief herverzekering / SPV) totaal risicobedrag	Netto (exclusief herverzekering / SPV) beste schatting en technische voorzieningen als geheel berekend	Netto (exclusief herverzekering / SPV) totaal risicobedrag
		C0090	C0100	C0110	C0120
Verplichtingen met winstdeling - gegarandeerde uitkeringen	R0210	-		9.859.471,03	
Verplichtingen met winstdeling - toekomstige discretionaire uitkeringen	R0220	-		228.786,18	
Aan indexen of beleggingen gekoppelde verplichtingen	R0230	-		826.445,71	
Overige levens- en schadeverzekerings- en herverzekeringsverplichtingen	R0240	1.414.927,92		333,48	
Totaal risicobedrag voor alle levensverzekerings- en herverzekeringsverplichtingen	R0250		-		10.302.572,29

7.10.3. Berekening van het algehele minimumkapitaalvereiste

(in duizend euro)		C0130
Lineaire minimumkapitaalvereiste	R0300	695.947,66
Solvabiliteitskapitaalvereiste	R0310	1.271.881,96
Bovengrens minimumkapitaalvereiste	R0320	572.346,88
Bovengrens minimumkapitaalvereiste	R0330	317.970,49
Gecombineerd minimumkapitaalvereiste	R0340	572.346,88
Absolute ondergrens van het minimumkapitaalvereiste	R0350	7.400,00
		C0130
Minimumkapitaalvereiste	R0400	572.346,88

7.10.4. Berekening van het theoretische minimumkapitaalvereiste met betrekking tot het schade- en levensverzekeringsbedrijf

Berekening van het theoretische minimumkapitaalvereiste m.b.t. tot het schade- en levensverzekeringsbedrijf
(in duizend euro)

Activiteit Niet-Leven

Activiteit Leven

		C0140	C0150
Theoretisch lineair minimumkapitaalvereiste	R0500	330.040,19	365.907,47
Theoretisch solvabiliteitskapitaalvereiste exclusief kapitaalopslagfactor (jaarlijkse of meest recente berekening)	R0510	603.166,28	668.715,67
Bovengrens theoretisch minimumkapitaalvereiste	R0520	271.424,83	300.922,05
Ondergrens theoretisch minimumkapitaalvereiste	R0530	150.791,57	167.178,92
Theoretisch gecombineerd minimumkapitaalvereiste	R0540	271.424,83	300.922,05
Absolute ondergrens van het theoretisch minimumkapitaalvereiste	R0550	3.700,00	3.700,00
Theoretisch minimumkapitaalvereiste	R0560	271.424,83	300.922,05